

การศึกษาคุณลักษณะปัจจัยความสำเร็จและอุปสรรค
ในมิติกลยุทธ์การสนับสนุน ของภาคการศึกษาที่มีผลกระทบต่อ การเติบโตอย่างยั่งยืน
ของธุรกิจนวัตกรรมประเภทดิจิทัลแพลตฟอร์มของประเทศไทย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

สารนิพนธ์
เรื่อง
การศึกษาคุณลักษณะปัจจัยความสำเร็จและอุปสรรค
ในมิติกลยุทธ์การสนับสนุน ของภาคการศึกษาที่มีผลกระทบต่อ การเติบโตอย่างยั่งยืน
ของธุรกิจนวัตกรรมประเภทดิจิทัลแพลตฟอร์มของประเทศไทย

ได้รับพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต

วันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2562

.....
กรณัฐ นีปกานนท์
ผู้วิจัย

.....
กิตติชัย ราชมหา, Ph.D
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
ณัฐสิทธิ์ เกิดศรี, Ph.D
ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์

.....
ดวงพร อาภาศิลป์, Ph.D
คณบดี
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล

.....
ธีรศักดิ์ กัญจนพงศ์, Ph.D
กรรมการสอบสารนิพนธ์

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับความอนุเคราะห์ จากผู้มีพระคุณหลากหลายท่าน หลากหลายหน่วยงานที่ได้ให้การสนับสนุนตั้งแต่เริ่มต้น จนงานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์ ดังต่อไปนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. กิตติชัย ราชมหา อาจารย์ประจำวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งท่านเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลักของโครงการวิจัยนี้ และยังคงกรุณาเป็นอาจารย์ปรึกษาให้แก่ผู้วิจัย รวมทั้งตลอดเวลาให้คำแนะนำและความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างมาก ในการพัฒนางานวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์

รวมไปถึง รองศาสตราจารย์ ดร. ณัฐสิทธิ์ เกิดศรี และอาจารย์ท่านอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวนาม รวมถึงคณะกรรมการสอบโครงการวิจัยฉบับนี้ ที่คอยให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้โครงการวิจัยนี้ถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณทีมงานผู้ร่วมวิจัย ที่เป็นส่วนสำคัญในการร่วมมือกันเก็บข้อมูล ประเมินข้อมูล รวมไปถึงการสรุปและวิเคราะห์ผลลัพธ์จากการวิจัยในครั้งนี้ ตั้งแต่เริ่มต้น โครงการจนเสร็จสิ้นโครงการ

ขอขอบคุณผู้ถูกสัมภาษณ์ทุกท่าน รวมถึงผู้ที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้ดำเนินไปได้ อย่างราบรื่น และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่อาจไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ได้กรุณาใช้เวลาและเอื้อเฟื้อข้อมูลรวมถึงความร่วมมือในด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลให้การจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะได้นำไปใช้ได้จริง ต่อยอดความรู้ สามารถสร้างประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติสืบไป

กรณัฐ นิปกานนท์

การศึกษาคุณลักษณะปัจจัยความสำเร็จและอุปสรรค ในมิติกลยุทธ์การสนับสนุน ของภาคการศึกษา ที่มีผลกระทบต่อ การเติบโตอย่างยั่งยืน ของธุรกิจนวัตกรรมประเภทดิจิทัลแพลตฟอร์มของประเทศไทย

A study of success factors and obstacles underlying education sector's support towards the sustainable growth of Thailand's Innovation-Driven Enterprises on Digital Platform

กรณีศึกษา นีปทานนท์ 6050243

กจ.ม.

คณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : กิตติชัย ราชมหา, Ph.D., รองศาสตราจารย์ ญัฐสิทธิ์ เกิดศรี, Ph.D., ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ กัญจนพงศ์, Ph.D.

บทคัดย่อ

ประเทศไทยในปัจจุบันมีความพยายามที่จะพัฒนาเศรษฐกิจให้สามารถรับมือและแข่งขันในกระแสความเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วของเศรษฐกิจโลกได้ ดังนั้นรัฐบาลไทยจึงได้ออกนโยบาย “Thailand 4.0” หรือวิสัยทัศน์เชิงนโยบายที่มุ่งเน้นเปลี่ยนรูปแบบเศรษฐกิจแบบเดิม ไปสู่เศรษฐกิจรูปแบบใหม่ที่เน้นการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม โดยผู้ที่เป็นตัวแปรสำคัญในการบรรลุเป้าหมายนโยบายนี้ ก็คือผู้ประกอบการธุรกิจทั้งรายใหญ่และรายย่อย ที่ต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาตนเองสู่ธุรกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม หรือ Innovation Driven Enterprise (IDE) เพื่อให้สามารถเติบโตและประสบความสำเร็จได้ในระดับโลก (Global Scale) โดยรูปแบบของธุรกิจนวัตกรรมนี้ก็สามารถแบ่งได้หลากหลายประเภท หนึ่งในประเภทที่เติบโตได้รวดเร็วและสร้างประโยชน์สำคัญต่อเศรษฐกิจได้มากที่สุดคือรูปแบบดิจิทัลแพลตฟอร์ม ซึ่งเป็นรูปแบบที่สร้างคุณประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในวงกว้าง

ภาคการศึกษาเป็นอีกหนึ่งในภาคส่วนในระบบนิเวศน์รอบตัวผู้ประกอบการ ที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาขับเคลื่อนให้ผู้ประกอบการนั้นเข้าสู่รูปแบบธุรกิจที่เน้นนวัตกรรมหรือ IDE ได้ โดยภาคการศึกษาเป็นทั้งแหล่งรวบรวมความรู้ งานวิจัย แหล่งรวมบุคลากรที่มีความสามารถ อีกทั้งยังเป็นสถานที่ปลูกฝังจิตวิญญาณผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Mindset) ให้กับผู้เรียนอีกด้วย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้มุ่งเน้นศึกษาการช่วยเหลือของภาคการศึกษาต่อธุรกิจนวัตกรรมประเภทดิจิทัลแพลตฟอร์ม โดยผู้จัดทำเลือกกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้โดยใช้วิธีแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability Sample) ด้วยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเป็น ธุรกิจนวัตกรรมในประเทศไทยจำนวน 25 ตัวอย่าง หน่วยงานภาครัฐไทยจำนวน 3 ตัวอย่าง และสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยจำนวน 8 ตัวอย่าง ใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบโครงสร้าง (Structure Interview) และวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เป็นเครื่องมือในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Directed Content Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และนำเสนอข้อมูลออกมาในรูปแบบตารางเปรียบเทียบประกอบคำบรรยาย เพื่อนำผลวิจัยมาอ้างอิงแผนสำหรับการพัฒนาธุรกิจนวัตกรรมต่อไป โดยข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อภาคการศึกษาและภาคส่วนอื่น ๆ ในการร่วมกันพัฒนาธุรกิจนวัตกรรม

คำสำคัญ : ธุรกิจนวัตกรรม / การสนับสนุนจากภาคการศึกษา / ผู้ประกอบการ / นวัตกรรม / ภาคการศึกษา

Abstract

Now, Thailand is attempting to develop its economy for dealing with currents of changes throughout the world. Therefore, the government have issued new policy called “Thailand 4.0”, a vision to change Thailand’s economy into innovation-driven economic system. The important factors to achieve this goal are both big and small entrepreneur, which have to evolve themselves into Innovation Driven Enterprise (IDE) for competing and being successful in global scale. One type of business which is beneficial for economy and has a great potential to grow is on Digital Platform; benefits in wider area.

Education sector also plays an important role for developing entrepreneurs to establish their IDE. Education will be a source of knowledge, research, experienced personnel, and it will help implant entrepreneurial mindset for young entrepreneur.

This is a qualitative research which aims to study education’s sector support towards the Innovation-Driven Enterprises on Digital Platform; from before starting point into being a successful and sustainable business. Samples are chosen by Non-Probability Sample, with Purposive Sampling method, divided into 25 innovation driven enterprises in Thailand, 3 public sectors and 8 higher educational institutes. We use in-depth interview, along with structure interview and focus group, with semi-structured interview as tools in this research. Content analysis also has been used in the research to analyse qualitative information and present them in a form of descriptive comparison table; to use them as references for new plan of business development in near future which benefits both education sector and another sector.

Keywords : innovation Driven Enterprise (IDE) / Education sector / Education sector's support / Entrepreneur / Digital Platform

98 Pages

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อ	ค
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญรูปภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	5
2.1.1 ทฤษฎีเครือข่าย (Networking Theory)	5
2.1.2 ทฤษฎีเครือข่ายนวัตกรรม (Innovation Network Theory)	6
2.1.3 การจัดการความรู้ (Knowledge Management, KM)	7
2.1.4 การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)	8
2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
2.2.1 ธุรกิจดิจิทัลแพลตฟอร์ม	9
2.2.2 ระบบนิเวศน์สำหรับธุรกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม	10
2.2.3 ระบบนิเวศน์มิตภาคการศึกษาภายในประเทศไทย	13
2.2.4 กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศน์มิตภาคการศึกษาต่อธุรกิจนวัตกรรม ในต่างประเทศ	15
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	18
3.1 รูปแบบการวิจัย	18
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	18

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง	19
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	19
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	20
บทที่ 4 ผลการศึกษา	21
4.1 ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews)	21
4.1.1 ผู้ประกอบการที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมประเภทดิจิทัลแพลตฟอร์ม	21
4.1.2 ผู้ประกอบการที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมประเภทอื่น ๆ (Alternative IDEs)	37
4.1.3 หน่วยงานด้านการศึกษา	43
4.2 ผลการศึกษาจากวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group)	63
บทที่ 5 สรุปผลวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	71
5.1 สรุปผลวิจัย	71
5.1.1 การช่วยเหลือของภาคการศึกษาต่อธุรกิจนวัตกรรม	71
5.1.2 ปัจจัยของภาคการศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจนวัตกรรม	72
5.1.3 อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อภาคการศึกษา	73
5.2 การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	81
5.2.1 การช่วยเหลือของภาคการศึกษา	81
5.2.2 ปัจจัยของภาคการศึกษาส่งผลต่อความสำเร็จ	81
5.2.3 ปัญหาและอุปสรรคของภาคการศึกษา	82
5.4 ข้อเสนอแนะต่อภาคการศึกษา	82
5.4 ข้อเสนอแนะต่อภาคการศึกษาเพิ่มเติม	85
5.5 ข้อจำกัดในงานวิจัยและข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	86
เอกสารอ้างอิง	88
ภาคผนวก	90
ภาคผนวก ก สำเนาใบรับรองการผ่านการอบรม CTIT Program	91
ภาคผนวก ข การรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน	92
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	93

สารบัญ (ต่อ)

ประวัติผู้วิจัย

หน้า
97

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 สรุปอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์	64
5.1 สรุปอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์	74

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	โมเดลประเทศไทย 4.0	1
1.2	Innovation Ecosystem Stakeholder Model	3
2.1	การทำงานร่วมกันในรูปแบบไตรภาคี	7
2.2	แสดง MIT REAP Framework	11
2.3	แสดง Innovation Ecosystem – Stakeholder Model	11
2.4	แสดง System Input Model	12
2.5	แสดง Strategic Intervention	13
4.1	ตราสัญลักษณ์บริษัทรีฟินน์	21
4.2	แผนภาพการดำเนินงานฝั่งบริษัทรีฟินน์	22
4.3	แผนภาพขั้นตอนการดำเนินงานจากฝั่งผู้ใช้งาน (User Interface)	22
4.4	แสดงตราสัญลักษณ์ของ 15 ธนาคารชั้นนำในประเทศไทย ที่ให้ความร่วมมือกับรีฟินน์	23
4.5	ตราสัญลักษณ์บริษัท SHIPPOP	25
4.6	คุณสมบัติเกียรติ จันทระชัยโรจน์ CEO SHIPPOP	25
4.7	การใช้งานผ่านระบบของ SHIPPOP	26
4.8	ตราสัญลักษณ์บริษัท Shiftspace	27
4.9	ภาคนำเสนอตราบริษัท LILUNA	29
4.10	ทีมงานวิจัยและคุณนัฐพงษ์ จารวิจิต (นาย) Chief Executive Officer (CEO) หรือประธานเจ้าหน้าที่บริหาร	30
4.11	ตราสัญลักษณ์บริษัท Zip Event	32
4.12	ผู้วิจัยและคุณภาโรจน์ เด่นสกุล (เจ) Chief Executive Officer (CEO) หรือประธานเจ้าหน้าที่บริหาร Zip Event	32
4.13	ตราสัญลักษณ์บริษัท QueQ	34

สารบัญรูปรภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.14 ผู้วิจัยและคุณรังสรรค์ พรหมประสิทธิ์ Chief Executive Officer (CEO) หรือประธานเจ้าหน้าที่บริหาร QueQ	35
4.15 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์วัคซีนพืช ทรายบีก ของบริษัท กรีน อินโนเวทีฟ ไบโอเทคโนโลยี จำกัด	37
4.16 ขั้นตอนการพัฒนาสินค้าของบริษัทกรีน อินโนเวทีฟ ไบโอเทคโนโลยี จำกัด	38
4.17 ชุดเก้าอี้ทันตกรรม ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ของบริษัท ไทย เด็นทอล อินเตอร์เนชั่นแนล	39
4.18 ผลิตภัณฑ์ซอสพริกหนุมาน	41
4.19 ตราสัญลักษณ์ อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือตอนล่าง มหาวิทยาลัยนเรศวร	43
4.20 ตราสัญลักษณ์ อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	46
4.21 ตราสัญลักษณ์ศูนย์ KX และอาคารสำนักงาน	52
4.22 พันธกิจหลัก 3 ประการของศูนย์ส่งเสริมสมรรถนะทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ นวัตกรรม	53
4.23 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานของผ่านศูนย์ Knowledge Exchange	54
4.24 ตราสัญลักษณ์ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล	57
4.25 ดร. ศักดิ์พล เจือศรีกุล ผู้อำนวยการ IDE CENTER	61
4.26 ภาพถ่ายหลังการสัมภาษณ์ของทีมงานและ ดร. ศักดิ์พล	62
ก.1 สำเนาใบรับรองการผ่านการอบรม CITI Program	91
ก.2 ใบการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน	92

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของงานวิจัย

ปัจจุบันโลกของเราเข้าสู่ยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วระดับมหภาคในหลากหลายมิติ ทั้งมิติทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยี อันเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารและการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจโลก ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน รวมถึงเชื่อมโยงระหว่างกันมากยิ่งขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้รูปแบบของการพัฒนาและการแข่งขันกันของแต่ละประเทศเปลี่ยนไป คือเปลี่ยนจากการแข่งขันทางด้านกำลังทหาร สหสมอำนาจ การครอบครองเขตพื้นที่ มาเป็นการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ

ประเทศไทยได้ลงนามแข่งขันการต่อสู้ทางเศรษฐกิจนี้เช่นกัน รัฐบาลได้วางกลยุทธ์ ออกนโยบายในการพัฒนาประเทศที่มีชื่อว่า “Thailand 4.0” หรือวิสัยทัศน์เชิงนโยบายที่เปลี่ยนเศรษฐกิจแบบเดิม ไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ซึ่งก่อนจะมาถึง 4.0 ประเทศไทยได้ผ่านมาแล้ว 3 ยุค นั่นคือ 1.0 ยุคเกษตรกรรม 2.0 ยุคอุตสาหกรรมเบา 3.0 ยุคอุตสาหกรรมหนัก (ปัจจุบัน)

ภาพที่ 1.1 โมเดลประเทศไทย 4.0

ที่มา: โมเดลประเทศไทย 4.0: หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ (2561)

แต่เนื่องจากการเติบโตของเศรษฐกิจไทยในปัจจุบันนั้นมีการเติบโตปีละประมาณ 4% เท่านั้น (ที่มาข้อมูล: EIC Analysis Outlook ฉบับไตรมาส 2/2018,SCB) ในขณะที่ประเทศจีน เศรษฐกิจโตถึงปีละ 6-7% ต่อปี บวกกับการแข่งขันที่สูงขึ้นของทุกๆประเทศทั่วโลก รัฐบาลจึงต้องพัฒนาจากนโยบายเศรษฐกิจที่ “ทำมาก ได้น้อย” เป็น “ทำน้อย ได้มาก” ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการนวัตกรรมในการพัฒนา 3 เรื่อง คือ 1. เปลี่ยนจากการเน้นผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ ไปสู่การเน้นผลิตสินค้าเชิงนวัตกรรม 2. เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนด้วยอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี 3. เปลี่ยนจากภาคการผลิตสินค้า ไปสู่ภาคบริการมากขึ้น จึงเกิดแนวคิดที่จะสร้างและสนับสนุนผู้ที่ทำธุรกิจโดยขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม หรือที่เรียกกันว่า “ธุรกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (IDE = Innovation Driven Enterprise)

การที่ประเทศจะก้าวเข้าสู่ ยุค 4.0 ตามนโยบายของรัฐบาลได้นั้น ต้องการผู้ประกอบการธุรกิจที่มีความรู้ มีความคิดสร้างสรรค์และให้ความสำคัญกับนวัตกรรมเทคโนโลยี ซึ่งจะช่วยให้อุตสาหกรรมขยายตัวเติบโตได้อย่างรวดเร็วในระดับภูมิภาคและระดับโลก ไม่เพียงเป็นธุรกิจที่มีขอบเขตเฉพาะภายในประเทศอีกต่อไป หรือการเป็นผู้ประกอบการที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมนั่นเอง ซึ่งจะมีแนวคิดและขั้นตอนดำเนินธุรกิจที่แตกต่างจาก SMEs หรือผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็กในแบบดั้งเดิม ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมทุกภาคส่วนต้องร่วมกันช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อพัฒนาระบบนิเวศน์ที่เหมาะสมที่สุดต่อการทำธุรกิจของ IDE (IDE’s Ecosystem)ของ ไทย เพื่อให้เหล่าผู้ประกอบการ IDE เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไป โดยรูปแบบของธุรกิจนวัตกรรมนั้นก็สามารถแบ่งได้หลากหลายประเภท หนึ่งในประเภทที่เติบโตได้รวดเร็วและสร้างประโยชน์สำคัญต่อเศรษฐกิจได้เป็นอย่างมากก็คือรูปแบบดิจิทัลแพลตฟอร์ม ซึ่งเป็นรูปแบบที่สร้างคุณประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในวงกว้าง

ภายในระบบนิเวศน์ของผู้ที่มีส่วนในการพัฒนา IDE นั้น ตามทฤษฎี Innovation Ecosystem Stakeholder Model ซึ่งจัดทำขึ้น โดยมหาวิทยาลัย MIT (Massachusetts Institute of Technology) มหาวิทยาลัยชื่อดังที่เป็นที่ยอมรับกันว่ามียุทธศาสตร์ที่เหมาะสมต่อการสนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการนวัตกรรม รวมถึงมีตัวอย่างผู้ที่ประสบความสำเร็จจากระบบนิเวศน์นี้แล้วมากมาย ได้ระบุไว้ว่า หน่วยงาน,ภาคส่วนที่เข้ามาเกี่ยวข้องและช่วยเหลือกันในการพัฒนาทั้งระบบนิเวศน์นี้ประกอบไปด้วย 5 ภาคส่วนด้วยกัน ได้แก่ 1.รัฐบาล 2.ภาคการศึกษา 3.องค์กรขนาดใหญ่ 4.กลุ่มเงินทุน 5.ผู้ประกอบการ

ภาพที่ 1.2 Innovation Ecosystem Stakeholder Model

ที่มา: Innovation Ecosystem Stakeholder Model: MIT Regional Entrepreneurship Acceleration Program, 2018: ออนไลน์

จากคำกล่าวของดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ว่า “กลไกขับเคลื่อนประเทศไปสู่ Thailand 4.0 นั้น เราต้องสร้างสังคมแห่งความรู้ (Knowledge-Based Society) แต่ความเจริญก้าวหน้าในศตวรรษนี้จะอาศัยความรู้เพียงอย่างเดียวนั้นก็ยังไม่เพียงพอ จะต้องสร้างสังคมที่มีจิตวิญญาณของความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur Driven Proposition) ที่ให้เห็นและไขว่คว้าโอกาสทางธุรกิจด้วย”

ซึ่งหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่หลักในการสร้างสังคมแห่งความรู้และการแบ่งปันความรู้ รวมถึงปลูกฝังจิตวิญญาณของผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Mindset) ก็คือหน่วยงานภาคการศึกษา ภาคการศึกษาจึงเป็นหนึ่งในภาคส่วนภายในระบบนิเวศน์ที่สำคัญมากในการพัฒนาผู้ประกอบการของไทยและพัฒนาระบบนิเวศน์ของ IDE ในภาพรวมด้วย

เพื่อเป็นการกำหนดขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายที่จะศึกษาให้ชัดเจน ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มประเภทของธุรกิจ IDE ภายในประเทศไทย และค้นพบกลุ่มที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งคือ กลุ่มธุรกิจที่เป็น Sharing Economy Platform หรือดิจิทัลแพลตฟอร์มที่ใช้หลักการร่วมมือกันทำธุรกิจผ่านสิ่งของหรือบริการของฝ่ายหนึ่ง ผ่านแพลตฟอร์มของอีกฝ่ายหนึ่ง ยกตัวอย่างเช่นธุรกิจ Grab, Uber, AirBnb, Hubba, Line หรือ Joox เป็นต้น ซึ่งรูปแบบธุรกิจประเภทนี้ มักจะมีผู้ได้รับผลประโยชน์หลากหลายกลุ่มพร้อม ๆ กัน ไม่ว่าจะเป็น ผู้สร้างแพลตฟอร์ม, ผู้ใช้บริการ หรือ กลุ่มผู้ให้บริการล้วนได้รับประโยชน์กันอย่างถ้วนหน้า ทำให้เกิดการจับจ่ายใช้สอย ใช้ชีวิตได้อย่างสะดวกสบายยิ่งขึ้น เป็นธุรกิจที่สร้างประโยชน์ในวงกว้างและสามารถ Scale up ขยายไประดับภูมิภาคหรือระดับโลกได้

ด้วยความเป็นมาทางด้านนโยบายของภาครัฐและระบบนิเวศน์ผู้ประกอบการดังกล่าวไว้ข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการจะศึกษาในหัวข้อ การศึกษาคูณลักษณะปัจจัยความสำเร็จและอุปสรรคในมิติกลยุทธ์การสนับสนุนของภาคการศึกษาที่มีผลกระทบต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของธุรกิจนวัตกรรมประเภทดิจิทัลแพลตฟอร์มของประเทศไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะ รูปแบบ ในมิติของหน่วยงานภาคการศึกษาที่มีบทบาทต่อการสนับสนุนผู้ประกอบการนวัตกรรมประเภทดิจิทัลแพลตฟอร์มของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จ ในมิติกลยุทธ์การสนับสนุนของภาคการศึกษาที่มีผลกระทบต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของธุรกิจนวัตกรรมประเภทดิจิทัลแพลตฟอร์มของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยอุปสรรคและวิธีการปรับปรุงแก้ไข ในมิติกลยุทธ์การสนับสนุนของภาคการศึกษาที่มีผลกระทบต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของธุรกิจนวัตกรรมประเภทดิจิทัลแพลตฟอร์มของประเทศไทย

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงคูณลักษณะปัจจัยความสำเร็จและอุปสรรค รวมถึงวิธีการปรับปรุงแก้ไข สำหรับการนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลสนับสนุนการวางแผนพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ในอนาคตของภาคการศึกษาที่มีต่อการสนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรมของประเทศไทย
2. ได้ทราบถึงองค์ความรู้สำหรับคูณลักษณะ ปัจจัยความสำเร็จและอุปสรรคที่มีต่อกลยุทธ์สนับสนุนของหน่วยงานของภาคการศึกษาที่มีต่อผู้ประกอบการนวัตกรรมตามหลักฐานการศึกษาเชิงประจักษ์จากการศึกษาวิจัยนี้

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาและทบทวนทฤษฎีต่าง ๆ สามารถสรุปได้เป็นสองส่วน ได้แก่ ส่วนทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และส่วนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 ทฤษฎีเครือข่าย (Networking Theory)

“เครือข่าย” มีลักษณะที่แตกต่างจากกลุ่ม เพราะกลุ่มเป็นการรวมตัวกันของปัจเจกบุคคลหลายคนขึ้นไปที่มีความสัมพันธ์อย่างเหนียวแน่น และมีความใกล้ชิด ส่วนเครือข่ายนั้นเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในการทำงานกันอย่างหลวม ๆ ไม่เหนียวแน่นเหมือนกับกลุ่ม อาจเชื่อมโยงในระดับบุคคล องค์กร กลุ่ม หรือสถาบัน โดยที่สมาชิกในเครือข่ายเข้าร่วมทำกิจกรรมตามความเหมาะสม ภายใต้กฎเกณฑ์หรือเป้าหมายร่วมและมีการปฏิบัติงานอย่างมีทิศทาง ดำรงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของเครือข่าย อีกทั้งผลของการดำเนินกิจกรรมจะตกอยู่กับภาคีเครือข่ายในภาพรวม เช่น เครือข่ายชาวบ้านที่เป็นเครือข่ายการทำงานร่วมกันในสังคมไทยมาเป็นเวลานาน เป็นการที่ชาวบ้านใกล้เคียงมารวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้เช่น ประเพณีการลงแขกเกี่ยวข้าว ประเพณีการรับขวัญข้าว ประเพณีการลงแรงในงานต่าง ๆ ของชุมชนซึ่งล้วนแล้วแต่มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงบทบาทหน้าที่ต่อกันอย่างเห็นได้ชัด มีระบบการแบ่งงานกันทำและการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีระบบการสื่อสารที่เข้าใจตรงกัน โดยอาศัยการแจ้งบอกปากต่อปาก

Paul Starkey (1997) ให้ความหมายของ "เครือข่าย" ไว้ว่า คือกลุ่มของคนหรือองค์กรที่สมัครใจแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกันในลักษณะที่บุคคลหรือองค์กรสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจกรรมของตน การสร้างเครือข่ายเป็นการทำให้บุคคลและองค์กรที่กระจัดกระจายได้ติดต่อและแลกเปลี่ยนข่าวสารและการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ อีกทั้งให้สมาชิกในเครือข่ายมีความสัมพันธ์กันฉันเพื่อน ที่ต่างก็มีความเป็นอิสระมาก

กว่าสร้างการคบค้าสมาคมแบบพึ่งพิง

Adam Burke (1999, p. 76-79) กล่าวว่า การที่เครือข่ายดำรงอยู่ได้ก็ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เพื่อเป็นศูนย์กลางของการสนับสนุน เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการมีประสบการณ์แตกต่างกัน เพื่อเป็นช่องทางสำหรับแหล่งทุน เครือข่ายเป็นเวทีในการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ หน่วยงานส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายมีเป้าหมาย 2 ประการคือ 1. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและสนับสนุนการเสริมสร้างอำนาจแก่ประชาชน 2. เพื่อเป็นช่องทางสำหรับการให้บริการแก่ประชาชน

2.1.2 ทฤษฎีเครือข่ายนวัตกรรม (Innovation Network Theory)

เครือข่ายนวัตกรรม (Innovation Network) คือ ความสัมพันธ์ในลักษณะของความร่วมมือระหว่างบริษัทและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้าง กระจาย และพัฒนาองค์ความรู้ไปสู่ นวัตกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เครือข่ายนวัตกรรมถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบนวัตกรรม (Innovation System) ซึ่งใช้ในการวิเคราะห์และอธิบายสถานะความสามารถทาง เทคโนโลยีและนวัตกรรมในระดับต่าง ๆ

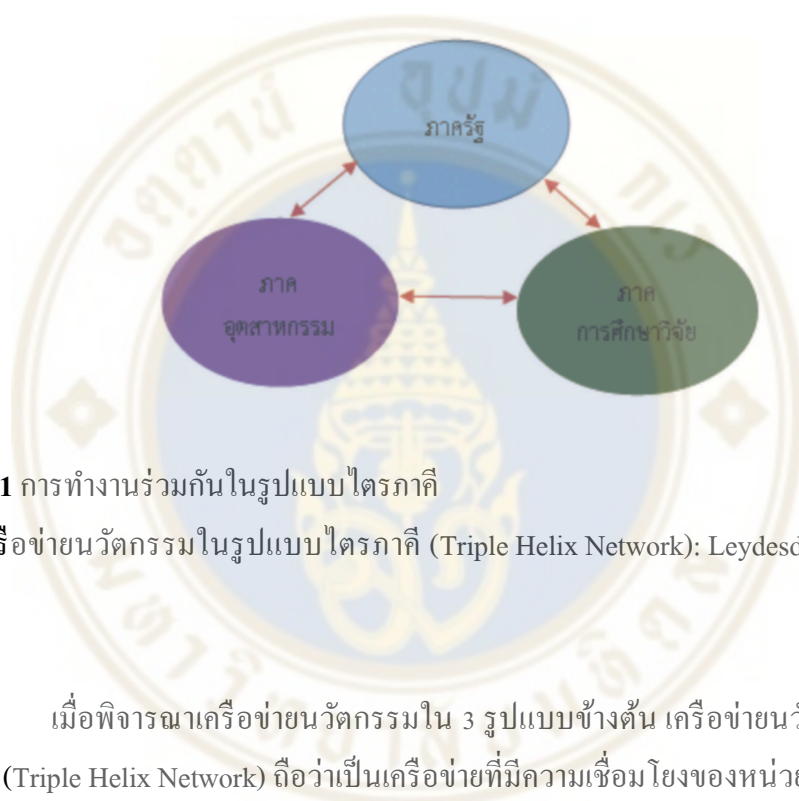
เครือข่ายนวัตกรรมอาจแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ ตามลักษณะและวัตถุประสงค์ของความเชื่อมโยงหรือ ความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทและหน่วยงาน ดังนี้

รูปแบบที่ 1 เครือข่ายแนวตั้ง (Vertical Network) เป็นการเชื่อมโยงของหน่วยงานหรือผู้เกี่ยวข้องในแนวห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ได้แก่ ผู้ประกอบการกับลูกค้า และซัพพลายเออร์กับผู้ประกอบการ ซึ่งนวัตกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดจากความต้องการของลูกค้าที่เป็นแรงกระตุ้นให้ผู้ประกอบการมีการคิดค้นและพัฒนา นวัตกรรมออกสู่ตลาด หรืออาจเป็นการพัฒนานวัตกรรมของ ผู้ประกอบการ โดยได้รับองค์ความรู้ใหม่มาจากซัพพลายเออร์ก็ได้ ความสัมพันธ์เชื่อมโยงในเครือข่ายจะมีลักษณะของความร่วมมือเพื่อประโยชน์ร่วมกันของหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องในเครือข่ายเพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรม

รูปแบบที่ 2 เครือข่ายแนวนอน (Horizontal Network) เกิดจากความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มบริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นคู่แข่งทาง การค้าที่มารวมกลุ่มกัน อาทิเช่น กลุ่มสมาคมการค้า (Trade Association) หรือกลุ่มสมาคมทางอุตสาหกรรม (Industry Association) เป็นต้น โดยการรวมกลุ่มเครือข่ายนี้จะช่วยให้ สมาชิกมีอำนาจในการเจรจาต่อรองกับบุคคลภายนอกเพื่อประโยชน์ร่วมกันโดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน รวมถึงแข่งขันกันในการเอาข้อมูลหรือความรู้จากคู่แข่งขึ้นมา ใช้ในการสร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นนวัตกรรมของตนเอง จาก

ข้อจำกัดนี้ทำให้การร่วมมือกันของบริษัทในเครือข่ายจึงอาจ ไม่เป็นความร่วมมือในเชิงลึกและไม่ยั่งยืนนัก

รูปแบบที่ 3 เครือข่ายไตรภาคี (Triple Helix Network) เกิดจากความเชื่อมโยงระหว่าง บริษัท รัฐบาล และ มหาวิทยาลัย ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเครือข่าย ไตรภาคีจะประกอบด้วย หน่วยงานที่มีทรัพยากรและความรู้ในมิติที่แตกต่างกัน เมื่อมีการเชื่อมโยงและเกิดปฏิสัมพันธ์ ระหว่างกันจึงทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากรและความรู้ อย่างหลากหลายที่จะพัฒนาไปสู่ความ เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ของเครือข่าย

ภาพที่ 2.1 การทำงานร่วมกันในรูปแบบไตรภาคี

ที่มา: เครือข่ายนวัตกรรมในรูปแบบไตรภาคี (Triple Helix Network): Leydesdorff and Etzkowitz (1996)

เมื่อพิจารณาเครือข่ายนวัตกรรมใน 3 รูปแบบข้างต้น เครือข่ายนวัตกรรมในรูปแบบ ไตรภาคี (Triple Helix Network) ถือว่าเป็นเครือข่ายที่มีความเชื่อมโยงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ การสร้างความรู้และพัฒนานวัตกรรมครอบคลุมมากกว่า 2 รูปแบบแรกที่ยังเน้นเป็นความสัมพันธ์ ระหว่างบริษัทหรือกลุ่มบริษัทเพื่อการผลิตเป็นหลัก ในขณะที่ภายใต้เครือข่ายในรูปแบบไตรภาคีที่มี ความเชื่อมโยงระหว่าง ภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรม และภาคการศึกษาระดับสูงจะมีกิจกรรมการแลกเปลี่ยน ความรู้ระหว่างกัน กว้างขวางกว่าการทำความร่วมมือระหว่างภาคอุตสาหกรรมด้วยตนเอง

2.1.3 การจัดการความรู้ (Knowledge Management, KM)

การจัดการความรู้ คือ การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ใน ตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และ พัฒนาการตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมี

ความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุดโดยที่ความรู้มี 2 ประเภท คือ 1) ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ หรือการคิดเชิงวิเคราะห์ บางครั้ง จึงเรียกว่าเป็นความรู้แบบนามธรรม 2) ความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีต่าง ๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่าง ๆ และบางครั้งเรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2549)

2.1.4 การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)

การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นแนวคิดที่รุดหน้าไปอย่างรวดเร็วตั้งแต่ทศวรรษ 1980 ในรายงานชื่อ“อนาคตร่วมของเรา” (Our Common Future) หรือที่เรียกว่า “Brundtland Report” ซึ่งได้ให้นิยาม “การพัฒนาที่ยั่งยืน” ไว้ว่าหมายถึง “วิถีการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถในการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นหลัง” เป้าหมายสูงสุดของแนวคิดนี้อยู่ที่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรโลก โดยยังสามารถรักษาระดับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของมนุษย์ไม่ให้เกินศักยภาพการผลิตของธรรมชาติ และมุ่งเน้นความสมดุลระหว่างสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ แทนที่จะยึดเป้าหมายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลักเหมือนวิถีการพัฒนาทั่วไป แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีหลากหลายกระแส มีลักษณะสำคัญร่วมกันอยู่หลายประการ อาทิ

- อยู่ภายใต้แนวคิดของความเท่าเทียมกัน (Equity) และความยุติธรรม (Fairness) เพราะมองว่าในโลกที่เชื่อมโยงถึงกัน ผลกระทบจากการกระทำโดยไม่คำนึงถึงผู้อื่นของเรา อาจส่งผลร้ายแรงต่อผู้อื่นและตัวเราเองในอนาคตก็เป็นได้ ดังนั้นจึงควรคำนึงถึงความเท่าเทียมและยุติธรรมต่อผู้อื่นด้วย เช่น ประเทศแต่ละประเทศควรได้รับ โอกาสในการพัฒนาตัวเองบนพื้นฐานของคุณค่าทางวัฒนธรรมและสังคมของตัวเอง โดยไม่ถูกเบียดเบียนจากประเทศอื่น ๆ หรือการปกป้องสิทธิให้คนที่ไม่มีสิทธิออกเสียง เป็นต้น

- มีมุมมองในระยะยาว ภายใต้หลักความรอบคอบ (Precautionary Principle) เช่น ชนเผ่าอินเดียนแดงในอเมริกามีการวางแผนระยะยาวโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อคนอีกเจ็ดรุ่นในอนาคต แต่อย่างน้อยหากเพียงแค่คำนึงถึงคนอีกรุ่นหนึ่งคือรุ่นต่อไปเท่านั้น ก็จะทำให้คนทุกรุ่นได้รับการดูแลอย่างแน่นอน นอกจากนั้นกิจกรรมใดที่อาจเพิ่มอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพของมนุษย์ในอนาคต คนรุ่นปัจจุบันก็ต้องดำเนินมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาเหล่านั้นด้วย

- การคิดเชิงระบบ (Systems Thinking) ซึ่งต้องอาศัยความเข้าใจในความเชื่อมโยงและสมดุลระหว่างสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม เนื่องจากเราเป็นเพียงส่วนเล็กๆเดียวของระบบธรรมชาติที่ยิ่งใหญ่ การคิดเป็นระบบทำให้เข้าใจได้ว่า โลกมีระบบย่อย ๆ มากมายซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กัน ผ่าน “ห่วงโซ่ตอบกลับ (feedback loop)” ที่บอกว่าเหตุการณ์เล็ก ๆ บางอย่างอาจจะก่อผลกระทบขนาดใหญ่ที่ไม่สามารถพยากรณ์ได้ นอกจากนั้นยังให้คำมั่นด้วยว่าทรัพยากรธรรมชาติมีอยู่อย่างจำกัด เราจึงไม่ควรนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ในอัตราที่มากกว่าความสามารถในการผลิตทรัพยากรทดแทน และไม่ควรทิ้งมันมากกว่าที่ธรรมชาติจะสามารถดูดซับกลับเข้าไปในระบบได้ (International Institute for Sustainable Development, 2018)

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องของการศึกษาในครั้งนี้ สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเด็น คือ ธุรกิจดิจิทัลแพลตฟอร์ม, ระบบนิเวศน์สำหรับธุรกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม, ระบบนิเวศน์มิติภาคการศึกษาภายในประเทศไทย, กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศน์มิติภาคการศึกษาต่อธุรกิจนวัตกรรม

2.2.1 ธุรกิจดิจิทัลแพลตฟอร์ม

จากหนังสือ The Digital Transformation Playbook ของ David L. Rogers สรุปความหมายของคำว่า Digital Platform Business ไว้ว่า “A platform is a business that create value by facilitating direct interaction between two or more distinct type of customers.” จะเห็นได้ว่าการที่ธุรกิจจะเป็น Platform นั้นจะมีนัยสำคัญอยู่สามอย่าง ได้แก่

- Distinct types of customers คือจะต้องมีประเภทของลูกค้ามากกว่าหนึ่งประเภทเช่น Airbnb อาจมีเจ้าของห้องพักที่เป็นลูกค้าของ Platform และก็มีผู้ที่ต้องการหาที่พักซึ่งก็เป็นลูกค้าของ Platform อีกประเภทหนึ่ง

- Direct interaction คือจะต้องให้ลูกค้าเหล่านี้สามารถติดต่อสื่อสารหรือทำธุรกรรมได้โดยตรง

- Facilitating เจ้าของ Platform จะเป็นผู้ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าที่มาใช้บริการ Platform โดยไม่ได้เข้าจัดการเรื่องต่าง ๆ โดยมากเกินไป จากความหมายที่ระบุมาจะเห็นว่า Business Platform ไม่ใช่เรื่องใหม่ อย่างเช่นเราอาจเห็นห้างสรรพสินค้า ก็เป็น Platform ด้านค้าปลีกก่อนยุคดิจิทัล เพราะห้างสรรพสินค้าเหล่านั้นก็เป็น Platform ที่ทำให้ผู้เช่ามาตั้งร้านขายสินค้า

โดยตรงให้กับผู้เข้ามาเดินห้างได้ ตัวอย่างของห้างสรรพสินค้าเราก็อาจจะเห็นลูกค้าของ Platform มีหลายประเภท อาทิเช่น

- ร้านค้า คือผู้ที่จ่ายรายได้โดยตรงให้กับห้างสรรพสินค้า
- คนเดินห้าง คือลูกค้าที่ไม่ได้จ่ายรายได้ตรงให้กับห้างสรรพสินค้า แต่เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญสุด เพราะถ้ามีลูกค้าเยอะ ร้านค้าก็จะโต
- ผู้โฆษณาหรือสื่อต่าง ๆ ก็อาจเป็นลูกค้าของห้างสรรพสินค้าอีกประเภทที่สามารถจ่ายเงินให้กับห้างสรรพสินค้าโดยการติดป้ายโฆษณา

หรือถ้ายกตัวอย่างของ Business Platform ในยุคดิจิทัล เราอาจนึกถึง Amazon Marketplace ที่จะมีลูกค้าคล้าย ๆ กับห้างสรรพสินค้า คือ ผู้ขาย, ผู้ซื้อ และ ผู้โฆษณา โดยทาง Amazon ก็เป็นผู้ช่วยสร้าง Platform และหาเครื่องมือต่าง ๆ ให้กับลูกค้าประเภทต่าง ๆ ที่มาใช้ Platform เช่น ระบบการชำระเงิน, การแนะนำสินค้า (Recommendation engine) หรือเครื่องมือในการโฆษณาสินค้าให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น โดยเราสามารถแบ่งประเภทของธุรกิจ ดิจิตอลแพลตฟอร์มในปัจจุบันได้ดังนี้

1. Exchange Platform เป็นแพลตฟอร์มแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการ
2. Transaction Platform (Fin-Tech) เป็นแพลตฟอร์มเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงิน
3. Ad-Support media แพลตฟอร์มให้ข้อมูลข่าว โฆษณา โซเชียลมีเดีย
4. Hardware/Software ระบบปฏิบัติการต่าง ๆ เช่น IOS, Andriod (ชนชาติ นุ่มนนท์,

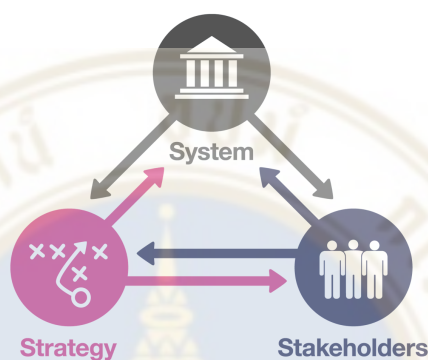
2018)

2.2.2 ระบบนิเวศสำหรับธุรกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม

การศึกษาระบบนิเวศที่เหมาะสมสำหรับการผลักดันธุรกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ผู้วิจัยได้เริ่มศึกษาจากตัวอย่างของระบบนิเวศที่ประสบความสำเร็จและยังมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำแนวทางมาปรับใช้กับประเทศไทยให้เหมาะสม หนึ่งในตัวอย่างที่ควรศึกษาคือระบบนิเวศของสถาบัน เทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts Institute of Technology) หรือเรียกโดยย่อว่า MIT โดย MIT เป็นสถาบันการศึกษาระดับโลก ที่มีศูนย์วิจัยทางด้านเทคโนโลยีรวมไปถึงนวัตกรรมใหม่ ๆ และยังมี IDE ที่ประสบความสำเร็จจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้อีกมากมาย โดยในมหาวิทยาลัย MIT ได้มีการศึกษารูปแบบของระบบนิเวศที่เหมาะสมต่อผู้ประกอบการด้วยนวัตกรรมและนำมาสร้างเป็น Internal Ecosystem ได้อย่างเป็นรูปธรรมด้วยวิธีการ แยก Stakeholder (ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง) อย่างชัดเจน และมีฟังก์ชันการทำงานเฉพาะส่วน แต่ละฟังก์ชันสามารถเชื่อมโยงไว้กันได้ คือ MIT REAP Framework

สถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์ (MIT) ได้ออกแบบกรอบแนวคิดเพื่อพัฒนาวิสาหกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม หรือ Innovation Driven Enterprise (IDE) ออกมาโดยใช้ชื่อว่า “MIT REAP Framework” กรอบแนวคิดประกอบไปด้วย 3S หลัก S ตัวแรกคือ “Stakeholder” หรือผู้เกี่ยวข้อง S ตัวที่สองคือ “System” หรือ ระบบ S ตัวสุดท้ายคือ “Strategy” หรือ กลยุทธ์ โดยทั้ง 3S นี้จะทำหน้าที่ประสานกันเพื่อให้เกิดระบบนิเวศน์ที่เหมาะสมกับ IDE

MIT REAP FRAMEWORK

ภาพที่ 2.2 แสดง MIT REAP Framework

ที่มา: MIT Regional Entrepreneurship Acceleration Program, 2018: ออนไลน์

S1 : Stakeholder หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดนี้ได้แบ่งออกเป็น 5 ภาคส่วนย่อยประกอบไปด้วย Entrepreneur (ผู้ประกอบการ) University (มหาวิทยาลัย) Government (รัฐบาล) Corporate (บริษัทหรือองค์กร) Risk Capital (กลุ่มผู้ลงทุน)

Stakeholder Model

ภาพที่ 2.3 แสดง Innovation Ecosystem – Stakeholder Model

ที่มา: MIT Regional Entrepreneurship Acceleration Program, 2018: ออนไลน์

S2: System หรือ ระบบ ประกอบไปด้วย 2 ส่วนคือ

- Innovation Capabilities (ความสามารถทางนวัตกรรม) หรือ I-cap
- Entrepreneurship Capabilities (ความเป็นผู้ประกอบการ) หรือ E-cap

ทั้งสองความสามารถนี้เมื่อประกอบกัน จะส่งผลต่อความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ และเกิดผลกระทบต่อการประกอบการนวัตกรรมได้

ทั้ง I-cap และ E-cap ทาง MIT มองว่า มีส่วนประกอบอยู่ 5 อย่าง ได้แก่

1. Human Capital (ทุนมนุษย์)
2. Funding (ทุน/เงินตรา)
3. Infrastructure (โครงสร้างพื้นฐาน)
4. Demand (ความต้องการ)
5. Culture & Incentives (พื้นฐานกับสิ่งจูงใจ)

ภาพที่ 2.4 แสดง System Input Model

ที่มา: MIT Regional Entrepreneurship Acceleration Program, 2018: ออนไลน์

S3: Strategy หรือ กลยุทธ์ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับ Competitive advantage หรือ ความได้เปรียบในการแข่งขัน และ Strategic Interventions หรือ กลยุทธ์การแทรกแซง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลยุทธ์คือ 1. Accelerator หรือ การเร่ง 2. Prizes & Competitions หรือ รางวัลและการแข่งขัน 3. Diaspora network & Immigration Policy หรือ เครือข่ายคน 4. Early-stage capital approaches หรือ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระยะแรกเริ่ม ทั้ง 4 กลุ่มนี้รวมเข้าด้วยกันเป็นกลยุทธ์ซึ่งแตกต่างกันตามภูมิภาค (Regional)

ภาพที่ 2.5 แสดง Strategic Intervention

ที่มา: MIT Regional Entrepreneurship Acceleration Program, 2018: ออนไลน์

2.2.3 ระบบนิเวศน์มีติภาคการศึกษาภายในประเทศไทย

สถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญประกอบไปด้วย 2 กิจกรรมหลัก ดังนี้

1. เป็นสถาบันการศึกษาที่มีการสอนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นมีความสำคัญต่อการส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจเนื่องจากมีปัจจัยความพร้อมด้าน บุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการ และงานวิจัยที่สามารถนำไปต่อยอดในเชิงธุรกิจ ให้ผู้ประกอบการมีศักยภาพและขีดความสามารถเพิ่มขึ้น โดยสถาบันระดับอุดมศึกษา ได้แก่

- มหาวิทยาลัย ซึ่งมีการสอนในระดับปริญญาตรี และ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ได้แก่ ปริญญาโท ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง และปริญญาเอก

- สถาบันอาชีวศึกษา เปิดสอนในหลักสูตรอนุปริญญา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

2. มีศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความรู้กับภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจ นอกจากเป็นสถาบันที่มีการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอุดมศึกษาแล้ว ยังเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้กับภาคธุรกิจอีกด้วย เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับภาคธุรกิจภายนอก โดยถือเป็นการร่วมมือและการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งกับมหาวิทยาลัย และหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย เช่น ศูนย์บ่มเพาะ อุทยานวิทยาศาสตร์ หรือคณะต่าง ๆ เพื่อสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม เช่น การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้ประกอบการและสถาบันการศึกษา การส่งเสริมการพัฒนาสินค้า/บริการ การให้คำปรึกษา รวมถึง

การช่วยเหลือด้านวิจัย การให้บริการห้องปฏิบัติการ/ห้องทดลอง เพื่อพัฒนามาตรฐานสินค้า/บริการ เป็นต้น

ปัจจุบันประเทศไทยมีสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีการเคลื่อนไหวและสนับสนุนผู้ประกอบการที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวนมาก ซึ่งมีโครงสร้าง รูปแบบของการสนับสนุน รวมถึงหน่วยงานที่รองรับภายในที่แตกต่างกันไปในแต่ละสถาบัน เช่น การสร้างหลักสูตรการเรียนสาขาผู้ประกอบการ มีโครงการแข่งขันและโครงการจัดอบรมการเรียนรู้ workshop ด้านต่าง ๆ สำหรับนักศึกษาและบุคคลภายนอก เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ

- มหาวิทยาลัยมหิดล

มีสถาบันบริหารจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม (INNOTECH) บริการให้คำแนะนำผู้ประกอบการ การธุรกิจในการพัฒนาระบบการผลิตแบบอุตสาหกรรม และมีมาตรฐานอุตสาหกรรม พัฒนาระบบสนับสนุนให้เกิดการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มีหน่วยพัฒนาธุรกิจ ศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ ส่งเสริมและสนับสนุน Start-up และผู้ประกอบการ SME ในการนำเทคโนโลยีองค์ความรู้ และ ผลงานวิจัย มาใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ในรูปแบบของการทำธุรกิจเริ่มตั้งแต่การสร้างบริษัทเริ่มต้น (Startup company) และพัฒนาสู่บริษัทเต็มรูปแบบ (Spin-off company)

- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

มีสำนักวิจัยและบริการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นแหล่งบ่มเพาะธุรกิจ (University Business Incubator) และช่วยเหลือในการวิจัยและพัฒนา

และมีสำนักงานวิจัยนวัตกรรมและพันธมิตร ช่วยในการพัฒนาผลงานวิจัยและโครงการของนักศึกษาสู่การเป็นผู้ประกอบการ และต่อยอดนวัตกรรมและวิจัยต่าง ๆ ของนักศึกษาให้เชื่อมโยงกับตลาดผู้ใช้จริง

- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อุทยานวิทยาศาสตร์ (PSUSP) ให้บริการบ่มเพาะธุรกิจเทคโนโลยี และการยกระดับขีดความสามารถของภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งบริการจัดการทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรม

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

- มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

จัดตั้งศูนย์การสร้างผู้ประกอบการด้วยนวัตกรรม (IDE Center by UTCC)

โครงการ MIT REAP (Regional Entrepreneur Acceleration Program) ร่วมมือกับ

สถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์ (MIT)

- มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

เปิดคณะกรรมการสร้างเจ้าของธุรกิจและการบริหารกิจการ (BUSEM)

- มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ก่อตั้งสถาบันเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการและบุคลากรแห่งอนาคต (DPUX)

2.2.4 กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศน์มิติภาคการศึกษาต่อธุรกิจนวัตกรรมในต่างประเทศ

2.2.4.1 MIT Massachusetts Institute of technology

สถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts Institute of Technology, MIT) เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนในเมืองเคมบริดจ์ รัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา ที่มีชื่อเสียงมานานในเรื่องงานวิจัยและการศึกษาในสาขาเคมี ฟิสิกส์ และวิศวกรรมศาสตร์สาขาต่าง ๆ แล้วเริ่มมีชื่อเสียงมากขึ้นต่อ ๆ มาในสาขาชีววิทยา เศรษฐศาสตร์ ภาษาศาสตร์ และการจัดการ ปัจจุบัน MIT มีคณะถึง 32 คณะรวมอยู่ใน 5 โรงเรียน จำนวนนักศึกษา 11,331 คน อาจารย์ 1,021 คน เป็นมหาวิทยาลัยที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่เลิศที่สุดในโลกแห่งหนึ่ง นอกจากการศึกษาและงานวิจัยแล้ว MIT ยังมีวัฒนธรรมในการเริ่มกิจการธุรกิจอีกด้วย รายได้ของบริษัทที่ศิษย์เก่าช่วยกันตั้งขึ้น รวมทั้งหมดจะประกอบเป็นเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่สุดอันดับ 11 ของโลก

โดย MIT เป็นมหาวิทยาลัยที่มีการติดต่อกับบริษัทเอกชนเพื่อให้ทางบริษัทเอกชนได้มาจับคู่ความต้องการ หรือ Core Value ของบริษัท กับนักศึกษาหรือ Startup ภายในระบบนิเวศน์ของสถาบันได้ ทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสในการทำงานจริงกับบริษัทใหญ่ หรือตัวโครงการมีโอกาสได้นำไปใช้ในเชิงพาณิชย์จริง นอกจากนี้บริษัทก็ได้มาค้นหาผู้มีความสามารถและมีวิสัยทัศน์ที่ตรงกับความต้องการของบริษัทเพื่อร่วมงานกันได้ในอนาคต

นอกจากนี้ การสนับสนุนธุรกิจ Start up นั้นทางสถาบัน MIT ได้มีการแบ่งกลุ่ม Start Up เป็น 3 กลุ่ม คือ

- Tech Startup เทคโนโลยีทั่วไป ได้แก่ Software Tech, Mobile Tech สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์เข้าสู่ตลาดได้ภายในระยะเวลาไม่นานในช่วง time frame 1-2 ปี *Start Up ไทย อยู่ในกลุ่มนี้มาก

- Hard Tech Startup เทคโนโลยีที่สูงขึ้น นำมาใช้กับภาคธุรกิจต่าง ๆ เช่น VR, Blockchain ส่วนใหญ่ยังอยู่ช่วง Early Stage ใช้เวลาราว 5 ปี เพื่อเข้าสู่ตลาด

- Tough Tech Startup หรือ Deep tech เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น BioTech, NanoTech, MaterialTech หรือ ChemistryTech มาผสมผสานกันเพื่อสร้างเทคโนโลยีใหม่ ใช้ระยะเวลาในการบ่มเพาะนาน อาจ จะมากกว่า 10 ปี

MIT ให้การสนับสนุนธุรกิจ startup สายเทคโนโลยีทั้ง 3 กลุ่ม โดยจะประเมินว่า startup นั้นมี เทคโนโลยีเข้าเกณฑ์กลุ่มไหน ตอบรับแก่นเทคโนโลยีที่ MIT มีอยู่หรือไม่ เพื่อสนับสนุนให้ถูกทางในรูปแบบที่เหมาะสมต่อไป

นอกจากนี้ MIT ยังมีระบบนิเวศของ IDE ที่แข็งแกร่งและส่งต่อสิ่งต่าง ๆ ให้กันและกัน (Sharing Economy) อย่างสม่ำเสมอ ทั้งในด้านความรู้ หรือการเป็น Mentor, การเป็นผู้สนับสนุนทางการเงินในรูปแบบต่าง ๆ เช่น Angel, VC Investor รวมถึงมีการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีที่ไว้ร่วมกันได้ของแต่ละ Startup หรือด้านการสนับสนุนงานอาชีพต่าง ๆ

2.2.4.2 มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford University)

มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดเป็นที่รู้จักกันดีว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งทางด้านวิศวกรรมศาสตร์และด้านธุรกิจ ทำให้มีบริษัทเกิดใหม่จากมหาวิทยาลัยแห่งนี้หลายราย เครื่องขยายศักยภาพที่กว้างขวางและแข็งแกร่ง อีกทั้งยังเป็นแหล่งกำเนิดของซิลิคอนวัลเลย์ ศูนย์รวมของธุรกิจที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูง บริษัทหลายแห่งในซิลิคอนวัลเลย์ชั้นนำหลายแห่งนั้นมีรากฐานมาจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ได้แก่ Google, Sun Microsystem, Cisco และ Yahoo

มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดเป็นศูนย์บ่มเพาะภายในซิลิคอนวัลเลย์ และเป็นผู้ริเริ่มสร้างเครือข่ายที่เชื่อมระหว่างภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมไว้ด้วยกัน นักศึกษาสแตนฟอร์ดจะถูกปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นผู้ประกอบการและการคิดค้นนวัตกรรมริเริ่ม นอกจากการเรียนภายในคณะแล้ว ยังมีการจัดสัมมนาและอบรมโดยเชิญวิทยากรพิเศษ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญจากหลายธุรกิจระดับโลกมาให้ความรู้แก่นักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ทำให้นักศึกษามีโอกาสที่จะได้รับความรู้จากผู้มีประสบการณ์จริง นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่ได้ฝึกงานภาคฤดูร้อน ในบริษัทชั้นนำที่อยู่ในซิลิคอนวัลเลย์ ตั้งแต่จบชั้นการศึกษาชั้นปีที่ 1 ทำให้นักศึกษาที่ค้นพบความถนัดของตนเองได้เร็ว

StartX เป็นศูนย์บ่มเพาะสตาร์ทอัพที่ไม่แสวงหาผลกำไร เป็นโครงการที่ทำร่วมกับมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ซึ่งเป็นโครงการที่แยกตัว (Spin-off) มาจาก Stanford Student Enterprises ซึ่งเป็นหน่วยงานด้านการเงินที่ไม่แสวงหาผลกำไรของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด StartX มีความแตกต่างจากศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอื่นๆ ในซิลิคอนวัลเลย์คือ เป็นองค์กรด้านการศึกษาที่ไม่แสวงหาผลกำไร และไม่มีทุนในการจัดตั้งองค์กร ผู้ที่สามารถเป็นสมาชิกของศูนย์บ่มเพาะ StartX ได้จะต้องมีความเกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด เช่น กำลังศึกษา จบการศึกษา หรือเป็นบุคลากรภายใน

StartX เป็นองค์กรที่เปิดรับบริษัทในทุกระดับตั้งแต่การรับเงินทุนในขั้น seed-fund ไปจนถึง series D มีการแลกเปลี่ยนความรู้และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการกับสถาบันการศึกษา นักศึกษาและศิษย์เก่า ซึ่งมีบริษัทที่เติบโตจาก StartX แล้วกว่า 1,200 บริษัทในทุกอุตสาหกรรม

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาคูณลักษณะปัจจัยความสำเร็จและอุปสรรคในมิติกลยุทธ์การสนับสนุนของภาคการศึกษาที่มีผลกระทบต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของธุรกิจนวัตกรรมประเภทดิจิทัลแพลตฟอร์มของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะ รูปแบบ ในมิติของหน่วยงานภาคการศึกษาที่มีบทบาทต่อการสนับสนุนผู้ประกอบการนวัตกรรมประเภทดิจิทัลแพลตฟอร์มของไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จ ในมิติกลยุทธ์การสนับสนุนของภาคการศึกษาที่มีผลกระทบต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของธุรกิจนวัตกรรมประเภทดิจิทัลแพลตฟอร์มของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยอุปสรรคและวิธีการปรับปรุงแก้ไข ในมิติกลยุทธ์การสนับสนุนของภาคการศึกษาที่มีผลกระทบต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของธุรกิจนวัตกรรมประเภทดิจิทัลแพลตฟอร์มของประเทศไทย

3.1 รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าที่เกิดจากเหตุการณ์และสภาพแวดล้อม โดยอธิบายตามความเป็นจริง เป็นข้อมูลเชิงคุณลักษณะใช้การแสดงความคิดเห็น วิพากษ์ และวิเคราะห์ข้อมูล (พิพิธน์ สิทธิศักดิ์, 2554)

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในงานวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรมประเภทดิจิทัลแพลตฟอร์มและไม่ใช่ดิจิทัลแพลตฟอร์มในประเทศไทย หน่วยงานภาคการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ในประเทศไทยที่ส่งเสริมและให้การสนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรม และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อเก็บข้อมูลแบบสามเส้าแล้วจึงนำมาเปรียบเทียบกัน (Triangular Sampling method)

การเก็บข้อมูลจากตัวอย่างในงานวิจัยนี้ อ้างอิงกลุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability Sample) ด้วยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) (ธีระดา ภิญโญ, 2552)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้การศึกษาของงานวิจัยครั้งนี้มีสองเครื่องมือหลัก ดังนี้

3.3.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบโครงสร้าง (Structure Interview) โดยมีขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น -ผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรมประเภทดิจิทัลแพลตฟอร์มในประเทศไทยจำนวน 8 ตัวอย่าง -หน่วยงานภาคการศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 5 ตัวอย่าง

3.3.2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยใช้คำถามปลายเปิด คำถามจะมีความยืดหยุ่น จึงทำให้การสัมภาษณ์คล้ายกับการสนทนาในชีวิตประจำวัน (สุพัตร์ พิบูลย์, 2553) โดยมีขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น ผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรมในประเทศไทยจำนวน 17 ตัวอย่าง หน่วยงานภาครัฐบาล จำนวน 3 ตัวอย่าง และสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยจำนวน 3 ตัวอย่าง

โดยในเครื่องมือทั้งสองนั้นมีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ เกี่ยวข้องกับมุมมองต่อธุรกิจนวัตกรรม ได้แก่ จุดเริ่มต้นในการเริ่มธุรกิจ, ปัจจัยความสำเร็จและอุปสรรคของการสนับสนุนจากภาคการศึกษาที่มีผลกระทบต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของธุรกิจนวัตกรรมของประเทศไทย รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่มีต่อแต่ละผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรม

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้มีข้อมูล 2 ส่วน โดยประกอบด้วยข้อมูลบทบาทของภาคการศึกษาในการพัฒนาธุรกิจนวัตกรรมและข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.4.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ บทบาทของภาคการศึกษาในการพัฒนาธุรกิจนวัตกรรม โดยค้นคว้าจากบทความ นิตยสาร วารสาร สิ่งตีพิมพ์ รายงานประจำปี รายงานการ

ประชุม รวมถึงข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพมากที่สุด

3.4.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องบันทึกเสียงและการจดบันทึก แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพมากที่สุด

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยชิ้นนี้ได้ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Directed Content Analysis) คือการจัดข้อมูลให้เป็นระบบโดยใช้วิธีบรรยาย เชื่อมโยงกับสิ่งที่ศึกษา ทำการจัดประเภทข้อมูล สังเคราะห์ ค้นหาแบบแผนและตี

ความข้อมูลที่ผู้วิจัยได้รวบรวมมา เพื่อให้เข้าใจในความหมายถึงสิ่งที่กำลังศึกษา โดยขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นมีลักษณะไม่ตายตัว (Hsiu-Fang Hsieh, 2005) ซึ่งเมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องบันทึกเสียงและการจดบันทึกเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยก็จะทำการถอดความและบันทึกให้อยู่ในรูปแบบเอกสาร เพื่อทำการวิเคราะห์และอ่านข้อมูลต่าง ๆ อย่างละเอียด จากนั้นจัดกลุ่มคำตอบที่มีทิศทางคำตอบในทางเดียวกัน และทำการกำหนดรหัส หรือ coding ให้กับข้อมูลเพื่อสื่อถึงคำตอบต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มเดียวกัน ส่วนคำตอบที่ไม่เกี่ยวข้องนั้นจะนำมาพิจารณาภายหลังเพื่อเพิ่มความถูกต้องของข้อมูล โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาประกอบและเชื่อมโยงความสัมพันธ์

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากผลการศึกษาจากการที่ได้เก็บข้อมูลมาด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews) และวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งรายละเอียดจะแยกตามแต่ละแนวทางดังต่อไปนี้

4.1 ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews)

4.1.1 ผู้ประกอบการที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมประเภทดิจิทัลแพลตฟอร์ม

4.1.1.1 REFINN (รีฟินน์)

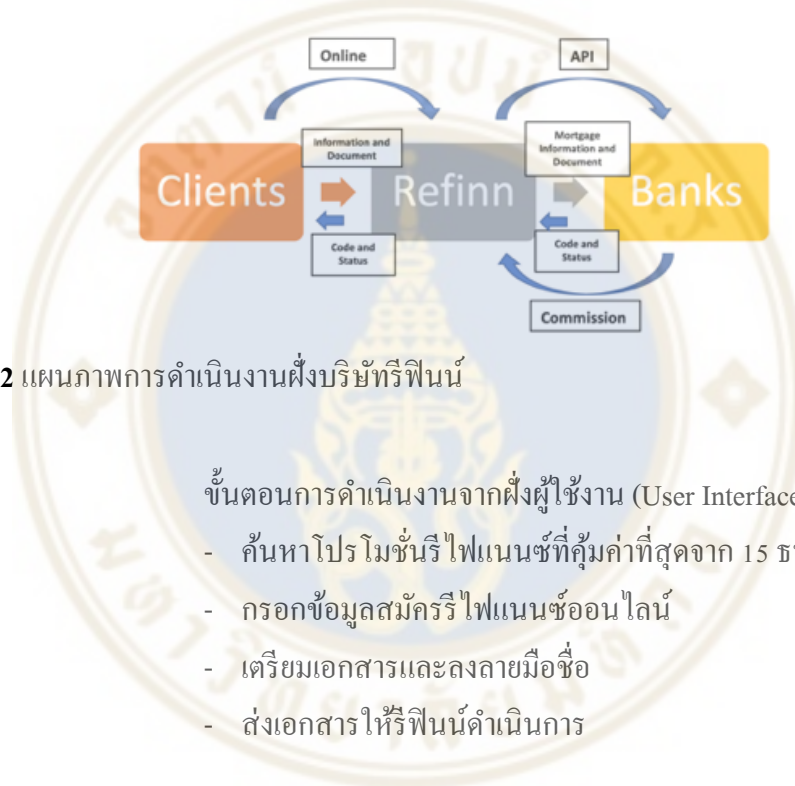

ภาพที่ 4.1 ตราสัญลักษณ์บริษัทรีฟินน์

รีฟินน์ คือ ธุรกิจนวัตกรรมประเภทดิจิทัลแพลตฟอร์มที่ช่วยในการทำรีไฟแนนซ์หรือการขอสินเชื่อบ้านใหม่เพื่อลดดอกเบี้ยให้กับผู้ใช้ โดยเป็นตัวกลางประสานงานระหว่างธนาคารกับผู้ใช้งานแอปพลิเคชัน ให้ผู้ใช้งานสามารถรับทราบข้อมูลจากแต่ละธนาคารและเปรียบเทียบโปรโมชั่นเพื่อเลือกสินเชื่อที่พอใจที่สุด นอกจากนี้ รีฟินน์ ยังช่วยในการเตรียมเอกสารให้ง่ายขึ้น ลดขั้นตอนการดำเนินงาน และลดระยะเวลาในการขอสินเชื่อกับธนาคาร (จากเดิมเฉลี่ยใช้เวลาในการขอสินเชื่อ 118 วัน เมื่อใช้รีฟินน์ เหลือ 31 วัน โดยประมาณ) โดยรีฟินน์เป็นคู่แข่งกับธนาคาร 15 แห่งภายในประเทศไทย และยังมีการใช้ระบบ Machine learning หรือ AI รวมถึง Big data มาช่วยในการประเมินความเสี่ยงและเสนอโปรแกรมที่เหมาะสมที่สุดให้กับผู้ใช้งานแต่ละคน

ขั้นตอนในการดำเนินการของ Refinn

ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น รีฟินน์ เป็นระบบบริการยื่นกู้รีไฟแนนซ์แบบออนไลน์ โดยมีบริษัทรีฟินน์ อินเตอร์เนชั่นแนล คอทคอม จำกัด หรือ “รีฟินน์” ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการยื่นขอสินเชื่อระหว่างผู้ใช้บริการกับธนาคาร รีฟินน์จะทำหน้าที่ตรงกลางโดยรับข้อมูลและความต้องการจากผู้ใช้บริการ จากนั้นทำการจับคู่กับข้อเสนอจากธนาคารโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการกู้และความคุ้มค่าที่สุดแก่ผู้ใช้ รวมถึงคำนึงถึงความเสี่ยงที่ธนาคารจะต้องแบกรับและอัตราการกู้ผ่านของแต่ละธนาคารเพื่อตอบโจทย์ทั้งผู้ใช้บริการและธนาคารในคราวเดียว โดยสิ่งที่รีฟินน์จะได้คือค่าคอมมิชชั่นจากธนาคาร

ภาพที่ 4.2 แผนภาพการดำเนินงานฝั่งบริษัทรีฟินน์

ขั้นตอนการดำเนินงานจากฝั่งผู้ใช้งาน (User Interface)

- ค้นหาโปรโมชั่นรีไฟแนนซ์ที่คุ้มค่าที่สุดจาก 15 ธนาคารชั้นนำ
- กรอกข้อมูลสมัครรีไฟแนนซ์ออนไลน์
- เตรียมเอกสารและลงลายมือชื่อ
- ส่งเอกสารให้รีฟินน์ดำเนินการ

ภาพที่ 4.3 แผนภาพขั้นตอนการดำเนินงานจากฝั่งผู้ใช้งาน (User Interface)

ผลประโยชน์ที่ผู้ใช้บริการจะได้รับ

รีฟินน์ เป็นตัวกลางที่สามารถช่วยประมวลผลความคุ้มค่าและความเป็นไปได้ในการรีไฟแนนซ์ของผู้กู้ จากธนาคารทั้งหมด 15 ธนาคารชั้นนำในประเทศไทย โดยไม่คิดค่าบริการผู้กู้เงินแต่อย่างใด ซึ่งทำให้ผู้กู้ไม่จำเป็นต้องเสียเวลาในการเดินทางไปตามธนาคารต่างๆ เพื่อไล่ถามโปรโมชั่นในการรีไฟแนนซ์ รวมถึงไม่ต้องยื่นเอกสาร โดยที่ไม่รู้ว่าจะมีโอกาสรีไฟแนนซ์สำเร็จหรือไม่ รีฟินน์สามารถตอบโจทย์ต่างๆเหล่านี้ได้ทั้งหมด ทั้งการที่เป็นตัวกลางในการประมวลผลโปรโมชั่นจากธนาคารต่างๆและการประเมินความเป็นไปได้ในการกู้ผ่าน ทำให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วต่อผู้กู้ เนื่องจากประหยัดเวลาในการค้นหาโปรโมชั่นและรู้ว่ารีไฟแนนซ์ที่ใดจึงจะมีความเสี่ยงในการรีไฟแนนซ์ไม่ผ่านน้อยที่สุด อีกทั้งยังช่วยประหยัดเวลาในเรื่องของขั้นตอนการดำเนินงานอีกด้วย เนื่องจากรีฟินน์จะช่วยเป็นตัวกลางคอยประสานงานให้กับธนาคาร ทำให้จากปกติการรีไฟแนนซ์ที่ใช้เวลานานเฉลี่ยถึง 118 วัน โดยรีฟินน์สามารถลดขั้นตอนให้เหลือเพียงเฉลี่ย 39 วันเท่านั้น โดยสิ่งที่รีฟินน์จะได้รับคือ ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อแพลตฟอร์มและค่าคอมมิชชั่นที่ได้จากธนาคารที่รับการรีไฟแนนซ์จากผู้กู้ ซึ่งตัวธนาคารเองก็ได้รับลูกค้าเพิ่มขึ้นอีกด้วย

ภาพที่ 4.4 แสดงตราสัญลักษณ์ของ 15 ธนาคารชั้นนำในประเทศไทยที่ให้ความร่วมมือกับรีฟินน์

ประวัติการรับการสนับสนุนจากภาคการศึกษา

- มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาในการดำเนินธุรกิจรวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์บริการ
- สมาชิกในบริษัทได้ไปถ่ายทอดความรู้ให้กับนิสิตนักศึกษารุ่นน้องในสถาบันต่าง ๆ

ข้อจำกัด อุปสรรคในการดำเนินงานร่วมกับภาคการศึกษา

- หลักสูตรการศึกษาในปัจจุบัน มีเนื้อหาที่ล้าหลัง ไม่ทันสมัยกับเทคโนโลยีในปัจจุบันที่มีการพัฒนาก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้ไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้ในชีวิตจริง
- การศึกษาในสถาบันการศึกษาประเทศไทยในปัจจุบันขาดความยืดหยุ่นทั้งในเรื่องของเวลา หลักสูตร รูปแบบของการเรียนการสอน ทำให้หากต้องการความรู้เฉพาะเรื่องจะไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ อีกทั้งบางครั้งไม่สามารถใช้พื้นที่ภายในมหาวิทยาลัยในการจะธุรกิจได้ โดยเฉพาะการใช้โครงการหรือโปรเจกที่จะใช้จบการศึกษามาทำธุรกิจเอง จะพบปัญหาของเรื่องสิทธิในการเป็นเจ้าของโครงการที่ทำ ทำให้ต้องหาพื้นที่อื่น รวมทั้งเวลาในการทำงานและคิดโครงการเพิ่มเติม เป็นการเสียเวลา และเสียโอกาสที่จะใช้งานจบเพื่อนำมาต่อยอด

ข้อเสนอแนะต่อภาคการศึกษา

- ควรมีการปรับหลักสูตรการเรียนทุกภาควิชา โดยเน้นการนำไปใช้งานได้จริงในสายอาชีพ โดยอาจารย์ผู้สอน หรืออาจารย์พิเศษ ควรมีประสบการณ์ในการทำงานจริงในสายงานหรืออุตสาหกรรมนั้น ๆ จะทำให้การศึกษาไทยนั้นพัฒนาได้อย่างรวดเร็วและเศรษฐกิจไทยจะเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น เช่น การเรียนรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ หรือวีดีโอออนไลน์ e-learning เป็นต้น
- มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนหรือบรรจุหลักสูตรการเรียนระยะสั้น หรือการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในวิชาที่น่าสนใจที่ไม่มีอยู่ในหลักสูตรของแต่ละคณะ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้
- มหาวิทยาลัยควรมีการจัดการเรียนการสอน หรือกิจกรรมให้นักศึกษาที่จบการศึกษาไปแล้ว สามารถเข้ามาทบทวนบทเรียนและเนื้อหาในวิชาที่ไม่มีโอกาสได้เรียนในขณะที่เป็นนักศึกษาอยู่ โดยอาจมีการกำหนดระยะเวลาที่จบการศึกษา
- มหาวิทยาลัยควรมีหลักสูตรระยะสั้นหรือกิจกรรม ใ้บุคคลธรรมดาที่ไม่ใช่ นักศึกษาของสถาบันเข้าสมัครเรียนได้ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

4.1.1.2 SHIPPOP (Online Logistic Booking)

ภาพที่ 4.5 ตราสัญลักษณ์บริษัท SHIPPOP

SHIPPOP ก่อตั้งและบริหารงาน โดยคุณสุทธิเกียรติ จันทรัชย์โรจน์ (โมชิ) เป็นดิจิทัลแพลตฟอร์มที่ให้บริการในรูปแบบของระบบบริการจองขนส่งออนไลน์ ให้ผู้ใช้งานสามารถใช้บริการขนส่งได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว สามารถเลือกจองขนส่งได้ตามที่ต้องการ อีกทั้งสามารถเปรียบเทียบราคาค่าจัดส่งสินค้า ชำระเงินออนไลน์ได้สะดวกผ่านบัตรเครดิต และบัตรเดบิต สามารถออกหมายเลขพัสดุ และพิมพ์ใบปะหน้าพัสดุได้จากระบบทันที รวมถึงการติดตามสถานะพัสดุได้ผ่านระบบอีกด้วย ทำให้สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายและวางแผนค่าขนส่งล่วงหน้าได้อย่างง่ายดาย นอกจากนี้ยังมีบริการรับของถึงบ้าน หรือไม่ต้องรับคิวเข้าแถว ส่งผลดีในการบริหารจัดการเวลาและช่วยลดต้นทุนในการเดินทาง

ภาพที่ 4.6 คุณสุทธิเกียรติ จันทรัชย์โรจน์ CEO SHIPPOP

ขั้นตอนในการดำเนินการ/การดำเนินงาน

SHIPPOP มีการติดต่อเป็น Partner กับธุรกิจให้บริการขนส่งต่าง ๆ ถึง 12 กิจกรรมด้วยกัน โดยนำราคาส่งของของแต่ละกิจการมาทำเป็นตารางเปรียบเทียบให้ลูกค้าเลือก และเมื่อตัดสินใจเลือกได้ว่าจะส่งสินค้ากับผู้ให้บริการส่งของกิจการไหน ก็เข้า Application หรือ Website ของ Shippop ทำการ Log In เข้าระบบ (ต้องทำการสมัครในครั้งแรก ซึ่งสามารถใช้งานเชื่อมต่อข้อมูลจาก Facebook ได้) หลังจากนั้น กดจองการส่ง พิมพ์น้ำหนักของที่จะส่ง ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทร ผู้ส่งและผู้รับ แล้วกด Print ใบที่ได้รับหลังจากกรอกข้อมูลมาและระบบได้สร้าง Bar Code ไว้ นำไปแปะด้านบนของกล่องพัสดุ ต่อจากนั้นนำกล่องนี้ไปส่งที่ไปรษณีย์ไทย หรือ ร้านของผู้ให้บริการขนส่งที่ร่วมรายการ หรือ เรียกให้คนส่งสินค้ามารับสินค้าไปก็ได้เช่นกัน เป็นอันจบขั้นตอนส่งสินค้า สามารถติดตามสถานะของพัสดุได้ว่าอยู่ในขั้นตอนไหนผ่านทาง Website ของ Shippop

ภาพที่ 4.7 การใช้งานผ่านระบบของ SHIPPOP

ข้อได้เปรียบในการดำเนินงาน

Shippop ใช้งานการติดต่อเป็น Partner กับธุรกิจขนส่งสินค้าขนาดเล็กจนถึงขนาดกลาง และใช้เทคโนโลยี Online Application มาช่วยในการจัดการการขนส่งให้ผู้ให้บริการสามารถทำการส่งของได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนเช่นการรอคิวที่ไปรษณีย์หรือการเขียนน้ำหนักกล่อง นอกจากนี้ราคาเมื่อใช้บริการผ่าน Shippop ยังถูกกว่าใช้บริการไปรษณีย์โดยตรง สามารถติดตามสถานะการขนส่งปัจจุบันของ พัสดุได้ตลอดเวลา และสามารถเปรียบเทียบราคาของบริการขนส่งแต่ละเจ้าได้ ทำให้มีผู้ใช้บริการ Shippop เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะ ผู้ดำเนินธุรกิจขายของออนไลน์ที่ต้องมีการส่งของอยู่เป็นประจำก็จะมีอัตราการใช้งานที่สูง

ข้อจำกัด/อุปสรรคในการดำเนินงานกับภาคการศึกษา
 ไม่มีอุปสรรคกับทางมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานภาคการศึกษา เนื่องจาก
 ไม่เคยมีการขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาคการศึกษา

ข้อเสนอแนะต่อภาคการศึกษา

- ควรมีการถ่ายทอดความรู้ให้กับคนนอกสถาบัน
 - อยากให้มีการใส่วิชาการเขียน Code โปรแกรม ลงไปในหลักสูตรให้กับ
 ทุกคน เพราะตนคิดว่าเป็นวิชาที่จะจำเป็นสำหรับทุกคนทุกสายอาชีพในอนาคต เพราะอนาคต
 การทำงานจะเป็นการทำงานรูปแบบอัตโนมัติ (automatic) มากขึ้นเรื่อย ๆ การเรียนรู้การเขียน Code
 จะทำให้ได้เรียนรู้การทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน การทำงานให้มีประสิทธิภาพ ฝึกการใช้การคิด
 แบบเป็นระบบ

- ควรปรับรูปแบบสอนภาษาให้เน้นการใช้งานจริง และผู้เรียนสามารถ
 นำไปใช้ได้จริง

- ทุกระดับ ทุกคณะวิชา ควรได้เรียนรู้เรื่องการเขียนภาษา บัญชีและการ
 จัดการเบื้องต้น

4.1.1.3 SHIFTSPACE

 The logo for Shiftspace features a large, stylized 's' in blue and grey, followed by the word 'hiftspace' in a grey, lowercase, sans-serif font. The 's' is significantly larger and more prominent than the rest of the text.

ภาพที่ 4.8 ตราสัญลักษณ์บริษัท Shiftspace

SHIFTSPACE เป็น Digital Platform ในรูปแบบ Sharing Retail โดยเป็น
 สื่อกลางให้ผู้ที่มีสินค้าจะขายแต่ไม่มีพื้นที่ขาย กับคนที่ เป็นเจ้าของพื้นที่ สามารถนำสินค้ามาวาง
 เสริมได้ ผ่านช่องทางออนไลน์ ที่ www.shiftspace.co.th โดยผู้ใช้บริการของ Shiftspace นั้นเป็นคน
 2 กลุ่ม คือ

1. ผู้ที่มีสินค้า ต้องการหาหน้าร้านในการขายสินค้าเพื่อให้ลูกค้าเข้าถึง ได้ทดลองสินค้า ได้จับสัมผัส และตัดสินใจซื้อ

2. ผู้ที่มีร้านขายสินค้า และต้องการมีรายได้เสริมจากการมีสินค้ามาลงเพิ่มมากขึ้น รวมถึงค่าเช่าพื้นที่วางสินค้า

ซึ่ง Shiftspace จะเป็นทั้งผู้ที่นำคน 2 กลุ่มนี้มาเจอกันและนำเสนอข้อมูลรายละเอียดค่าเช่าต่าง ๆ มานำเสนอให้ทั้งสองฝ่ายเลือกตัวเลือกที่ตนคิดว่าดีที่สุด

ขั้นตอนในการดำเนินงาน

ทีมของ Shiftspace สร้าง Platform ออนไลน์ที่ให้ผู้ที่มีพื้นที่พร้อมให้ฝากสินค้า เข้ามาสมัครโดยมีโดยผู้ที่นำพื้นที่มานำเสนอนี้จะได้ประโยชน์ต่าง ๆ คือ

1. เพิ่มรายได้ ลดภาระค่าเช่าร้าน
2. เพิ่มฐานลูกค้าใหม่ ๆ จากสินค้าใหม่ที่ดึงดูดลูกค้า
3. ไม่ต้อง Stock สินค้าในส่วนที่มีคนฝากขาย

ซึ่งเจ้าของพื้นที่เช่า จะมีวิธีการเพื่อใช้บริการ Shiftspace ดังนี้ 1) อัปเดตรูปภาพ ข้อมูลพื้นที่ และข้อมูลผู้บริโภคนั้น 2) รอเจ้าของแบรนด์สินค้าต่าง ๆ ส่งรายละเอียดค่าขอใช้พื้นที่เข้ามา เพื่อให้เจ้าของพื้นที่เลือก 3) เจ้าของสินค้านำสินค้าเข้ามาวางขายภายในพื้นที่ 4) รับเงินจากเจ้าของแบรนด์ มีรายได้เพิ่ม เพิ่มฐานลูกค้า และช่วยลดภาระค่าเช่าพื้นที่

สำหรับผู้ที่มีสินค้าและต้องการหาพื้นที่วางขาย ก็มีขั้นตอนดังนี้ 1) ใสข้อมูลพื้นฐาน ถ่ายรูปโลโก้แบรนด์ กรอกชื่อแบรนด์ เบอร์มือถือติดต่อ เว็บไซต์ 2) เลือกพื้นที่ร้านค้าที่สนใจ และกดขอใช้พื้นที่ 3) นำสินค้าไปวางฝากขาย

ข้อจำกัด/อุปสรรคในการดำเนินงานกับภาคการศึกษา

ไม่มีข้อจำกัด/อุปสรรคในการดำเนินงานกับภาคการศึกษา

ข้อเสนอแนะต่อภาคการศึกษา

- หน่วยงานที่เป็นมหาลัยที่มีความโดดเด่นเฉพาะด้านหรือมีชื่อเสียง เช่น เกษตรศาสตร์ เชี่ยวชาญด้านอาหาร ให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการด้านอาหาร เครื่องดื่ม เช่น ห้องปฏิบัติการ การจัดอบรม การสัมมนาจากผู้เชี่ยวชาญ เชิญผู้ประกอบการธุรกิจอาหารที่มีชื่อเสียงมาเป็น Mentor / Coaching ให้ความรู้ ความเข้าใจ แนะนำ และผลักดันให้เป็นชุมชนเกิดการขับเคลื่อนทางอุตสาหกรรม

- ภาคการศึกษาทั้งระดับของโรงเรียน มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ควรมีผู้ที่มีความรู้และเป็นเจ้าของกิจการ (ในรูปแบบศิษย์เก่า) เพื่อมาช่วยเหลือและผลักดัน ผู้ที่เป็น นิสิต นักศึกษา เพราะหากอาจารย์ไม่เข้าใจหรือไม่มีความสัมพันธ์ ก็จะไม่เกิดการพัฒนา และปรับปรุงแก้ไข ในทางกลับกันหากโรงเรียนขาดการสนับสนุน เพราะอาจารย์ขาดความรู้แล้วความเข้าใจ ควรคำนึงถึงหลักสูตรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาเด็กให้มีความรู้ ความเข้าใจจริงหรือไม่ รวมถึงพัฒนาครู บุคลากร ให้มีประสิทธิภาพ

4.1.1.4 LILUNA

โดยมีคุณนัฐพงษ์ จารวิจิต (นาย) Chief Executive Officer (CEO) หรือ ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร

ภาพที่ 4.9 ภาคนำเสนอตราบริษัท LILUNA

Liluna เป็นแอปพลิเคชัน platform ที่เป็นตัวกลางของการสื่อสารระหว่างคนขับและผู้โดยสารที่อยากแชร์รถร่วมกัน จุดเริ่มต้นเกิดจากการที่ภรรยาของนายนัฐพงษ์ จารวิจิต ได้ขับรถไปกลับคอนโดทุกวัน แล้วสังเกตเห็นคนที่เดินเข้าออกคอนโด ด้วยความที่คิดว่าผู้คนอื่นน่าจะเดินทางไปด้วยกันกับเขาได้ เลยลองชวนขึ้นรถไปด้วยกัน แต่โดนปฏิเสธเพราะไม่รู้จักกัน จึงเป็นจุดที่คิดว่าถ้าสามารถทำความคุ้นเคยกับผู้อื่นก่อนจะสามารถเดินทางไปด้วยกันได้ จึงเกิดไอเดียที่จะสร้างตัวกลางขึ้นมาเพื่อให้คนที่เดินทางไปทางเดียวกันสามารถไปด้วยกันได้ ซึ่งโมเดลเดียวกันไปด้วยกันนี้ ซึ่งภรรยาของนายนัฐพงษ์ จารวิจิต มีโอกาสไปทำงานที่ประเทศเยอรมันและมีประสบการณ์กับงานรูปแบบนี้มาก่อน

ภาพที่ 4.10 ทีมงานวิจัยและคุณนัฐพงษ์ จารวิจิต (นาย) Chief Executive Officer (CEO) หรือ ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร

ขั้นตอนในการดำเนินการ/การดำเนินงาน

ทีมงานของ Liluna พัฒนาแอปพลิเคชันอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังพยายามติดต่อกับบริษัท หรือEvent ต่าง ๆ เพื่อนำธุรกิจไปนำเสนอ เช่น งานวิ่ง คอนเสิร์ต เป็นต้น โดยมีแนวคิดในการเน้นจุดขายที่ว่า “ทางเดียวกัน ไปด้วยกัน”

ขั้นตอนในการดำเนินการ/การดำเนินงานฝั่งผู้โดยสาร

1. ผู้ใช้งานโหลดแอปพลิเคชัน Liluna
2. ล็อกอินผ่าน Facebook หรือลงทะเบียนผู้โดยสาร
3. เริ่มต้นใช้งาน โดยการค้นหาเส้นทาง ปลายทาง และวันเวลาที่ต้องการ
4. เลือกเส้นทางและขอร่วมเดินทาง
5. รอการตอบรับจากเจ้าของรถ
6. เมื่อเจ้าของรถตอบรับ สามารถแชท หรือโทรสอบถามเพิ่มเติมได้
7. มีการให้คะแนนผู้ขับขี่ได้

ขั้นตอนในการดำเนินการ/การดำเนินงานฝั่งผู้ขับรถ

1. เพิ่มเส้นทาง กรอกรายละเอียดต่าง ๆ
2. ระบุจำนวนที่นั่งที่รับได้ กำหนดราคา แล้วกดรับคน
3. รอให้มีการติดต่อขอเดินทางด้วย

4. ติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม
5. เดินทางตามวันเวลา ที่ระบุไว้
6. รับเงินจากการเดินทาง

โดย Liluma เป็นแอปพลิเคชันที่ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายให้ทั้งผู้โดยสารและเจ้าของรถ เพราะเดินทางร่วมกันสามารถช่วยกันแชร์ค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ยังช่วยลดปัญหาการจราจร ปริมาณรถบนท้องถนน มลพิษทางอากาศ และสุดท้ายยังสร้างมิตรภาพผ่านการเดินทาง

ข้อได้เปรียบในการดำเนินงาน

ในปัจจุบัน Liluma ยังไม่ได้มีการวางแผนในเรื่องของ Revenue Model เนื่องจากตอนนี้ เป็นแอปพลิเคชันที่สามารถให้บริการได้ฟรี แต่ในอนาคตเมื่อเป็นที่นิยมมากขึ้น จะมีการใช้โมเดลรายได้ที่มาจาก การโฆษณา หรือการทำ CSR กับองค์กรต่าง ๆ ที่อยากใช้ Carpool โดยที่คนใช้งานจะต้องไม่ได้รับผลกระทบ จุดแตกต่างจากบริการรถอื่น ๆ เช่น Grab Get หรือUber ได้แก่ ราคาที่ลูกค้าจ่าย เกิดจากคนขับเป็นผู้ประเมินด้วยตัวเอง ไม่มีค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม ถ้าผู้โดยสารเห็นว่าราคาสมเหตุสมผลก็สามารถยอมรับและนั่งไปด้วยกันได้โดยที่ราคาประหยัดลง มีประโยชน์กับทั้งผู้โดยสารและเจ้าของรถ

ข้อจำกัด/อุปสรรคในการดำเนินงานกับภาคการศึกษา

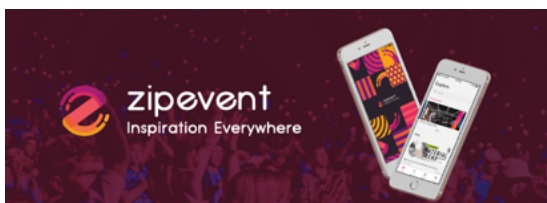
เนื้อหาหลักสูตรในระบบการศึกษาปัจจุบัน ไม่เหมาะสมกับการทำงานจริง เนื่องจากเนื้อหามีความล้าหลัง หรือนักศึกษาต้องเรียนในรายวิชาที่หลากหลายเกินไปแทนที่จะพัฒนาไปเฉพาะทาง หรือได้เรียนรู้สิ่งที่นำไปใช้ในการทำงานจริง

ข้อเสนอแนะต่อภาคการศึกษา

ให้มีการร่วมมือกับภาคเอกชน จัดหลักสูตรการเรียนการสอนเฉพาะสำหรับการทำงานแต่ละสายงาน หรือแต่ละบริษัท

4.1.1.5 Zip Event

คุณภาโรจน์ เคนสกุล (เจ) Chief Executive Officer (CEO) หรือประธาน
เจ้าหน้าที่บริหาร Zip Event

ภาพที่ 4.11 ตราสัญลักษณ์บริษัท Zip Event

แพลตฟอร์มที่ช่วยเชื่อมโยง คนจัดงานอีเวนต์ และคนที่สนใจมาร่วมงาน ให้เข้าถึงกันและกันอย่างง่ายดายโดย Zip Event จะรวบรวมงานอีเวนต์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นในประเทศไทย แล้วให้ผู้ใช้งานได้เลือกรายละเอียดในงานที่มีความสนใจ ระบบจะทำการแนะนำงานที่เกี่ยวข้อง บางคนชอบไปคอนเสิร์ตหรือชอบดูกีฬา ระบบก็จะค่อย ๆ เรียนรู้ และแนะนำงานอีเวนต์ที่เหมาะสมให้ นอกจากนี้ Zip Event ยังเป็นระบบที่อำนวยความสะดวกให้กับฝั่งของผู้จัดงาน ไม่ว่าจะเป็นการช่วยขายบัตร การจัดการลงทะเบียน เช็किनคนเข้างาน โปรโมทให้คนเกิดความน่าสนใจ ผู้ที่มีความสนใจเข้าร่วมงานสามารถซื้อบัตรและลงทะเบียน พร้อมรับ E-Ticket เพื่อไปสแกนหน้างานหรือปริ้นต์ไปรายชื่อเข้างานได้ทันที ซึ่งระบบของ Zip Event จะช่วยให้อำนวยความสะดวกในขั้นตอนต่าง ๆ ภายในงานให้ง่ายขึ้น

ภาพที่ 4.12 ผู้วิจัยและคุณภาโรจน์ เคนสกุล (เจ) Chief Executive Officer (CEO) หรือประธาน
เจ้าหน้าที่บริหาร Zip Event

ขั้นตอนในการดำเนินการ/การดำเนินงาน

นอกจากมีการพัฒนา Application Platform สมบูรณ์แล้ว Zip Event ยังมีการประชาสัมพันธ์ ไปออกงานต่าง ๆ รวมถึงติดต่อบริษัทเอกชนขนาดใหญ่ เพื่อติดต่อเป็นคู่ค้าทางธุรกิจ โดยรายได้มาจาก 2 ช่องทางหลัก ๆ คือ ด้านเป็นผู้ช่วยให้การจัด Event สะดวกมากขึ้นด้วยบริการดูแลในส่วนของบริษัทจำหน่ายตั๋ว และลงทะเบียนหน้างาน และยังมีในส่วนของ Hardware ต่าง ๆ เช่นตู้ Kiosk คอมพิวเตอร์ Tablet หรือมีเจ้าหน้าที่ Staff ไปดูแลหน้างานได้ด้วย นอกจากนี้ยังสามารถสร้างระบบ Q&A หรือ สอบถามความพึงพอใจหลังเข้าร่วม Event ได้อีกด้วย เรียกได้ว่าดูแลระบบ Registration ครบวงจร

ข้อได้เปรียบในการดำเนินงาน

สิ่งที่ทำให้ Zip Event แตกต่างจากธุรกิจอื่น ๆ ในตลาด E-Ticket หรือ Online Registration คือ เจ้าอื่น ๆ จะเน้นการขายบัตรกับผู้สนใจเข้าร่วมงานเป็นหลัก แต่ Zip Event ตั้งกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างออกไป คือเจาะไปที่ผู้จัดงาน Event โดยเสนอตัวเป็น Solution ที่ช่วยเหลือฝ่ายผู้จัดงานให้สะดวกสบายมากยิ่งขึ้น แทน นอกจากนี้ยังช่วยประชาสัมพันธ์งานนั้น ๆ ให้กับทางผู้จัดด้วย Zip Event เป็น platform ที่พยายามจะเชื่อมโยงทั้ง Ecosystem ของการทำ Event ให้สะดวกที่สุด คือทั้งฝั่ง ผู้จัดงาน Suppliers และผู้เข้าร่วมงาน อีกจุดเด่นที่สำคัญของ Zip Event คือระบบทั้งหมด Algorithm ของ platform นี้ ทีมงาน Zip Event เป็นผู้เขียนระบบขึ้นเองทั้งหมด ทำให้มีระบบที่แตกต่างและมีเอกลักษณ์ ไม่มีใครเหมือน Zip Event มีการใช้ Data Analysis เข้ามาวิเคราะห์ข้อมูลลูกค้าเพื่อนำเสนอสิ่งที่ลูกค้าชื่นชอบให้ในครั้งต่อ ๆ ไปที่ใช้บริการ

ข้อจำกัด/อุปสรรคในการดำเนินงานของภาคการศึกษา

- ทีม Start Up ที่มาจากมหาวิทยาลัยหลาย ๆ ทีมเป็นทีม Start Up ผิ หรือ ทีมที่ทำโปรเจกต์ขึ้นมาเพื่อประกวดเพื่อหารายได้เพียงอย่างเดียว ไม่ได้ต้องการจะสร้างธุรกิจจริงจัง ซึ่งผิดหลักวัตถุประสงค์ของการจัดการ Pitch ชิงทุนที่ต้องการสนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่เติบโตขึ้น

- หลักสูตรการเรียนการสอนภายในระบบการศึกษา อุดมศึกษา ขาดการพัฒนาให้ทันยุคสมัย ทำให้มีเพียงส่วนน้อยที่นำไปใช้ได้จริงในโลกการทำงาน

- นักศึกษาในรั้วสถาบันขาดประสบการณ์ในการทำงานจริง

ข้อเสนอแนะต่อภาคการศึกษา

- ต้องมีการระมัดระวังในการจัดสรรงบประมาณที่สนับสนุน ทีม Start Up จากมหาวิทยาลัย เน้นการนำไปใช้ได้จริงมากกว่าความหวือหวา หรือการมีเทคโนโลยีที่เน้นว่า โมเดลธุรกิจที่ทีมต่าง ๆ นำเสนอนั้น มีความตั้งใจที่จะนำไปสร้างธุรกิจจริง
- หลักสูตรควรมีความยืดหยุ่นและเน้นไปที่การใช้งานจริงมากกว่าทฤษฎี อาจารย์ควรมีการพัฒนาเสริมความรู้ใหม่ ๆ เสมอ
- ควรมีการร่วมมือกับผู้ประกอบการหรือผู้ที่ทำธุรกิจจริง มามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น เพื่อให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ในการทำงาน หรือได้รู้เท่าทันโลกภายนอกขณะศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย
- ควรมีการร่วมมือกับหน่วยงาน ธุรกิจเอกชน ที่สามารถนำปัญหา หรือ สิ่งที่ต้องการมาเสนอให้นักศึกษาใช้เป็น Project ในการจบการศึกษาได้ เพื่อเป็นการร่วมมือภาคเอกชนได้คนมาช่วย และได้แนวทางจากผู้มีความรู้ คณาจารย์ ทางฝั่งผู้เรียนได้ทำงานจริง ในสถานการณ์จริง และสามารถนำสิ่งนั้นมาใช้เป็นโครงการจบการศึกษาได้อีกด้วย และหลังจบการศึกษายังสามารถร่วมงานกับบริษัทเอกชนได้ง่ายยิ่งขึ้นเพราะเคยมีประสบการณ์การทำงานร่วมกัน
- ในการร่างหลักสูตรการเรียนการสอน ควรมีผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรม นั้น ร่วมมือกับอาจารย์ในสาขาวิชานั้น ๆ ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

4.1.1.6 QueQ

คุณรังสรรค์ พรหมประสิทธิ์ Chief Executive Officer (CEO) หรือประธานเจ้าหน้าที่บริหาร QueQ

ภาพที่ 4.13 ตราสัญลักษณ์บริษัท QueQ

QueQ คือ Application ที่ช่วยจัดการระบบรอกิวของธุรกิจต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นร้านอาหาร ธนาคาร โรงพยาบาล และสถานบริการอื่น ๆ อีกมากมาย โดยสามารถจองคิวได้ตั้งแต่ยังอยู่บนรถ หรือ ระหว่างเดินทางไปที่ร้านนั้น ๆ ในรัศมี 1 กิโลเมตร เมื่อเจอร้านที่ถูใจ จะสามารถจองคิวได้ทันที นอกจากนี้ยังเช็คได้ว่ามีคิวก่อนหน้ากี่คิว และใช้ระยะเวลาในการรอเท่าไร เพื่อประหยัดเวลาในการไปนั่งรอกิวหน้าร้าน เมื่อใกล้ถึงคิว แอปพลิเคชันจะมีการแจ้งเตือนให้ผู้ใช้บริการไปปรับคิวเอง ก่อตั้งขึ้นโดย คุณรังสรรค์ พรหมประสิทธิ์ หรือคุณ โจ้

ภาพที่ 4.14: ผู้วิจัยและคุณรังสรรค์ พรหมประสิทธิ์ Chief Executive Officer (CEO) หรือประธานเจ้าหน้าที่บริหาร QueQ

ขั้นตอนในการดำเนินการ/การดำเนินงาน

การพัฒนา Application ให้ตอบโจทย์การใช้งาน โดย QueQ เป็นธุรกิจประเภท B2B2C หรือการติดต่อทำธุรกิจกับภาคธุรกิจด้วยกัน แต่ตอบโจทย์ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกสบายให้ลูกค้าของธุรกิจนั้น ๆ อีกที ดังนั้นจึงต้องมีการติดต่อหาลูกค้าที่เป็นภาคธุรกิจต่าง ๆ เป็นหลัก ช่องทางรายได้หลักของ QueQ เป็นรูปแบบ Monthly Fee ซึ่งได้จากธุรกิจต่าง ๆ เช่น ร้านอาหาร โรงพยาบาล ฯลฯ ในอนาคตมีแผนที่จะเพิ่มในส่วนของการ Advertising

QueQ มีแผนการขยายตลาด ไปสู่ลูกค้าที่เป็นกลุ่มธุรกิจบริการอื่น ๆ มากขึ้น ปัจจุบัน QueQ เป็น Application ที่ให้บริการ Queuing Solution มาช่วยแก้ปัญหาการรอกิวของลูกค้า เป็นอันดับหนึ่งของประเทศไทย มีแผนที่จะขยายธุรกิจออกไปในหลาย ๆ ประเทศ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน CLMV ด้วย

ข้อได้เปรียบในการดำเนินงาน

คุณคุณรังสรรค์ พรหมประสิทธิ์ กล่าวว่า ข้อได้เปรียบที่ชัดเจนที่สุดของ QueQ คือ การตั้งโจทย์ได้ถูกก่อนคนอื่น และยึดตลาดนั้น ๆ ไปแล้ว เพราะเอกลักษณ์ของธุรกิจประเภท Start Up คือการขยายฐานตลาดและสร้างความคุ้นเคยกับลูกค้า ถ้าลูกค้าเคยชิน คุ้นเคยกับบริการตัวไหน ก็มีแนวโน้มที่จะใช้บริการกับ platform ที่ตนคุ้นเคยก่อน QueQ จึงได้เปรียบในแง่ที่ทำก่อน และทำได้ดี และติดตลาด

ข้อจำกัด/อุปสรรคในการดำเนินงานกับภาคการศึกษา

- จากสถิติปัจจุบัน มีธุรกิจที่เกิดขึ้นแล้วหลุดมาเป็น Start Up ที่ทำเงินได้จริงเพียง 3% ซึ่งถือว่าเป็นอัตราส่วนที่น้อยมาก แสดงว่ามีไอเดียกันอยู่มากแล้วแต่ขาดปัจจัยเอื้อหนุนให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ

- นักธุรกิจของไทยมักจะมีเป้าหมายเพียงตลาดในประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบันเรียกได้ว่า ตลาด Online Application นั้นอิ่มตัวไปแล้ว คนมี Application ใช้งานเพียงพอที่จำเป็นเท่านั้น จึงควรขยายวิสัยทัศน์ให้ออกไปต่างประเทศ หรือการคิดแบบ Global Mindset ตั้งแต่ก่อตั้งธุรกิจ

- ตลาดปัจจุบัน ขาดฝั่งเทคนิค เช่น วิศวกรรม โปรแกรมเมอร์ developer ที่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ

- สถาบันการศึกษาดุคศึกษาไม่สามารถรวมความสามารถจากหลาย ๆ คณะได้ แต่ละคณะไม่ได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความสามารถ ความถนัดกัน ทีมที่แข่งก็มักจะมาจากคณะเดียว ทำให้ขาดความครบเครื่องของทีม Start Up

- ปัจจุบันการจัดงานประกวดในประเทศไทยนั้น ดูแลในธุรกิจเพียงช่วงแรกเท่านั้น เป็นการให้ทุนเพียงอย่างเดียว ไม่มีการส่งต่อไปเรื่อย ๆ เหมือนของต่างประเทศ ที่มีหน่วยงานรองรับธุรกิจ ใน Stage ต่าง ๆ มี Platform ที่คอยติดตามและสนับสนุนธุรกิจในทุกช่วงชีวิต (Stage) ของธุรกิจนั้น จนกว่าธุรกิจจะเติบโตและมั่นคงด้วยตนเองได้

- Start Up ในประเทศไทยมีหลายกิจการ แต่ว่าแต่ละกิจการยังขาดความแข็งแรง ยังไม่สามารถเลี้ยงดูตนเองได้อย่างสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะต่อภาคการศึกษา

- ควรมีการสร้าง Network ที่เชื่อมโยงนักศึกษาคณะต่าง ๆ ให้ได้พบเจอพูดคุย ทำงานร่วมกัน โปรเจกจบการศึกษาก็ควรให้ผลงานนี้สามารถเกิดจากความร่วมมือของ

นักศึกษาจากหลากหลายคณะ ภาควิชา หลากหลายความสามารถ เช่น MIT มหาวิทยาลัยที่ขึ้นชื่อ เรื่องการสร้าง Start Up ของ US มีการดึงนักศึกษาจากหลากหลายคณะมา Matching ทำงานร่วมกัน มีการให้เงินทุน ดึงรุ่นพี่เข้ามาแนะนำ ติดต่อบริษัทเอกชนเข้ามาให้โจทย์และร่วมมือทำโครงการต่าง ๆ ให้ชิ้นงานที่นักศึกษาทำนั้น ได้ใช้จริงในวงการอุตสาหกรรมนั้น ๆ และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยีและทรัพยากรกันระหว่างภาคการศึกษาและภาคเอกชน

- จัดสร้าง Roadmap หรือ Platform ที่แนะนำ ให้การสนับสนุนธุรกิจ ตั้งแต่ในขั้นแรกเริ่ม ไปจนกว่าจะถึงระยะที่ดูแลตัวเองได้แล้ว

- ควรเพิ่มจำนวนนักศึกษาในสาขาวิชาชีพที่ปัจจุบันขาดแคลน เช่น โปรแกรมเมอร์ วิศวกรคอมพิวเตอร์ ที่จะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่ Thailand 4.0 และเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมอย่างแท้จริง

- ในการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยควรมีการให้คำแนะนำในเรื่องของการขยายธุรกิจไปในต่างประเทศ (International Business) ด้วย เพราะธุรกิจ IDEs ในปัจจุบันสามารถคิดแบบ Global Born หรือ ตั้งเป้าเป็นธุรกิจระดับนานาชาติ ได้ง่ายขึ้น กว่า SMEs แบบดั้งเดิม

4.1.2 ผู้ประกอบการที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมประเภทอื่น ๆ (Alternative IDEs)

4.1.2.1 ผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรมประเภทธุรกิจเกษตร: บริษัท กรีน อินโนเวทีฟ ไบโอบีโอเทคโนโลยี จำกัด

ภาพที่ 4.15 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์วัคซีนพืช ตรีบีก ของบริษัท กรีน อินโนเวทีฟ ไบโอบีโอเทคโนโลยี จำกัด

A. การช่วยเหลือจากภาคการศึกษา

- เป็นศูนย์การเรียนรู้ เป็นแหล่งรวมความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์ขององค์กร
- เป็นแหล่งรวม ผู้มีความรู้ ผู้เชี่ยวชาญ ที่ปรึกษาในการทำวิจัยและพัฒนา

B. ประวัติบริษัท

บริษัท กรีน อินโนเวทีฟ ไบโอเทคโนโลยี จำกัด เป็นบริษัทที่ทำผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจและเก็บข้อมูลทางการตลาดด้านการเกษตรพบว่าพืชผัก ผลไม้ จำนวน 99.9% ใช้สารเคมีในการเพาะปลูกเป็นจำนวนมาก จึงทำให้เกษตรกรและผู้บริโภค ได้รับสารพิษเข้าสู่ร่างกายอย่างต่อเนื่อง เพราะสารเคมียังคงตกค้างอยู่ในผลผลิต รวมถึงแหล่งน้ำสำหรับใช้ในการอุปโภคบริโภค จากสาเหตุดังกล่าว บริษัท กรีน อินโนเวทีฟ ไบโอเทคโนโลยี จำกัด (G.I.B.) จึงเกิดแนวคิดหลักในการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เมื่อนำไปใช้แล้วไม่มีสารพิษตกค้าง โดยมุ่งเน้นการใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ สามารถหาได้จากภายในประเทศไทย ผ่านกระบวนการผลิตที่ปลอดภัยต่อเกษตรกร ปลอดภัยต่อผู้บริโภค และปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม

C. ขั้นตอนในการดำเนินการ / การดำเนินงาน

เนื่องด้วยบริษัท กรีน อินโนเวทีฟ ไบโอเทคโนโลยี จำกัด เป็นบริษัทที่ทำผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร โดยในการทำผลิตภัณฑ์ของบริษัทนั้น ทางบริษัทจะใช้ข้อมูลจากการสำรวจและเก็บข้อมูลปัญหาที่ทางเกษตรกรได้พบเจอจริง ทำให้พบเห็นถึงปัญหาที่แท้จริง

ดังนั้นขั้นตอนในการดำเนินงานจึงเริ่มต้นจากการหาปัญหาที่เกิดขึ้นจริงกับลูกค้าจากนั้นจึงทำการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้น

ภาพที่ 4.16 ขั้นตอนการพัฒนาสินค้าของบริษัทกรีน อินโนเวทีฟ ไบโอเทคโนโลยี จำกัด

D. ข้อได้เปรียบที่ได้รับจากการดำเนินงาน

สิ่งที่บริษัท บริษัท กรีน อินโนเวทีฟ ไบโอเทคโนโลยี จำกัด ได้เปรียบคือ การเป็นการวิจัยและพัฒนาเชิงลึก (Deep Tech) ทำให้เกิดการเลียนแบบได้ยาก หรือหากจะเลียนแบบ ก็จะใช้เวลานาน ส่งผลให้คู่แข่งใช้เวลาในการไล่ตามเป็นเวลานานกว่าธุรกิจประเภทอื่น ๆ เช่น platform ที่สามารถเลียนแบบและสามารถทำมาแข่งขันได้ทันที

E. ข้อจำกัด อุปสรรคในการดำเนินงานกับภาคการศึกษา

- มหาวิทยาลัยขาดการประชาสัมพันธ์ด้านการบริการทางวิชาการ และการบริการภาคเอกชนในการช่วยเหลือส่งเสริมไม่มีธุรกิจ

- อยากติดต่อกับมหาวิทยาลัยเองแต่ต้องผ่านจากรัฐเนื่องจากจะได้เงินทุน เพราะถ้าติดต่อเองจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเอง ซึ่งการติดต่อผ่านรัฐทำให้เกิดความล่าช้าเพิ่มขึ้น ซึ่งเบื้องต้นได้มีการพูดคุยกับอาจารย์บางท่านไว้ก่อนแล้ว

F. ข้อเสนอแนะต่อภาคการศึกษา

- ภาครัฐและมหาวิทยาลัยควรทำงานร่วมกัน เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญจำนวนมากแต่ไม่มีเงินทุน ส่วนภาครัฐมีเงินทุนแต่ไม่มีกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถในการช่วยเหลือผู้ประกอบการ

- ควรมีการประชาสัมพันธ์การบริการของหน่วยงานของตน เนื่องจากผู้ประกอบการจำนวนมาก ไม่ทราบว่าต้องเข้าถึงอาจารย์ หรือนักวิจัยของมหาวิทยาลัยได้อย่างไร แต่ควรไปที่หน่วยงานไหน การมีตัวกลางให้บริการเป็นแบบ one stop service กระจายไปแต่ละภาค ส่วนของประเทศ จะสามารถช่วยผู้ประกอบการได้มาก

4.1.2.2 ผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรมประเภทเครื่องมือทางการแพทย์: บริษัท ไทย เด็นทอล อินเทอร์เน็ต เนชั่นแนล จำกัด

ภาพที่ 4.17 ชุดเก้าอี้ทันตกรรม ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ของบริษัท ไทย เด็นทอล อินเทอร์เน็ต เนชั่นแนล

A. การช่วยเหลือจากภาคการศึกษา

- เป็นแหล่งช่วยเหลือด้านความรู้ เช่น มีการร่วมกับวิจัยและพัฒนา
นวัตกรรมร่วมกับบริษัท
- ช่วยเหลือให้คำปรึกษาด้านการทำการตลาดจากอาจารย์ในมหาวิทยาลัย

B. ลักษณะของการดำเนินงานในปัจจุบัน

บริษัท ไทย เติ้นทอล อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล เป็นบริษัทธุรกิจนวัตกรรมที่ผลิตและวิจัยเครื่องมือทางการแพทย์ ซึ่งมีสินค้าหลักก็คือ ชุดเก้าอี้ทันตกรรม โดยมีโดดเด่นและแตกต่างจากเครื่องมือทางการแพทย์ปกติที่มีอยู่ในท้องตลาด ซึ่งปกติจะเป็นระบบไฟฟ้าและระบบไฮดรอลิก แต่บริษัท ไทย เติ้นทอล อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล ใช้ระบบลมนิวแมติกในการทำงาน โดยจะมีข้อดีในด้านความทนทานและประหยัดพลังงานกว่าสินค้าปกติในท้องตลาด

C. ขั้นตอนในการดำเนินการ / การดำเนินงาน

ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น บริษัท ไทย เติ้นทอล อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล เป็นบริษัทที่ผลิตและวิจัยเครื่องมือทางการแพทย์ โดยเริ่มแรกมาจากความรู้ความสามารถที่ตนเอง รวมถึงความตั้งใจที่ตนเองอยากพัฒนาหลังจากได้ที่พบปัญหาต่าง ๆ ที่ตนเองได้เริ่มต้นจากการเป็นช่างซ่อมเฉพาะกิจให้กับทันตแพทย์ในต่างจังหวัด ซึ่งพบว่าชุดทันตกรรมมักเจอปัญหาคล้าย ๆ กัน กอปรกับเครื่องมือทางการแพทย์มีราคาสูงอีกทั้งเวลาที่เครื่องมีปัญหา ไม่สามารถใช้งานได้ ก็ต้องรออะไหล่จากต่างประเทศเป็นเวลานาน จึงเป็นจุดเริ่มทำเป็นชุดทันตกรรมของตนเองขึ้นมาเพื่อลดข้อผิดพลาดต่าง ๆ เหล่านั้นและสร้างผลิตภัณฑ์ของคนไทยขึ้นมา กล่าวคือขั้นตอนการดำเนินงานเริ่มจากการพบปัญหา จากนั้นจึงนำมาพัฒนาและวิจัยเพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์และนำมาขายต่อไป

D. ผลประโยชน์ / ข้อได้เปรียบที่ได้รับจากการดำเนินงาน

เนื่องจากการผลิตและพัฒนาเครื่องมือทางการแพทย์ เป็นอุปกรณ์ที่เลียนแบบได้ยาก เนื่องจากต้องมีการพัฒนาและวิจัยเชิงลึก รวมถึงทางตัวผู้บริหารเองก็มีความรู้ความเชี่ยวชาญอย่างมากในด้านของชุดทันตกรรม อีกทั้งยังทราบปัญหาที่แท้จริงของผู้ใช้งาน นอกจากนี้ทางบริษัทเองก็มีสิทธิบัตรระบบลมนิวแมติกที่เป็นจุดเด่นของชุดทันตกรรมที่สร้างชื่อ บริษัท ไทย เติ้นทอล อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล ด้วยวลีที่ว่า “น้ำท่วมไปพัง” ซึ่งทำให้ได้เปรียบคู่แข่งเป็นอย่างมาก

E. ผลประโยชน์ / ข้อได้เปรียบที่ได้รับจากการดำเนินงาน

- ภาคการศึกษาไม่มีหลักสูตรการเรียนในมหาวิทยาลัยที่นักศึกษาสามารถนำมาใช้เพื่อประกอบกิจการได้เมื่อจบการศึกษา
- นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยมาฝึกงานกับทางบริษัท นำข้อมูลภายในบริษัทไปบอกบริษัทคู่แข่ง ทำให้ทางบริษัทตัดปัญหาโดยการไม่รับนักศึกษาฝึกงานอีก

F. ข้อเสนอแนะต่อภาคการศึกษา

- ควรมีหลักสูตรที่จำเป็นเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ หรือการทำธุรกิจ อยู่ในหลักสูตรการเรียนหลักของแต่ละคณะ
- ควรมีการตรวจสอบการนำส่งนักศึกษาที่มาฝึกงาน และมีบทลงโทษที่รุนแรงสำหรับนักศึกษาที่ทำผิด หรือการนำเอาความลับของบริษัทที่ตนฝึกงานไปบอกคู่แข่ง

4.1.2.3 ผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรมประเภทอาหาร: ซอสพริกหนุมาน

(Hanuman Sauce)

ภาพที่ 4.18 ผลิตภัณฑ์ซอสพริกหนุมาน

A. การช่วยเหลือกันในภาคการศึกษา

- มีการให้องค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำธุรกิจได้จริง
- เป็นตัวเชื่อมต่อให้ผู้มีความรู้ความสามารถให้มาช่วยพัฒนา เช่น เป็นตัวกลางเชื่อมต่อบริษัท KCG มาช่วยในการพัฒนาผลิตภัณฑ์
- เป็นตัวเชื่อมต่อและแนะนำแหล่งเงินทุนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

B. ลักษณะของการดำเนินงาน

ธุรกิจซอสพริกหนุมาน ได้เริ่มทำธุรกิจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 โดยเริ่มต้นจากการพัฒนาสูตรซอสพริกรับประทานกันเองในบ้านจากนั้นก็เริ่มออกขายเล็ก ๆ น้อย ๆ ตามคนรู้จัก จากนั้นก็ค่อย ๆ พัฒนาสูตรและขยายการผลิตเรื่อยมา ปัจจุบันเป็นต้นตำรับสูตรซอสพริกของประเทศไทยที่มีเอกลักษณ์และคงความเป็นไทยแท้ อยู่ในซอสรสชาติพริกเผ็ดกำลังดีพร้อมกับความเข้มข้นของพริก โดยซอสพริกหนุมาน เป็นซอสกรอบจืดรสสามารถเป็นทั้งซอสปรุงรสและเป็นซอสที่ใช้สำหรับรับประทานคู่กับอาหารได้อีกด้วย

C. ขั้นตอนในการดำเนินงาน

ธุรกิจซอสพริกหนุมานเป็นธุรกิจการผลิตซอสพริกสูตรเฉพาะ เพื่อมาขาย ซึ่งขั้นตอนในการดำเนินการหลัก ๆ คือการพัฒนาสูตรที่ดีที่สุด จากนั้นก็เริ่มต้นทำการผลิตและออกจัดจำหน่ายพร้อมทั้งกับการทำการตลาดไปด้วยในตัว ซึ่งปัจจุบันมีทั้งการขายออนไลน์และออฟไลน์

D. ผลประโยชน์ / ข้อได้เปรียบที่ได้รับจากการดำเนินงาน

ธุรกิจซอสพริกหนุมานมีข้อได้เปรียบในเรื่องของสูตรและรสชาติที่เป็นเอกลักษณ์ต่างจากซอสพริกทั่วไปในตลาด โดยสูตรนี้เป็นสูตรเฉพาะของทางซอสพริกหนุมานยากที่จะลอกเลียนแบบให้มีรสชาติเหมือนได้ ซึ่งถือเป็นข้อได้เปรียบของซอสนี้

E. ข้อจำกัด/อุปสรรคในการดำเนินงานกับภาคการศึกษา

- ในตอนปริญญาตรีเรียนด้านธุรกิจอาหารและการทำอาหาร แต่หลังจากเรียนจบมาก็ยังไม่มีความรู้ด้านธุรกิจเท่าที่ควร เน้นด้านการทำอาหารเสียส่วนใหญ่ เช่น การคำนวณต้นทุน เป็นต้น

- นักศึกษาไม่เห็นความสำคัญของวิชาจนกว่าจะจบออกมาและมีความจำเป็นต้องใช้

F. ข้อเสนอแนะต่อภาคการศึกษา

- อยากให้นำหลักสูตรด้านธุรกิจบางวิชา โดยเฉพาะ Core Course ที่ตนได้ในตอนปริญญาโท (การจัดการธุรกิจอาหาร) ไปอยู่ในปริญญาตรี

- ทำให้นักศึกษาสามารถเห็นความสำคัญของสิ่งที่ตนเองเรียนได้ตั้งแต่
ปริญญา

- ควรมีการประชาสัมพันธ์และให้คำแนะนำว่าควรจะไปหาหน่วยงาน
ภาครัฐ หรือภาคการศึกษาหน่วยงานใด จึงเหมาะสมสำหรับธุรกิจนวัตกรรมของตน

4.1.3 หน่วยงานด้านการศึกษา

4.1.3.1 อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือตอนล่าง มหาวิทยาลัยนเรศวร โดย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัยภูงศ์ พลนอก (อดีตผู้อำนวยการอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือตอนล่าง
มหาวิทยาลัยนเรศวร)

ภาพที่ 4.19 ตราสัญลักษณ์ อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือตอนล่าง มหาวิทยาลัยนเรศวร

A. การช่วยเหลือของภาคการศึกษา

- เป็นแหล่งความรู้ที่ให้บริการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแก่ผู้ประกอบการ
(หน่วยงานบริการ)
- เป็นหน่วยงานกลางให้กับผู้ประกอบการในการเชื่อมต่อกับหน่วยงาน
ต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ให้แก่ผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจ (Science Park)
- มหาวิทยาลัยให้ใช้สถานที่ มีการให้ค่าตำแหน่ง พนักงาน หรือสิ่ง
อำนวยความสะดวกต่าง ๆ

B. ลักษณะการดำเนินงานในปัจจุบัน

“Science Park @ NU” หรือ อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือตอนล่าง
มหาวิทยาลัยนเรศวร คือหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางและมีโครงสร้างพื้นฐานในการถ่ายทอดและ
เสริมสร้างการวิจัย การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ

ผู้ประกอบการ ทั้งในระดับอุตสาหกรรมและระดับวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคเหนือตอนล่าง เพื่อนำประเทศไทยเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจและสังคมฐานความรู้ที่ยั่งยืน

C. ขั้นตอนในการดำเนินงาน

“Science Park @ NU” มีภารกิจหลัก ดังนี้

- การแก้ไขปัญหาโดยนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้ในการต่อยอดผลิตภัณฑ์
 - การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ กลุ่มอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และวิสาหกิจชุมชนเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า พัฒนาผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการส่งออก โดยการบ่มเพาะเทคโนโลยีและถ่ายทอดเทคโนโลยี
 - การพัฒนานวัตกรรม และการสร้างเทคโนโลยี เพื่อการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนรวมถึงมีศักยภาพที่แข่งขัน ได้ในระดับสากล โดยการร่วมมือกับภาครัฐและภาคเอกชนในการคิดค้น พัฒนาเทคโนโลยีใหม่เพื่อสร้างศักยภาพ
 - การร่วมมือทางการวิจัยหรือถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ระหว่างนักวิจัยภายในเครือข่ายการวิจัยภาคเหนือตอนล่างและภาคอุตสาหกรรม ธุรกิจ และวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

D. ผลประโยชน์ / ข้อได้เปรียบที่ได้รับจากการดำเนินงาน

อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือตอนล่าง มหาวิทยาลัยนเรศวร มีจุดเด่นในด้านของสถานที่ตั้ง คือ ตั้งอยู่ในจังหวัดพิษณุโลกซึ่งเป็นประตูเชื่อมต่อกับภาคเหนือ และเป็นศูนย์กลางของภาคเหนือตอนล่าง โดยภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทยนั้นมีความโดดเด่นในด้านของเกษตรกรรม และอาหารเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ตัวมหาวิทยาลัยเอง ยังมีชื่อเสียงในด้านของเวชสำอางค์อีกด้วย ส่งผลให้อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือตอนล่างมีความโดดเด่นมากกว่าอุทยานวิทยาศาสตร์อื่น ๆ ในด้านของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร อาหาร และเวชสำอาง

E. ข้อจำกัด/อุปสรรคในการดำเนินงานของภาคการศึกษา

นโยบายของรัฐบาลนโยบายนั้นดีมาก แต่การนำมาใช้จริงบางครั้งทำให้เกิดความล่าช้าและยังไม่จูงใจมากพอ ตัวอย่างเช่น โครงการ Talent Mobility ที่ใช้เวลานานมากในการขออนุมัติไปช่วยภาคเอกชน ทำให้บางครั้งไม่ทันเวลาและพลาดโอกาสต่าง ๆ รวมถึงการออกนโยบายที่ดีออกมา แต่ยังไม่มีการรองรับความเสี่ยงและจูงใจให้ออกมาทำธุรกิจนวัตกรรม เช่น

กฎหมาย Bayh-Dole Act ที่ปลดล็อคการอนุญาตใช้สิทธิงานวิจัย ซึ่งเป็นกฎหมายที่ดีแต่ยังขาดการรองรับในเรื่องของความเสี่ยงของคนที่จะออกไปตั้งธุรกิจและการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องอย่างเป็นรูปธรรม

จำนวนของบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เช่น นักเรียนทุน หรือนักศึกษา นักวิจัยที่มีความสามารถสูง มีจำนวนน้อยมากทั้งมหาวิทยาลัยและภาครัฐ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยหลาย ๆ แห่งก็ยังไม่มียุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาธุรกิจนวัตกรรม และการสร้างแนวคิดผู้ประกอบการให้กับนักศึกษา

เวลาติดต่อกับข้ามหน่วยงานหรือเปลี่ยนหน่วยงานในการติดต่อทำให้เกิดความล่าช้า และมีระบบที่ไม่ต่อเนื่องกัน

อาจารย์มหาวิทยาลัย มีการร่วมมือทำงานบริการเชิงวิชาการร่วมกับภาคเอกชน ไม่ว่าจะเป็นชุมชน หรือ ธุรกิจนวัตกรรมเป็นจำนวนน้อย เนื่องจากเป็นการออกจาก Comfort Zone ของอาจารย์และไม่มี KPI มาเป็นตัวขับเคลื่อน ซึ่งโดยปกติทุกวันนี้ ส่วนใหญ่ทำได้แค่เพียงแก้ปัญหาตามที่มีโจทย์มาให้แล้วจบกันไป แต่ไม่ได้มองภาพรวมและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงไม่สามารถนำผลงานไปขอตำแหน่งทางวิชาการได้ ต่างจากการที่อาจารย์ไปทำงานวิจัยยังได้เงินจากแหล่งทุนวิจัยและสามารถนำผลงานมาขอตำแหน่งทางวิชาการได้อีกด้วย

ผู้ประกอบการไม่ทราบว่าเข้าไปติดต่อใคร จุดไหนในมหาวิทยาลัย เพื่อที่จะขอเข้ารับคำปรึกษาไปถึงความช่วยเหลือต่าง ๆ

การทำงานมีความทับซ้อนกัน ตัวอย่างเช่น หน่วยบ่มเพาะ กับ Science park บางครั้งทำให้มีการกระทบกันในการทำงาน และเกิดการแก่งแย่งผลงานเพื่อตอบ KPI โดยเฉพาะยังมี KPI มาจากหลากหลายทาง แต่ก็มีข้อดี คือผู้ประกอบการเองก็มีตัวเลือกในการให้ขอรับบริการทำให้สามารถเข้าหาได้ทั้งหลายหลาย เปรียบเหมือนบางงานเราก็สามารถไปปรึกษาได้หลายคน เช่น งานวิจัยด้านจุลชีวะ ก็สามารถไปขอความช่วยเหลือได้ทั้งจากคณะวิทยาศาสตร์ การแพทย์ หรือ คณะวิทยาศาสตร์ชีววิทยาได้เหมือนกัน ซึ่งอาจทำให้มีการแย่งงานกันได้ และในบางครั้งควรจะร่วมมือกันหรือส่งต่อกันวิจัยต่อกัน แต่ไม่เกิดขึ้นเนื่องจากกลัวจะเสีย KPI ของคณะตัวเองไป

ยังมีอีกหลายอย่างที่มหาวิทยาลัยไม่ได้สอนและไม่สามารถสอนได้ มหาวิทยาลัยทำได้เพียงปูพื้นฐาน ส่วนเด็กต้องไปเรียนรู้เอาเองในการทำงานจริง เนื่องจากไม่มีความเฉพาะเจาะจงไปยังสิ่งที่ต้องการใช้ในวิชาชีพ

ทัศนคติ มุมมองของผู้บริหารมหาวิทยาลัย ยังไม่เห็นถึงความสำคัญ และมองว่าการไปช่วยภาคเอกชน หรือการลงพื้นที่ เป็นเรื่องที่ยังไม่จำเป็น

F. ข้อเสนอแนะหน่วยงานภาคการศึกษา

มีการสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานการศึกษาทำ holding company ได้โดยที่หน่วยงานเป็นผู้ร่วมลงทุนและคอยสนับสนุนคนในองค์กรของตนเองให้สามารถพัฒนาธุรกิจนวัตกรรมของตัวเองได้ รวมไปถึงมีการรองรับในกรณีที่ทำแล้ว มีความผิดพลาด ก็ควรมีหน่วยงานรองรับให้สามารถกลับมาทำงานได้ โดยมีเงื่อนไขที่สมเหตุสมผล ซึ่งทำให้อาจารย์หรือนักวิจัยที่มีความรู้ความสามารถ กล้าออกมาจาก Comfort Zone ของตนเอง

ปรับ KPI ในการวัดผลอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ให้มุ่งใจในการทำงานมากขึ้น รวมถึงมีการปรับให้มี KPI ในการออกไปช่วยผู้ประกอบการและภาคเอกชนมากกว่านี้ รวมถึงมีการให้รางวัล (Reward) ในการช่วยเหลือ เช่น วันหยุด, เงินพิเศษ เป็นต้น

จัดสร้างหน่วยงานกลางของมหาวิทยาลัย ไว้ในการติดต่อให้แก่ภาคเอกชนที่สนใจในการทำธุรกิจนวัตกรรม

มีหน่วยงานกลางสังกัดตรงต่อสำนักงานอธิการบดีไว้คอยกระจายงาน เพื่อป้องกันการกระทบกระทั่งระหว่างคณะและหน่วยงานในมหาวิทยาลัย รวมถึงมีการทำ KPI สำหรับการส่งต่องานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือกันพัฒนาในมหาวิทยาลัย

ควรจัดให้มีการสอนเชิงประยุกต์เน้นการนำไปใช้ได้จริง การสอนตามความต้องการและเป้าหมายของนักศึกษา รวมไปถึงการปลูกฝังให้นักศึกษา มีจิตวิญญาณความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship mindset)

ปรับเปลี่ยน Mindset ของผู้บริหารหรือเปลี่ยนบอร์ดบริหารของมหาวิทยาลัย ให้มีความทันสมัยมีคนรุ่นใหม่เข้าไปช่วยพัฒนามหาวิทยาลัย

เพิ่มจำนวนนักเรียนทุน และเพิ่มค่าตอบแทนหรือแรงจูงใจเพื่อดึงหัวกะทิเข้ามาทำงานร่วมกับทั้งภาครัฐและมหาวิทยาลัย

4.1.3.2 อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์คำรณ พิทักษ์ (ผู้อำนวยการอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

ภาพที่ 4.20 ตราสัญลักษณ์ อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A. การช่วยเหลือกันของภาคการศึกษา

- เป็นแหล่งความรู้ที่ให้บริการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแก่ผู้ประกอบการ (หน่วยงานบริการ) รวมทั้งการมีผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ เป็นที่ปรึกษา
- เป็นหน่วยงานกลางประสานให้กับผู้ประกอบการในการเชื่อมต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อส่งเสริม IDE ในการดำเนินธุรกิจ
- มหาวิทยาลัยให้ใช้สถานที่ มีการให้ค่าตำแหน่ง บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

B. ลักษณะการดำเนินงาน

อุทยานวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (อว.มอ.) เป็นหน่วยงานอิสระภายในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีภารกิจในการจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐาน ระบบ กลไก และมาตรการจูงใจและองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สามารถสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ยกระดับเทคโนโลยี สร้างนวัตกรรม และส่งเสริมวัฒนธรรมการวิจัยในภาคเอกชน สร้างและพัฒนาผู้ประกอบการและธุรกิจที่อาศัยฐานความรู้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และงานสร้างสรรค์ เป็นแหล่งรองรับและพัฒนาศักยภาพกำลังคนทางวิทยาศาสตร์ สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนา การยกระดับ และถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างสถาบันการศึกษา ภาคธุรกิจเอกชน และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยอุทยานวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย 4 หน่วยงานหลัก ได้แก่

1. ศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการสนับสนุนและผลักดันให้มีการพัฒนาและนำผลงานวิจัย เทคโนโลยี นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ และองค์ความรู้ของมหาวิทยาลัยไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ทั้งในลักษณะของการสนับสนุนผู้ประกอบการบ่มเพาะที่ใช้นวัตกรรมเป็นฐาน การใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญา และการพัฒนาส่งเสริมนักศึกษาให้มีความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อพร้อมที่จะเป็นผู้ประกอบการหลังจากสำเร็จการศึกษา

2. ศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญา เป็นองค์กรที่ได้รับการยอมรับด้านการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาอย่างครบวงจรในระดับสากล ให้บริการด้านทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเต็มรูปแบบ สร้างเสริมให้ทุกภาคส่วนเกิดจิตสำนึกและเห็นความสำคัญของทรัพย์สินทางปัญญา

3. ศูนย์บริการ ออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ (DPAC) เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบริการให้คำปรึกษา ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ สื่อสิ่งพิมพ์ ที่สามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์และบริการอย่างครบวงจร

4. สำนักงานความร่วมมืออุตสาหกรรม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยี โดยมุ่งเน้นการใช้องค์ความรู้และผู้เชี่ยวชาญของมหาวิทยาลัยและเครือข่ายในการพัฒนา ธุรกิจและอุตสาหกรรม พร้อมทั้งประสานงานและเชื่อมโยงการให้บริการด้านการวิจัยพัฒนา เทคโนโลยีแบบครบวงจรแก่ภาคเอกชน และผลักดันให้เกิดกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อนำไปสู่การต่อยอดเชิงพาณิชย์ มุ่งสู่การยกระดับขีดความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของภาคเอกชนอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานที่ชื่อว่า P-SEDA หรือ “สถานพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์” ในอดีต P-SEDA อยู่ภายใต้การดูแลของศูนย์ บ่มเพาะวิสาหกิจ แต่มีการแยกออกมา เนื่องจากต้องการทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจน โดยดูแล ครอบคลุมนักศึกษาปัจจุบัน และจบการศึกษาไปแล้วไม่เกิน 5 ปี ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทุกวิทยาเขต สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับ P-SEDA โดยได้เงินสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ มาจาก กระทรวงวิทยาศาสตร์ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาที่สนใจเป็นผู้ประกอบการ เข้าร่วมกิจกรรม การฝึกอบรมต่าง ๆ ภายในของมหาวิทยาลัย รวมทั้งการสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าไปร่วมกิจกรรมของ startup ต่าง ๆ ที่ภาครัฐและภาคเอกชนจัดขึ้น เช่น TED FUND และ GSB เป็นต้น เพื่อสร้างโอกาส ในการหาแหล่งเงินทุน ต่อยอด การเป็นผู้ประกอบการ

C. ขั้นตอนในการดำเนินงาน

1. มีโครงสร้างพื้นฐาน ระบบ กลไก มาตรการจูงใจและองค์ประกอบ อื่น ๆ ที่สามารถสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนากลุ่มผลิตภัณฑ์ยุทธศาสตร์ของภูมิภาค ยกระดับเทคโนโลยี สร้างนวัตกรรม และส่งเสริมวัฒนธรรมวิจัยในภาคเอกชนในภาคใต้

2. พัฒนาและเพิ่มจำนวนผู้ประกอบการและธุรกิจเทคโนโลยีที่สามารถ เพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ สินค้าและบริการ บนพื้นฐานของการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการจัดการสมัยใหม่ โดยอาศัยกลไกการบ่มเพาะธุรกิจ และการจัดการทรัพย์สินทางปัญญา

3. เป็นแหล่งรองรับ ส่งเสริมการพัฒนา สร้างความร่วมมือด้านกำลังคน ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในภาคใต้ ที่สามารถลดช่องว่างระหว่างการผลิตกำลังคนด้าน วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของสถาบันการศึกษา และการวิจัยและพัฒนาในภาคอุตสาหกรรม

4. เป็นกลไกสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา ภาคธุรกิจเอกชน และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ในการวิจัยเพื่อพัฒนา ยกระดับและถ่ายทอดเทคโนโลยี และสนับสนุนการดำเนินงานของอุทยานวิทยาศาสตร์ในภาคใต้ใน ระยะยาว

5. พัฒนาเป็นศูนย์ประสานงานเครือข่ายที่สามารถสนับสนุนการจัดตั้งและการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะธุรกิจเทคโนโลยี ตลอดจนอุทยานวิทยาศาสตร์ในระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัดของภาคใต้ที่มีความพร้อม/ความจำเป็นเชิงนโยบายในระยะต่อไป

6. เพื่อสร้างและพัฒนากลไกสนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงระบบและโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของภาคใต้ ให้พร้อมที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในระยะยาว

โดยภาคเอกชน หรือผู้ที่ต้องการสร้างธุรกิจ สามารถเข้ามาขอรับคำปรึกษา คำแนะนำ ได้ที่อุทยานวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จะมีผู้เจ้าหน้าที่ติดต่อประสานงานเพื่อส่งต่อไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ในอุทยานวิทยาศาสตร์ รวมถึงคณะต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่น่าสนใจ หากไม่มีผู้ที่เชี่ยวชาญในหน่วยงานดังกล่าว ทางอุทยานวิทยาศาสตร์จะมีการส่งต่อไปยัง เครือข่ายอุทยานวิทยาศาสตร์ต่อไป

D. ผลประโยชน์ / ข้อได้เปรียบที่ได้รับจากการดำเนินงาน

- อุทยานวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีหน่วยงานย่อย ที่มีความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะด้านยางพารา ที่ชื่อว่า rubber incubator อันเนื่องมาจากความได้เปรียบในพื้นที่ภาคใต้ อีกทั้งมีผู้เชี่ยวชาญ งานวิจัยจำนวนมาก ดังนั้นจึงสามารถโฟกัสในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับยางพารา เพื่อให้การสนับสนุนผู้ประกอบการ ในการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์จากยางพารา ทำให้งบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับยางพารา จะถูกส่งให้กับหน่วยงานนี้มากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น ๆ

- มีหน่วยบ่มเพาะสำหรับมุสลิม เพื่อที่จะช่วยให้ชาวบ้านนั้นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยการใช้นวัตกรรมทางมนุษยศาสตร์ มาช่วยพัฒนาทางสังคม ทั้งในเรื่องของการสร้างอาชีพ การสร้างผู้ประกอบการ

E. ข้อจำกัด/อุปสรรคในการดำเนินงานของภาคการศึกษา

- การสนับสนุนจาก สกอ. ยังคงต้องมีอย่างต่อเนื่อง หาก สกอ. ตัดงบประมาณในการสนับสนุนหน่วยบ่มเพาะของมหาวิทยาลัย อาจจะทำให้หน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจของบางมหาวิทยาลัย จะต้องปิดตัวลง เนื่องจากหลายมหาวิทยาลัยยังไม่ได้ให้ความสำคัญของหน่วยงานนี้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร ทำให้การดำเนินงานหลายอย่างหยุดชะงัก ไม่ต่อเนื่อง โดยเฉพาะในมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก เนื่องจากไม่เหมือนหลักสูตรการ

เรียนที่จะมีความชัดเจนการสนับสนุนงบประมาณเองก็ไม่ชัดเจน แต่บางมหาวิทยาลัยตั้งเป็นหน่วยงานภายในโครงสร้างของมหาวิทยาลัย

- ถึงแม้ว่าศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ อุทยานวิทยาศาสตร์จะมี Rubber Incubator โดยเฉพาะ ซึ่งทำให้งบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับยางพาราจะถูกส่งให้กับหน่วยงานนี้มากกว่ามหาวิทยาลัยอื่น ๆ แต่ในความเป็นจริงนั้น ผู้ประกอบการด้านยางพาราที่ต้องการใช้บริการจากหน่วยบ่มเพาะไม่ได้มีจำนวนมาก เมื่อเทียบกับธุรกิจด้านอาหารหรือด้านสุขภาพ อย่างที่รัฐคาดการณ์ไว้ จึงเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งที่ทางหน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจ จะต้องมีการบริหารจัดการการใช้งบประมาณ เพื่อให้สอดคล้องกับ KPI ที่ภาครัฐตั้งขึ้น

- เงินทุนสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น จากสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (NIA) จะให้หนึ่งปีต่อปี โดยจะให้แต่ละมหาวิทยาลัยเท่ากัน แต่บางมหาวิทยาลัย อย่างมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีหลายวิทยาเขตที่ต้องจัดอบรม ซึ่งนักศึกษามีจำนวนมาก มีความไม่แน่นอนของงบที่ให้มาในแต่ละปี หากมีมหาวิทยาลัยเข้าร่วม โครงการของ NIA จำนวนเพิ่มขึ้น แต่งบประมาณที่ให้รวมเท่าเดิม ทำให้ต้องมีการบริหารจัดการภายในใหม่ในงบที่ได้มาน้อยลง

- ระเบียบระบบที่ทำให้นักวิจัย และมหาวิทยาลัยจะทำธุรกิจโดยที่ถูกระเบียบไม่เอื้อ เป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้อาจารย์ไม่สามารถออกไปทำธุรกิจ ซึ่งอาจจะทำให้อาจารย์ที่ต้องการทำธุรกิจ ทำให้อาจารย์หรือนักวิจัยบางคนต้องลาออก ซึ่งทำให้ต้องขาดบุคลากรเชี่ยวชาญที่จะมาสอนในมหาวิทยาลัย

- นโยบายบางมหาวิทยาลัยเอง ไม่ได้มีโครงสร้างมาเพื่อที่จะสร้างหรือพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ประกอบการ หรือช่วยเหลือภาคเอกชน แต่เป็นเพียงนโยบายที่เกิดขึ้นเพื่อตอบรับนโยบายจากภาครัฐเท่านั้น ทำให้ขาดผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ หรือบุคลากรในการบริหารจัดการให้เกิดหน่วยงานที่จะช่วยเหลือภาคเอกชนได้อย่างเป็นระบบ จึงไม่เกิดความยั่งยืนในระยะยาว

- การสร้างนักศึกษาให้เป็นผู้ประกอบการเป็นเรื่องที่สำคัญมาก มหาวิทยาลัยเองต้องมีส่วนที่จะผลักดัน ถึงแม้ว่าอุทยานวิทยาศาสตร์จะมีการเชื่อมต่อกับหน่วยงานคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย แต่ไม่ได้มีกลไกที่จะไปกำหนดให้คณะต่าง ๆ มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ หรือวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เข้าไปแทรกหลักสูตรการเรียนการสอนเดิม ได้ทำอะไรได้ ซึ่งทำให้ไม่สามารถที่จะไปกำหนดหลักสูตรอะไรที่เป็น การสนับสนุนในมิโปรแกรมหลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการได้ แต่ทำได้เพียงผลักดันให้ผู้ประกอบการไปแข่งในเวทีต่าง ๆ เพื่อหาทุน หรือการจัดฝึกอบรม สัมมนา เท่านั้น

- การเสนอให้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรได้มีการทำไปแล้ว แต่ทางมหาวิทยาลัยนั้นต้องรอรอบหลักสูตรจึงจะสามารถทำได้ ซึ่งช้าเกินไป ยกตัวอย่างเช่น คณะ

วิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นคณะที่มีความเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี แต่ยังไม่มีการเรียนด้านการจัดการนวัตกรรม หรือด้านวิชาผู้ประกอบการนวัตกรรม เป็นต้น

- การที่เงินทุนในการสนับสนุนจากภาครัฐ ให้เป็นแบบปีต่อปี หรือทุก ๆ 2-3 ปี ทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องของการพัฒนาธุรกิจหรือช่วยเหลือภาคเอกชน เนื่องจากในบางธุรกิจอาจจะต้องใช้ระยะเวลายาวนานกว่า 2-3 ปี โดยเฉพาะพวก deep-tech ที่อาจจะต้องใช้เวลาประมาณ 5-10 ปี จึงสามารถนำมาใช้ในเชิงพาณิชย์ได้ การที่ขาดเงินทุน ต้องไปขอเงินทุนจากแหล่งอื่น ๆ เพื่อนำมาพัฒนาธุรกิจต่อ อาจจะขาดความต่อเนื่องไป ทำให้ธุรกิจอาจสำเร็จได้ช้า หรือบางรายอาจจะล้มเหลวไปเลย

- ผู้ประกอบการที่ต้องการใช้บริการหรือขอความช่วยเหลือจากภาครัฐ หรือภาคการศึกษา ไม่รู้ว่าควรจะเข้าไปหาหน่วยงานใด ผู้ที่รู้มักจะเป็นคนที่อยู่ในแวดวงการศึกษา หรือทราบจากคนรู้จัก

F. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาธุรกิจนวัตกรรมต่อภาคการศึกษา

- หากต้องการให้มหาวิทยาลัย มีส่วนช่วยที่สำคัญในการพัฒนานักศึกษา เป็นผู้ประกอบการ ให้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาธุรกิจได้อย่างยั่งยืน การปรับเปลี่ยนโครงสร้างขององค์กร และปัจจัยที่จะส่งเสริมต่าง ๆ ได้แก่ บุคลากร อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ นักวิจัย หน่วยงานบริการทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น ให้อยู่เป็นโครงสร้างหลักขององค์กรมหาวิทยาลัย ไม่ใช่เป็นเพียงนโยบายที่รับคำสั่งมาจากภาครัฐ ซึ่งผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานของมหาวิทยาลัย ที่มีส่วนในการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ ควรมีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์และแนวความคิด ให้เห็นความสำคัญของการสร้างความคิดการเป็นผู้ประกอบการให้แก่นักศึกษา เพราะหากวัฒนธรรมไม่เปลี่ยน และนโยบายไม่ต่อเนื่อง ก็จะไม่เกิดความยั่งยืนในระยะยาว

- การสร้าง P-SEDA หรือหน่วยงานเฉพาะ เพื่อดูแลพัฒนานักศึกษา เป็นผู้ประกอบการ และให้ทำงานเทียบเท่ากับอุทยานวิทยาศาสตร์ ที่สามารถดูแล ส่งเสริมได้ทั้งมหาวิทยาลัย จะทำให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานมากกว่า

- มหาวิทยาลัย ควรมีกฎเกณฑ์หรือระเบียบข้อบังคับ ที่ผลักดันให้คณะต่าง ๆ ส่งนักศึกษาให้เข้าร่วมกิจกรรมของ P-SEDA ซึ่งได้รับโครงการมาจากทั้งมหาวิทยาลัยและภาครัฐเอง แทนที่จะให้ P-SEDA ต้องใช้เวลาในการหานักศึกษามาเข้าโครงการ แทนที่จะใช้เวลาในการหาวิทยากร กิจกรรมดี ๆ ให้ส่งเสริมนักศึกษามากกว่า

- การพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ประกอบการ จะต้องให้นักศึกษาเป็นผู้ขับเคลื่อน ไม่ใช่งานวิจัยเป็นตัวขับเคลื่อน ดังนั้นการบ่มเพาะนักศึกษาให้เป็นผู้ประกอบการจะต้อง

เริ่มตั้งแต่รากฐาน โดยจะต้องเปลี่ยนวิธีคิดของเด็กรุ่นใหม่ให้ได้ เพื่อให้ทุกคนมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองเป็นผู้ประกอบการ

- ปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จคือตัวผู้ประกอบการเอง ต่อให้ได้รับการสนับสนุนอย่างไร แต่ถ้าหากผู้ประกอบการไม่มีความมุ่งมั่นมากพอก็ไม่สามารถดำเนินการต่อไป ก็ต้องอาศัยการสนับสนุนจากรัฐหรือการศึกษาไปตลอด ดังนั้นการสนับสนุนจากรัฐหรือภาคการศึกษาจะต้องการเป็นสนับสนุนเป็นรายบุคคลไป

- การสนับสนุนผู้ประกอบการ ควรพิจารณาสนับสนุนเป็นราย ๆ ไป โดยช่วงเวลาที่สนับสนุนควรจะมีคามยืดหยุ่นไปกับประเภทของธุรกิจด้วย

4.1.3.3 KX (Knowledge Exchange) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) โดย คุณขวัญเรือน จันทวงษ์ ที่ปรึกษาอาชีพ ประจำศูนย์ KX

ภาพที่ 4.21 ตราสัญลักษณ์ศูนย์ KX และอาคารสำนักงาน

A. การช่วยเหลือกันในภาคการศึกษา

- เป็นแหล่งความรู้ที่ให้บริการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแก่ผู้ประกอบการ (หน่วยงานบริการ) รวมทั้งการมีผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ เป็นที่ปรึกษา

- เป็นหน่วยงานกลางให้กับผู้ประกอบการในการเชื่อมต่อให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจ

- มหาวิทยาลัยให้ใช้สถานที่ มีการให้ค่าตำแหน่ง บุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

B. ลักษณะของการดำเนินงาน

- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้เปิดโครงการอาคารเคเอกซ์ หรือ Knowledge Exchange (KX) อาคารเคเอกซ์ ให้บริการเป็น Open Collaboration Platform ทางความรู้ หรือพื้นที่แลกเปลี่ยนความรู้ ที่มีการดึงดูดให้ภาคเอกชนเข้ามารวมตัวกัน และเป็นพื้นที่เพื่อให้ มจร. นำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาช่วยแก้ปัญหาให้กับภาคธุรกิจเอสเอ็มอีได้อย่างครบวงจร

พันธกิจหลักในการพัฒนา SMEs 3 กลุ่ม ได้แก่

1. SMEs Competitiveness คือการเพิ่มขีดความสามารถให้แก่ SMEs
2. Start-up เน้นนักศึกษาของ มจร. ที่ต้องการเป็นผู้ประกอบการ โดยมีศูนย์บ่มเพาะที่ชื่อว่า HASH โดยใช้พื้นที่ในอาคารเคเอกซ์ ซึ่งทำให้มีโอกาสได้เจอกับภาคเอกชนในศูนย์ ฯ

3. Maker กลุ่มนักประดิษฐ์

ภาพที่ 4.22 พันธกิจหลัก 3 ประการของศูนย์ส่งเสริมสมรรถนะทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม

(แหล่งที่มา: <http://www.thaيلandsmedevelopment.com/16655221/knowledge-exchange-center-kx>)

อีกทั้งศูนย์ KX ก็มีการจัดกิจกรรมในการดึงคนเข้ามาใช้บริการต่าง ๆ ดังนี้

- จัดกิจกรรมเฉพาะกิจจากภาคเอกชน ที่สนใจทำโปรเจกต์เดี่ยว
- ได้รับทุนมาจากภาครัฐ เช่น สวทช. สวทศ. NIA กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ โดยการทำข้อตกลง MOU เพื่อให้ทาง KX จัดกิจกรรมอบรมผู้ประกอบการ หรือโครงการอื่น ๆ

- กิจกรรมของ KX ทั้งหมด 3 กิจกรรมได้แก่

1. Knowledge Sharing โดยการเชิญอาจารย์ในมหาวิทยาลัย มาเป็นวิทยากรในงานสัมมนา เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ หรือผู้ที่สนใจ

2. Focus Group เป็นการจัดกิจกรรมที่จะให้ผู้ที่มีความสนใจเฉพาะเรื่อง หรือเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นหลังจากที่มีการทำ Knowledge Sharing ไปแล้ว เพื่อให้ วิทยากร หรืออาจารย์ของมหาวิทยาลัยช่วยให้อาจารย์ที่ปรึกษาของธุรกิจ ก็สามารถตกลงทำโครงการนั้น ๆ ได้ โดยที่จะต้องเสีย ค่าใช้จ่าย แต่จะมีทุนของภาครัฐมาช่วย เช่น ทุน iTAP ซึ่งจะช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการทำโครงการ กับมหาวิทยาลัยร้อยละ 50 โดยให้สูงสุดที่ 400,000 บาท หรือ โครงการ Talent Mobility ของสวทช. จะช่วยจ่ายค่าที่ปรึกษาอาจารย์ที่ออกไปช่วยธุรกิจ อย่างน้อย 1 วันต่อสัปดาห์ ให้กับทางมหาวิทยาลัย

3. บริการให้คำปรึกษา ให้กลุ่มคนที่สนใจเข้ามาปรึกษา อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องที่ธุรกิจของตนกำลังประสบปัญหา ซึ่งเป็นการปรึกษาโดยไม่เสีย ค่าใช้จ่าย แต่อาจจะมีการตกลงกันให้อาจารย์เข้าไปช่วยที่บริษัทของตนเอง ในขั้นตอนนี้จะต้องมีการทำข้อตกลงสัญญาต่อไป

C. ขั้นตอนในการดำเนินการ / การดำเนินงาน

ขั้นตอนการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมสมรรถนะทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เริ่มจากผู้ประกอบการหรือภาคเอกชนนำโจทย์ทางอุตสาหกรรมมา ซึ่งทางศูนย์ฯ จะพิจารณาโจทย์ที่ได้ว่าตรงกับความเชี่ยวชาญของอาจารย์ของ มจร. ท่านใดหรือไม่ หากมีจะจัดให้ผู้ประกอบการและอาจารย์มาพบกัน เพื่อคุยในรายละเอียด แต่หากไม่มีอาจารย์ท่านใดเหมาะสม ก็จะหาอาจารย์จากมหาวิทยาลัยในเครือข่าย เช่น เรื่องของยา ก็จะส่งไปที่ มหาวิทยาลัยมหิดล หลังจากได้ตัวอาจารย์แล้ว จะให้ผู้ประกอบการและอาจารย์ได้คุยในรายละเอียด กัน หากตกลงทำโครงการร่วมกันแล้ว จะทำสัญญาร่วมกัน

ภาพที่ 4.23 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานของผ่านศูนย์ Knowledge Exchange

(แหล่งที่มา: <http://www.thailandsmedevelopment.com/16655221/knowledge-exchange-center-kx>)

D. ผลประโยชน์ / ข้อได้เปรียบที่ได้รับจากการดำเนินงาน

ศูนย์ส่งเสริมสมรรถนะทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม ได้รับเงินทุนสนับสนุนทั้งจากภาครัฐและเอกชน เพื่อใช้ในการจัดการส่งเสริมผู้ประกอบการ โดยมีรายได้หลัก คือค่าบริการจัดการของแต่ละโครงการที่ทำร่วมกับภาคเอกชน เงินส่วนที่เหลือจากทุนต่าง ๆ ที่ได้รับนั้น มาจากภาครัฐหรือเอกชน

อีกทั้งยังมีโครงการ talent mobility ซึ่งเป็น โครงการเคลื่อนย้ายบุคลากรออกไปสู่ภาคอุตสาหกรรม เป็นโครงการของ สวทช. โดยอาจารย์และนักศึกษาสามารถออกไปทำงานให้กับภาคอุตสาหกรรม โดยโครงการนี้ทำให้อาจารย์สามารถออกไปช่วยภาคอุตสาหกรรมได้ในเวลาราชการ

เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่จะมีภาคเอกชนเข้ามาจำนวนมาก จึงเป็นโอกาสที่จะให้ผู้ประกอบการ ได้รู้จักกัน และมี การแบ่งปันข้อมูลกัน ได้ หรือหากผู้ประกอบการไม่ได้เจอกัน ทาง ศูนย์ ฯ จะเป็นผู้ประสานงานเพื่อให้สองฝ่ายได้มาเจอและแบ่งปันข้อมูลกัน โดย KX มีพาร์ทเนอร์กับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ซึ่งจะมีแลกเปลี่ยนความรู้ โดยมีการส่งบุคลากร หรือนักศึกษาแลกเปลี่ยนกัน รวมไปถึงการเชิญวิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศในหัวข้อที่เอกชนสนใจ มาให้ความรู้แก่เอกชน หรือกลุ่มผู้ประกอบการ ซึ่งรัฐจะให้ทุนสนับสนุนส่วนหนึ่งอีกทั้งมีการร่วมมือกับธนาคารในการเข้ามาช่วยเหลือผู้ประกอบการ

E. ข้อจำกัด/อุปสรรคในการดำเนินงานภายในภาคการศึกษา

การที่ภาครัฐมีนโยบายให้ทำโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ภาคเอกชนเข้าร่วมกิจกรรม บางครั้งให้มาพร้อม ๆ กันทุกหน่วยงาน ซึ่งบางครั้งแต่ละหน่วยงานจัดกิจกรรมพร้อมกัน เรื่องเดียวกัน ทำให้ภาคเอกชนเกิดความสับสน ไม่รู้ว่าควรจะเข้าร่วมหน่วยงานไหนดี

อาจารย์บางท่านมีความเชี่ยวชาญมาก แต่ยังไม่เคยเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรมเลย ทำให้ผู้ประกอบการบางท่านไม่ไว้วางใจที่จะให้ความร่วมมือทำให้ต้องมีอาจารย์พี่เลี้ยงมาช่วยด้วย

Rich Model เป็น โปรแกรมที่แบบ One to many เป็นรูปแบบในการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ โดยให้อาจารย์ 1 คนจัดสัมมนาหรือ workshop โดยให้ผู้ประกอบการหลายคนที่มีความต้องการอย่างเดียวกัน หรืออยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน แต่ข้อเสียคือการที่ผู้ประกอบการไม่ต้องการแชร์ข้อมูลของบริษัทตัวเอง

ผู้ประกอบการไม่บอกข้อมูลของบริษัทตนเอง หรือบอกข้อมูลไม่หมด ทำให้เป็นอาจารย์ที่เข้าไปช่วย ไม่สามารถหาวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสมได้อย่างรวดเร็ว

การได้รับทุนจากเอกชน บางครั้งเอกชนต้องการความเร็วมากในการจัดกิจกรรม แต่บางครั้งบุคลากร หรือปัจจัยบางอย่างที่ไม่พร้อม ทำให้การทำงานในบางครั้งมีความล่าช้าไม่ทันใจเอกชน

การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง ทำให้กลุ่มเป้าหมายที่เข้ามาไม่ทราบ มีเพียงแต่การบอกปากต่อปาก จากคนรู้จัก ทำให้ผู้ประกอบการที่ต้องการความช่วยเหลือไม่ทราบว่า จะต้องมาที่นี่

การทำงานกับบริษัทเอกชนขนาดใหญ่จะมีความยากให้การทำงานที่ค่อนข้างสูง เนื่องจากอาจารย์ที่เข้าไปช่วยงานไม่สามารถเอาข้อมูลออกมาได้เลย ทำให้การติดตามงานของศูนย์จะเป็นไปได้ยาก

F. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาธุรกิจ

การให้ทุนของภาครัฐ ต้องการให้ภาครัฐโฟกัสแต่ละความเชี่ยวชาญของแต่ละหน่วยงาน เพื่อไม่ให้เกิดการงานซ้ำซ้อนกันของแต่ละหน่วยงาน เช่น มจร. มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี หรือม.เกษตรศาสตร์ มีความเชี่ยวชาญด้านการเกษตรและอาหาร ก็ให้แต่ละหน่วยจัดงานหรือกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ แก่ภาคเอกชน ตามความเชี่ยวชาญของตนเอง ซึ่งจะเป็นการช่วยให้ภาคเอกชนไม่เกิดความสับสนว่าจะต้องไปขอการสนับสนุนจากหน่วยงานไหนดีมีการประชาสัมพันธ์ เพื่อสามารถเข้าถึงผู้ประกอบการได้มากขึ้น

มีการจูงใจในการให้อาจารย์ออกไปช่วยภาคอุตสาหกรรม

การทำข้อตกลงกับภาคเอกชน จะต้องมีการกำหนด KPI ที่ชัดเจน เพื่อลดปัญหาในการทำงานร่วมกัน

ภาคเอกชน หรือผู้ประกอบการควรให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลแก่ผู้เชี่ยวชาญจากภาคการศึกษา เพื่อสามารถแก้ไขปัญหาาร่วมกันได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ในเวลาอันรวดเร็ว

4.1.3.4 วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวุฒิ พิมพา (หัวหน้าสาขาวิชา ภาวะผู้ประกอบการและนวัตกรรม วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล)

College of Management Mahidol University

ภาพที่ 4.24 ตราสัญลักษณ์ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล

A. การช่วยเหลือกันในภาคการศึกษา

มีการร่วมมือกันกับภาครัฐในการจัด โครงการและให้ความรู้แก่ ผู้ประกอบการเป็นแหล่งความรู้ที่ให้บริการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแก่ผู้ประกอบการ

B. ลักษณะการดำเนินงาน

การจัดตั้งวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดลนั้น มาจากผล การประชุมวิชาการเรื่อง "โครงการบริหารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี" เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2536 และเรื่อง "บัณฑิตศึกษาเชิงสหวิทยาการ" ซึ่งจัดขึ้น โดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ 12-13 กันยายน พ.ศ. 2536 โดยผลจากการประชุมวิชาการทำให้ได้ผลสรุปว่า สาขาการบริหารจัดการ เป็นสาขาหนึ่งที่มหาวิทยาลัยมหิดลสมควรดำเนินการจัดตั้งให้มีขึ้น เพื่อเป็นการเสริมศักยภาพวิชาที่เปิดสอนอยู่แล้ว เช่น ให้มีวิชาเลือกทางสาขาการจัดการให้กับ นักศึกษาสายการแพทย์และวิทยาศาสตร์เป็นต้น และผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการ เพื่อไปปรับใช้ และช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต โดยปัจจุบันวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัย มหิดลมีการเปิดสอนทั้งหลักสูตรไทยและหลักสูตรนานาชาติ โดยมีหลักสูตรกว่า 20 หลักสูตร ครอบคลุมทั้งปริญญาโทและปริญญาเอก

C. ขั้นตอนในการดำเนินงาน

ขั้นตอนการดำเนินงานของวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยจะเหมือนกับ มหาวิทยาลัยทั่วไปคือมีการประชาสัมพันธ์ และคัดเลือกนักศึกษาที่มีคุณสมบัติในการศึกษาต่อเข้า มาศึกษาในวิทยาลัย โดยมีอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญคอยดูแลตลอดจนหลักสูตรต่าง ๆ ที่ถูกออกแบบ มาแบบเฉพาะด้านให้นักศึกษามีความโดดเด่นในสาขาต่าง ๆ

D. ผลประโยชน์ / ข้อได้เปรียบที่ได้รับจากการดำเนินงาน

นอกจากชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ซึ่งปัจจุบันเป็นอันดับหนึ่งของประเทศไทยและมีความโดดเด่นด้านการแพทย์และเทคโนโลยี ทางวิทยาลัยการจัดการเองยังมีจุดเด่นดังนี้

เชื่อมต่อกับโลกการแข่งขันด้วยการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ (Practical Learning) ทุกความสำเร็จนั้น ไม่ได้เกิดจากความคิดเพียงอย่างเดียว การวัดผลของความสำเร็จในโลกอนาคตปัจจุบันนั้น วัดกันที่ ความสามารถในการนำเอาแนวคิดมาทำให้เกิดผลจริงได้มากน้อยเพียงไร และเพื่อตอบโจทย์ที่ท้าทายของอนาคต วิธีการเรียนรู้ที่ CMMU จึงได้ผสานเอาการฝึกปฏิบัติร่วมกับการเรียนรู้ในภาคทฤษฎีและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือฝึก ปฏิบัติจริงเพื่อนำไปใช้ในการทำงาน

การเรียนรู้จากปัญหาก่อให้เกิดคำตอบที่สร้างสรรค์ (Problem-Based Learning) ในทางธุรกิจแล้ว ไม่มีคำตอบสำเร็จรูปใดแก้ได้ทุกปัญหา ด้วยวิธีการเรียนรู้จากปัญหา และจากการทำงานร่วมกันเป็นทีมจะนำมาซึ่งทางออกที่เป็นคำตอบที่หลากหลายและสร้างสรรค์ได้มากกว่าเคย ที่ CMMU เรามุ่งบ่มเพาะให้ผู้เรียนทุกคนพร้อมเดินหน้ารับกับปัญหาใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยความยินดี เพราะปัญหาใหม่นั้นเป็นบ่อเกิดของความคิดสร้างสรรค์ บ่อเกิดของมุมมองใหม่ นำไปสู่ความรู้ใหม่ และเกิดทางเลือกของคำตอบใหม่ ๆ มากมายนำไปสู่โอกาสดี ๆ ที่หลากหลาย

ศาสตร์และศิลป์แห่งการต่อยอดความรู้ (Smart Discussion) ศาสตร์ของการที่จะเข้าใจความเปลี่ยนแปลงไปโลกธุรกิจได้ดี นั่นคือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านการพูดคุย การคุย การโต้แย้ง เพื่อแบ่งปันในสิ่งที่เรารู้ และรับสิ่งที่ไม่เคยรู้เข้าสู่ตัวเรา ที่สุดของศิลปะของการแลกเปลี่ยนความรู้คือการรู้ว่าคำถามใดที่จะช่วยให้เราได้เรียนรู้มากขึ้น ที่ CMMU อิสระของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นไม่ได้จำกัดอยู่ในเฉพาะชั้นเรียน แต่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ความคิดเห็นของคนอื่นได้ผ่านทางสื่อ e-Learning ที่เตรียมไว้ เพื่อขยายโลกของศาสตร์ และศิลป์แห่งการต่อยอดความรู้ที่ผู้เรียนทุกคนเข้าถึง ได้อย่างไร้ข้อจำกัด

รูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น (Learning Flexibility) รูปแบบของการเรียนรู้ไม่ได้จำกัดอยู่ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเท่านั้น และวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพก็ไม่ได้เกิดจากแค่การสร้างรูปแบบของการเรียนรู้ที่แตกต่าง แต่การเรียนรู้รูปแบบใดที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจต่างหากที่เป็นรูปแบบและวิธีการเรียนรู้ที่เกิดผลมากที่สุด ดังนั้นวิธีการเรียนรู้ที่ CMMU จึงมีความหลากหลายมากกว่าแค่เข้าฟังบรรยายในชั้นเรียน แต่เป็นการผสมผสานการเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรม การร่วมกันสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นกลุ่มที่เอื้อให้ผู้ที่ได้เรียนเข้าใจในเนื้อหา โดยมีคณาจารย์เป็นผู้คอยสนับสนุนชี้แนะให้เกิดการเรียนรู้เพื่อทำให้เข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง

จุดนัดพบของนักวิชาการและนักปฏิบัติ (GURUs Sharing) ดำเนินไม่เคยทำให้โลกนี้เปลี่ยนแปลงหากไม่ได้นำมาใช้จริง ความรู้เพียงอย่างเดียวไม่เคยเปลี่ยนโลกนี้ได้สำเร็จ แต่ความรู้ที่ถูกนำไปปรับใช้ทำให้โลกของวันนี้ไม่ใช่โลกของเมื่อวานที่เราได้พบเห็น เพราะการเรียนแค่ในตำรานั้นไม่เพียงพอที่จะทำให้โลกนี้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ ส่วนหนึ่งของคณาจารย์ที่ CMMU จึงประกอบไปด้วยนักปฏิบัติที่ทำงานอยู่ในสภาพตลาดจริง รู้จริง และสามารถนำความรู้นั้นมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียนเพื่อร่วมกันค้นหาและต่อยอดความรู้ใหม่เพื่อนำองค์ความรู้เหล่านั้นไปเปลี่ยนแปลงโลกให้วันพรุ่งนี้ดีกว่าเมื่อวานอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

นวัตกรรมของหลักสูตรทางการจัดการ (Innovative Curriculum) หลักสูตรที่เป็นนวัตกรรมไม่ได้หมายถึงหลักสูตรที่ครอบคลุมทุกอย่าง แต่เป็นหลักสูตรที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองของการทำงานได้อย่างแท้จริง หลายรายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอนใน CMMU เป็นความรู้ที่ตลาดแรงงานต้องการแต่ยังไม่ได้ถูกบรรจุไว้ในเนื้อหาของหลักสูตรของการจัดการทั่วไป เพื่อตอบสนองความต้องการในวันนี้ และตอบสนองความต้องการของตลาดในอนาคต นั่นคือความรู้จากหลักสูตรของเรา จึงถูกสร้างสรรค์เพื่อตอบโจทย์โลกธุรกิจให้ตรงจุดอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

E. ข้อจำกัด อุปสรรคในการดำเนินงานในภาคการศึกษา

หน่วยงานภาคศึกษามีการแบ่งแยกระหว่างกันอย่างชัดเจน ขาดความพยายามในการเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนความรู้และบุคลากรในแต่ละมหาวิทยาลัยมีความเชี่ยวชาญ เช่น ม.ขอนแก่น มีความเชี่ยวชาญในการส่งออกในภูมิภาค CLMV (ค้าขายระหว่างประเทศเพื่อนบ้านของไทย) แต่ม.กรุงเทพฯ ขาดแคลนผู้ที่มีความรู้ด้านนี้มาสอนนักเรียน จึงควรมีการแลกเปลี่ยนความถนัดกัน

โครงการหรือหน่วยงาน ขาดการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับทั้งตัวหน่วยงานเองและโครงการต่าง ๆ

F. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาธุรกิจต่อภาคการศึกษา

เสนอ โครงการตัวอย่าง Case : Landing Pad, Austrade - Australian Government คือ โครงการที่มองหา IDE ที่มีศักยภาพที่จะออกสู่ตลาดต่างประเทศได้ แล้วนำมาบ่มเพาะด้วยบุคลากรหน่วยงานภาคการศึกษาให้พร้อม หลังจากนั้นมีการติดต่อกับหลายๆประเทศ(ของเคสตัวอย่างใช้การติดต่อด้วย Connection ผ่านอาจารย์มหาวิทยาลัยที่เป็นที่รู้จักกัน)เพื่อนำทีมไปแลกเปลี่ยน ศึกษาดูงาน นำเสนอ และทำความรู้จักกับ นายทุนหรือผู้ประกอบการต่างประเทศ เพื่อ

เพิ่มโอกาสการขยายธุรกิจสู่ระดับสากล *ผลลัพธ์ของโครงการนั้น กว่า 80% ของผู้เข้าร่วมนั้น ได้มีการพัฒนาขยายธุรกิจออกไปนอกประเทศ

ควรจัดให้มีการสอนเรื่องการนำเข้า ส่งออกสินค้าและบริการ หรือการทำ การค้าข้ามชาติ กับผู้ประกอบการไทย เนื่องจากเป็นเรื่องที่ IDE ไทยยังขาดความรู้กันอยู่มาก ทำให้ มองเป็นเรื่องไกลตัวและยากซับซ้อน

การร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัยอาจไม่ได้เริ่มจากสถาบันกับสถาบัน แต่อาจเริ่มจาก อาจารย์ บุคลากรที่รู้จักกันเป็นตัวเชื่อมให้เกิดการแลกเปลี่ยนกัน (Academic-Academic มากกว่า Institute-Institute)

ในภาควิชาที่สอนผู้ประกอบการ ควรมีการพูดคุยขอบเขตกับนักศึกษา ถึงเป้าหมายที่ทั้งสองฝ่ายต้องการและปรับให้ตรงกัน กำหนดวัฒนธรรมเรื่องการเรียนรู้ให้เป็นแบบ 2 Ways Learning หรือการเรียนรู้ที่มีการแลกเปลี่ยนกัน ผู้สอนไม่ควรชี้นำผู้เรียนฝ่ายเดียว

ภาควิชาควรเพิ่มการ Coach โดยผู้ประกอบการจริง ควบคู่กับการเรียน เช่นตัวอย่าง การเรียนบริหารธุรกิจในประเทศเยอรมันนี่ จะมีการพูดคุยกับผู้เรียนว่าอยากทำหัวข้อ วิทยจบการศึกษาเรื่องใด แล้วติดต่อกับผู้ประกอบการ หรือผู้ที่อยู่ในสายอุตสาหกรรมนั้นเพื่อมาคอย เป็นพี่เลี้ยง ให้คำปรึกษาตั้งแต่ ปี 1 เพื่อเป็นการพัฒนาความคิด ทัศนคติของผู้ประกอบการให้เกิด ขึ้นกับนักเรียน

หลักสูตรการเรียนควรมีการเฉลี่ยความรู้ในเชิง Academic กับความรู้ใน เชิง Practical มากยิ่งขึ้น

สาขาผู้ประกอบการควรเน้นสอนการคิดต่าง ๆ โดยให้น้ำหนักมากกว่า การสอน Technical ในเชิงวิธีการ เช่นการคิดอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างมีตรรกะ การคิดเชิงวิพากษ์ การคิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม

4.1.3.5 ศูนย์การสร้างผู้ประกอบการที่ขับเคลื่อนโดยนวัตกรรม

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (IDE CENTER)

สัมภาษณ์ ดร. ศักดิพล เจือศรีกุล ผู้อำนวยการศูนย์การสร้าง

ผู้ประกอบการที่ขับเคลื่อนโดยนวัตกรรม

ภาพที่ 4.25 ดร. ศักดิพล เจือศรีกุล ผู้อำนวยการ IDE CENTER

ข้อมูลของ IDE CENTER

IDE CENTER เกิดจากวิสัยทัศน์ของสภาหอการค้าไทยและ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยนำโดย รศ.ดร.เสาวณีย์ ไทยรุ่งโรจน์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และ ดร. ศักดิพล เจือศรีกุล ที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนา และสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ที่ขับเคลื่อนธุรกิจด้วยนวัตกรรม หรือ IDE จึงได้มีการร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเข้าอบรมหลักสูตรการสร้างผู้ประกอบการ โดยใช้นวัตกรรมขั้นสูง กับสถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์ (MIT) สหรัฐอเมริกา จนเกิดเป็นที่มาของหลักสูตร วิชาหลักที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม และ หลักสูตรวิทยาลัยผู้ประกอบการ (College of Entrepreneurship) โดยมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

นอกจากนี้ยังได้รวบรวม “ทีมไทยแลนด์” ที่ประกอบด้วยผู้แทนจากมหาวิทยาลัย ผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคเงินทุน และนักวิชาการ เพื่อเข้าร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการของ MIT ในโครงการ MIT REAP (Regional Entrepreneur Acceleration Program) โดยได้เข้าอบรมร่วมกับอีกหลายประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น จีน นอร์เวย์ ซิลิ อีสราเอล และ สหราชอาณาจักร หลังจากเข้าร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการดังกล่าว จึงนำความรู้ที่ได้รับมาก่อตั้ง IDE CENTER ซึ่งเป็นหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยที่มีภารกิจในการ สร้างระบบนิเวศน์ที่เกื้อหนุนให้แนวคิด IDE ประสบความสำเร็จในประเทศไทย ให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมนวัตกรรม (Innovation Capacity) อย่างรวดเร็วขึ้น โดยมุ่งเน้นสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมภายในมหาวิทยาลัย เช่น สร้างหลักสูตรวิชา IDE (GE 101) ที่เป็นวิชาบังคับ ทุกคนต้องเรียนเป็นพื้นฐานเพื่อให้รู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ หากมีความสนใจก็ศึกษาเพิ่มเติมได้อีกกับวิชาเลือก (GE 201) ซึ่งเป็น Minor Subject นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมworkshopให้ความรู้ในทุกเดือนกับบุคคลภายในมหาวิทยาลัย

ภาพที่ 4.26 ภาพถ่ายหลังการสัมภาษณ์ของทีมงานและ ดร. ศักดิพล

สำหรับการสนับสนุนผู้ประกอบการภายนอกมหาวิทยาลัย ทาง IDE CENTER มีการจัดโครงการ IDE Thailand ซึ่งจัดในช่วงต้นปี โดยได้ร่วมมือกับ MIT และ University of California, Berkeley โดยได้มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้าน IDE มาให้ความรู้ และยังพัฒนาสังคมผู้ประกอบการโดยจัดกิจกรรมแข่งขัน Business Plan Competition หลายๆเวทีทุกปีเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา นอกจากนี้ IDE CENTER เป็น Center จัด MIT Enterprise Forum จัดการประชุมสัมมนาโดยเชิญ Speaker มาแลกเปลี่ยน (คล้าย TED TALK) และยังมีการแข่งขันที่ชนะเลิศ ไปแสดง Business Model ยังต่างประเทศ เช่น มหาวิทยาลัย Cambridge เป็นต้น มีการจัด IDE Accelerator และมีการติดตามความคืบหน้าผู้ประกอบการเดือนละครั้ง และยังมีโครงการอื่นๆ อีกมากมาย

IDE CENTER ได้มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น สวทช. ที่มอบหมายให้เป็นสถานที่และทีมงานที่จัดการอบรมให้ความรู้กับผู้ประกอบการ, DEPA ที่ให้ทุนสนับสนุนในการจัด MIT Inclusive Innovation Challenge นอกจากนี้ ยังได้รับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชน เช่น บุนรอดฯ มิตรผล เป็นต้น

ข้อจำกัด/อุปสรรคในการดำเนินงาน

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในมุมมองต่อภาครัฐ

- ใช้งบประมาณมหาศาลในการพยายามสร้าง Facility สถานที่ อุปกรณ์ให้ดูสวยงาม แต่ความจริง สิ่งที่ควรให้ความสำคัญคือ คน องค์กรความรู้ และชุมชนของผู้ที่สนใจ แลกเปลี่ยนความรู้กัน ที่ต้องใช้เวลาในการพัฒนา ต่อให้รัฐลงทุนไปมาก แต่สุดท้ายขาดผู้ถ่ายทอด ไม่มีคนสานต่อ ก็จะไม่สำเร็จ

- การเปลี่ยนหลักสูตร มีแรงต้าน
- กระทรวงศึกษา มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวนมาก ทำให้การดำเนินการแต่ละอย่างทำได้ลำบาก
- งบประมาณในแต่ละปีที่รัฐให้ มีกำหนดขอบเขตที่จะต้องใช้จ่ายให้หมดและขอบเขตเวลาระยะสั้น บางอย่างควรปรับเป็นระยะยาว เช่นการให้ทุนผู้ประกอบการ การสร้างครูผู้สอน เพราะการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ระยะสั้น บางครั้งก่อให้เกิดประโยชน์น้อยกว่า

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในมุมมองต่อภาคการศึกษา

- จำนวนของอาจารย์ ผู้ที่มีความรู้มากพอที่จะถ่ายทอดได้ และอุปสรรคในการฝึกฝนอาจารย์ใหม่ ๆ ให้มีความสามารถ ประสบการณ์เพียงพอที่จะถ่ายทอดความรู้
- หน่วยงานการศึกษา มีหลักสูตรที่ไม่ยืดหยุ่นและไม่เป็นปัจจุบัน เพราะถูกร่างและควบคุมกฎโดยคนรุ่นเก่า หลักสูตรปัจจุบันจัดทำโดยคนรุ่นเก่า เพื่อตอบสนองในยุคของคนรุ่นเก่า ซึ่งส่วนมากจะคิดเป็นเชิงวิชาการมากกว่าที่สามารถนำมาใช้ได้จริง
- มหาวิทยาลัยในปัจจุบันมีคนเรียนน้อยลงเรื่อย ๆ เนื่องจากคนต้องการความรู้เฉพาะอย่าง แต่ไม่ได้ต้องการเรียนทุกวิชาที่มหาวิทยาลัยบังคับให้เรียนจนจบถึงจะได้ใบปริญญา

4.2 ผลการศึกษาจากวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ทางผู้วิจัยได้นำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการทำสนทนากลุ่ม มาใช้ในการรายงานผล โดยสรุปเป็นปัญหาและอุปสรรค พร้อมข้อเสนอแนะของการดำเนินการของภาคการศึกษา ที่มีต่อการสนับสนุนธุรกิจนวัตกรรม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 สรุปอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์

อุปสรรคและปัญหา	อธิบาย	ข้อเสนอแนะ
<p>1.ปัญหาด้านการเชื่อมโยง (Networking)</p>	<p>1.1 การขาดการเชื่อมโยงกันระหว่างนักวิจัย งานวิจัย กับภาคอุตสาหกรรม เมื่อผู้ประกอบการมีโจทย์ที่ต้องการขอความช่วยเหลือจากภาคการศึกษา แต่ไม่ทราบว่าจะต้องติดต่อหน่วยงานใด ที่มีผู้เชี่ยวชาญตรงกับโจทย์ที่ผู้ประกอบการต้องการ</p> <p>1.2 ผู้ประกอบการ นวัตกรรม แต่ละรายมีความสามารถในการเข้าถึงการสนับสนุนจากภาคการศึกษาไม่เท่ากัน ผู้ประกอบการที่อยู่ใกล้ขีดภาคการศึกษาหรือมีการเชื่อมต่อ (connection) มากกว่าจะสามารถเข้าถึง หรือรู้ข้อมูลอาจารย์ หรือนักวิจัยที่จะตอบโจทย์ธุรกิจของตนเองได้มากกว่า</p> <p>1.3 ปัญหาเรื่องความแข็งแกร่งของชุมชนศิษย์เก่า หลายมหาวิทยาลัยขาดชุมชนของศิษย์เก่าและนักศึกษาที่แข็งแรง ที่มีการช่วยเหลือสนับสนุน แลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งกันและกัน ซึ่งสิ่งคมศิษย์เก่าที่แข็งแรง จะมีพื้นที่สำหรับแลกเปลี่ยน ช่วยเหลือกัน</p>	<p>1.1 ทำแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ ที่ให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงแต่ละหน่วยงานเข้าด้วยกัน ทั้งผู้ประกอบการภาคการศึกษา และภาครัฐ ซึ่งจะมีทั้งข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน นักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญ งานวิจัยต่าง ๆ สิทธิบัตร เป็นต้น โดยมีอาณานิคมหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ</p> <p>1.2 ผู้ประกอบการ หรือภาคเอกชน สามารถลงทะเบียน เพื่อเข้าถึงข้อมูล รวมทั้งสามารถจับคู่หัวข้อปัญหา หรือสิ่งที่ภาคเอกชนต้องการตอบโจทย์ธุรกิจของตน กับอาจารย์ หรือผู้เชี่ยวชาญของในภาคการศึกษา เพื่อให้คำปรึกษา หรือการจ้างวิจัยกับทางมหาวิทยาลัย หรือสามารถเข้าไปดูผลงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยทุกแห่งรวบรวมไว้ได้</p>

ตารางที่ 4.1 สรุปอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์ (ต่อ)

อุปสรรคและปัญหา	อธิบาย	ข้อเสนอแนะ
	<p>เป็นอีกปัจจัยสำคัญในการพัฒนาให้ภาคการศึกษาแข็งแกร่ง</p>	<p>1.3 มหาวิทยาลัยมีนโยบายส่งเสริมให้เกิดกิจกรรม หรือเพื่อกระตุ้นชุมชน (community) ให้ศิษย์เก่าและนักศึกษาร่วมกันให้กลับมามีเจตน์ร่วมกัน เพื่อสร้างการเชื่อมต่อ (connection) ให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี รวมทั้งการให้เงินทุนจากศิษย์ที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจแล้ว</p>
<p>2. ปัญหาด้านการดำเนินการ (Operation)</p>	<p>2.1 การทำงานวิจัยของมหาวิทยาลัยร่วมกับภาคอุตสาหกรรม มีความล่าช้า เมื่อภาคอุตสาหกรรมให้โจทย์กับนักวิจัยมา แต่มีขั้นตอน กฏระเบียบต่างๆ และระยะเวลาไม่สัมพันธ์กัน ทำให้งานวิจัยไม่ทันสำหรับให้ภาคอุตสาหกรรมนำไปใช้ได้จริง</p> <p>2.2 ทรัพยากรของหน่วยบริการของแต่ละมหาวิทยาลัยไม่เพียงพอต่อการให้บริการภาคเอกชน</p>	<p>2.1 จัดหมวดหมู่ของประเภทงานวิจัย มีการแบ่งระดับ ประเภท และมีการตั้งกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่แตกต่างกัน เพื่อให้เหมาะสมกับระยะเวลา ความยากง่ายของงานวิจัยนั้น</p> <p>2.2 ภาคการศึกษาต้องให้ข้อมูลการบริการวิชาการหรือบริการอุตสาหกรรมโดยเชื่อมโยงกับภาครัฐ ซึ่งจะเป็นตัวกลางที่จะเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรม เพื่อให้สามารถบริการ</p>

ตารางที่ 4.1 สรุปอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์ (ต่อ)

อุปสรรคและปัญหา	อธิบาย	ข้อเสนอแนะ
	<p>2.3 ภาคการศึกษาเป็นผู้ที่รับข้อมูลความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ จากต่างประเทศบางครั้งอาจารย์ไปสัมมนา รับข้อมูลเทคโนโลยีใหม่ๆ แต่กลับไม่ได้ถ่ายทอดให้กับภาคอุตสาหกรรมที่มีโอกาสใช้งานจริงได้มากกว่า เหตุจากรื่องของการขาดเวลา โอกาส หรือการสนับสนุนจากภาครัฐหรือภาคการศึกษาเอง</p>	<p>ได้รวดเร็วขึ้น โดยการทรัพยากรต่างๆ ภายในเครือข่ายได้</p> <p>2.3 เมื่ออาจารย์หรือนักวิจัยของทั้งภาครัฐและมหาวิทยาลัยไปศึกษาดูงาน หรือรับเทคโนโลยีความรู้ใหม่มา ควรสร้างเป็นระบบเชิงวัฒนธรรม ในการอบรมหรือถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีให้แก่ภาคอุตสาหกรรม โดยกำหนดเวลาชัดเจน และมีงบประมาณสัมพันธให้ทั่วถึง หรือหากเป็นการที่ภาคเอกชนและมหาวิทยาลัยมีการทำวิจัยร่วมกัน การได้รับทุนจากภาครัฐ หรือจากต่างประเทศ ควรจะมีภาคเอกชนร่วมไปศึกษาดูงานพร้อมกับอาจารย์ของมหาวิทยาลัย เนื่องจากเป็นผู้ที่สามารถเทคโนโลยีไปทำธุรกิจได้จริง</p>

ตารางที่ 4.1 สรุปอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์ (ต่อ)

อุปสรรคและปัญหา	อธิบาย	ข้อเสนอแนะ
<p>3. ปัญหาด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของ มหาวิทยาลัย (regulation)</p>	<p>3.1 อาจารย์ นักวิจัย ในมหาวิทยาลัย ขาดแรงจูงใจที่ เอื้อหนุน ให้การทำงานร่วมกับภาคอุตสาหกรรม เรื่อง จากการศึกษาประเมินผลงาน (KPI / PA) ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ ผลงานการวิจัย มากกว่าการบริการวิชาการ</p> <p>3.2 ขาดแรงจูงใจ ให้บุคลากรของมหาวิทยาลัย ออกไปเป็นผู้ประกอบการ เพื่อให้มีการปรับ ข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ และเพิ่มความน่าเชื่อถือ ของอาจารย์ได้</p>	<p>3.1 มีปรับเปลี่ยนรายการประเมินผลของ บุคลากรของมหาวิทยาลัย (KPI) เพื่อเอื้อต่อ การสนับสนุนให้อาจารย์ สามารถเลือกหัวข้อ วิจัยที่รับมาจากภาคอุตสาหกรรม (Contract Research) เพื่อกระตุ้นให้มีการทำวิจัยไปใช้ในเชิงพาณิชย์มากขึ้น</p> <p>3.2 สร้างกฎระเบียบที่เอื้อ จูงใจให้อาจารย์กล้า ออกไปเป็นผู้ประกอบการเอง โดยอาจจะมีการ จัดตั้งคลังร่วมกับทางมหาวิทยาลัย เพื่อ ไม่ให้เกิดข้อขัดแย้งทางผลประโยชน์ภายหลัง</p>
<p>4. ปัญหาด้านการสื่อสาร</p>	<p>4.1 หน่วยงานภาคการศึกษาขาดการประชาสัมพันธ์ที่ เข้าถึงผู้ประกอบการในวงกว้าง</p>	<p>4.1 ภาคการศึกษาหรือหน่วยงานของมหาวิทยาลัย ควรจะมีการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับโครงการ หรือ หน่วยบริการทางวิชาการ ให้แก่ภาคเอกชนทราบผ่าน สื่อต่าง ๆ ทั้ง Online และ Offline มีการนำเสนอ แนวทางที่แต่ละสถาบันมีความเชี่ยวชาญ เพื่อให้ ผู้ประกอบการใช้ในการพิจารณาเลือกใช้บริการที่ เหมาะสมกับรูปแบบธุรกิจของตน</p>

ตารางที่ 4.1 สรุปอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์ (ต่อ)

อุปสรรคและปัญหา	อธิบาย	ข้อเสนอแนะ
5. ด้านเงินทุน	<p>5.1 ทีม Start Up ที่แข่งขันหลายทีมเป็น Start Up ที่หรือกลุ่มของคนที่สร้างโมเดลธุรกิจมาเพียงเพื่อหาเงิน ไม่ได้จะนำไปใช้ต่อยอดทำธุรกิจจริง ซึ่งไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการจัดการให้ทุน</p> <p>5.2 สถาบันที่ดูแลเรื่องการให้เงินทุนนั้น ส่วนมากยังกระจัดอยู่ที่การดูแลธุรกิจในระดับเริ่มต้นเท่านั้น ขาดการส่งต่อเพื่อให้ผู้ประกอบการมีที่พึ่งไปเรื่อย ๆ ในแต่ละ Stage ของธุรกิจจนกว่าจะสามารถอยู่รอดเติบโตได้ด้วยตนเองอย่างสมบูรณ์</p>	<p>5.1 ควรมีมาตรการในการคัดกรองคนที่ได้รับทุนให้แน่ใจว่า ผู้รับทุนจะนำเงินทุนที่ได้ไปเพื่อใช้ทำธุรกิจจริง</p> <p>5.2 แบ่ง Phase ของผู้ที่สนับสนุนเงินทุนสำหรับหลาย Stage ของธุรกิจ นอกจากนี้นั่งควรทำ Roadmap สำหรับแนะนำผู้ประกอบการว่าตนอยู่ใน Stage ใด ควรเข้าหาหน่วยงานใด</p>
6. ด้านหลักสูตรการเรียนรู้	<p>6.1 หลักสูตรการศึกษาในปัจจุบัน มีเนื้อหาที่ล้าหลังไม่ทันกับเทคโนโลยีในปัจจุบัน ที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วมาก ทำให้ไม่สามารถนำไปใช้งานได้ในการทำงานจริง</p> <p>6.2 เนื้อหาที่เรียน ไม่สามารถนำมาใช้ได้จริงในการทำงาน</p>	<p>6.1 ควรปรับหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น ทั้งในเรื่องของเวลาเรียน รูปแบบการเรียน หรือเนื้อหา ควรสามารถออกแบบเนื้อหาการสอนให้ปรับเปลี่ยนเหมาะสมกับยุคสมัยได้</p> <p>6.2 ในการออกแบบหลักสูตร ควรมีผู้เชี่ยวชาญจากทั้งฝั่งของภาคการศึกษา</p>

ตารางที่ 4.1 สรุปอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์ (ต่อ)

อุปสรรคและปัญหา	อธิบาย	ข้อเสนอแนะ
	<p>6.3 ควรมีหลักสูตรการเรียนระยะสั้น สำหรับบุคคลที่จบการศึกษาไปแล้ว หรือบุคคลทั่วไป</p> <p>6.4 ควรให้ทุกคณะ ได้เรียนวิชาที่จำเป็นในการทำอาชีพ หรือใช้ชีวิต ไม่ว่าจะมีความรู้เรื่องการศึกษา ภาชอย่างถูกต้อง บัญชี และการจัดการเบื้องต้น</p>	<p>และภาคอุตสาหกรรม มาร่วมกันออกแบบ เพื่อให้หลักสูตรตอบโจทย์การทำงานจริงให้มากที่สุด</p> <p>6.3 เพิ่มหลักสูตรระยะสั้น เฉพาะวิชา หัวข้อเรื่อง สำหรับบุคคลทั่วไปสามารถเข้าเรียนได้ไม่ต้องเข้าเรียนทั้งหลักสูตร 4 ปี</p> <p>6.4 เพิ่มวิชาพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบการลงในหลักสูตร</p>
7. อื่น ๆ	<p>7.1 ปัจจุบันธุรกิจเกิดใหม่ที่มีการวิจัยพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ (Science base) จะพบได้น้อยมาก เนื่องจากต้องใช้ทั้งผู้เชี่ยวชาญ และเวลาทำการวิจัยและพัฒนา เราจึงเห็นเพียงธุรกิจแพลตฟอร์มที่ไม่ได้มี core business ของตนเอง ซึ่งเกิดง่ายกว่า บางรูปแบบเป็นการไปเลียนแบบ รูปแบบธุรกิจแพลตฟอร์ม ที่มีอยู่ในต่างประเทศแล้ว</p>	<p>7.1 มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นแหล่งที่มีความรู้และเทคโนโลยี ควรเป็นกำลังสำคัญที่เข้ามาช่วยให้ผู้ประกอบการนวัตกรรมสามารถสร้างความแตกต่างจากคนอื่น ๆ นอกจากนี้นักวิจัยคนรุ่นใหม่ สร้างความตระหนักให้แก่ภาคเอกชน ให้เห็นความสำคัญของการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี</p>

ตารางที่ 4.1 สรุปอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์ (ต่อ)

อุปสรรคและปัญหา	อธิบาย	ข้อเสนอแนะ
	<p>ซึ่งมีโอกาสที่จะถูกเลียนแบบได้ง่ายเช่นกัน</p> <p>7.2 ควรมีการร่วมมือกับภาคเอกชน จัดหลักสูตรการเรียนการสอนเฉพาะ สำหรับการทำงานของบริษัทนั้น ๆ</p> <p>7.3 นักธุรกิจรุ่นใหม่มีมุมมองแต่ตลาดประเทศไทยซึ่งค่อนข้างอิ่มตัวแล้ว โดยเฉพาะ อุตสาหกรรม Application</p>	<p>และนวัตกรรมในการสร้างธุรกิจที่มีความมั่นคงยิ่งขึ้นกว่า</p> <p>7.2 เสนอการจัดการเรียนการสอนสำหรับพนักงานและบุคคลทั่วไป</p> <p>7.3 ปฏิบัติแนวทางคิดให้กับนักศึกษาให้คิดแบบจิตวิญญาณผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Mindset) ให้ความรู้เรื่องการทำธุรกิจระหว่างประเทศ และสนับสนุนให้โครงการของบุคลากรมีส่วนของการออกแบบธุรกิจเป็นแบบ Born Global หรือ เป็นธุรกิจระหว่างประเทศตั้งแต่เริ่มต้น</p>

บทที่ 5

สรุปผลวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยในครั้งนี้เป็นเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบโครงสร้าง (Structure Interview) และวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสามด้าน คือ

1. ธุรกิจนวัตกรรมในประเทศไทยจำนวน 25 ตัวอย่าง (In-Depth 8 ตัวอย่าง และ Focus Group 17 ตัวอย่าง)
2. หน่วยงานภาครัฐบาลไทย 3 หน่วยงาน (Focus Group ทั้งหมด)
3. มหาวิทยาลัยในไทยที่สนับสนุนธุรกิจนวัตกรรมจำนวน 8 ตัวอย่าง (In-Depth 5 ตัวอย่าง และ Focus Group 3 ตัวอย่าง)

จากนั้นผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Directed Content Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และนำเสนอข้อมูลออกมาในรูปแบบตารางเปรียบเทียบประกอบคำบรรยาย เพื่อนำผลวิจัยมาอ้างอิงแผนสำหรับการพัฒนาธุรกิจนวัตกรรมประเภทดิจิทัลแพลตฟอร์มต่อไปสำหรับภาคการศึกษา โดยข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อภาคการศึกษาในการช่วยเหลือสนับสนุนและพัฒนาธุรกิจนวัตกรรม

5.1 สรุปผลวิจัย

5.1.1 การช่วยเหลือของภาคการศึกษาต่อธุรกิจนวัตกรรม

จากการศึกษาทั้งจากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ พบว่ารูปแบบการช่วยเหลือของภาคการศึกษามีรูปแบบการช่วยเหลือ ดังต่อไปนี้

1. สร้างและส่งเสริมบุคคลให้มีความรู้ ความสามารถ ในการช่วยสนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม หรือเป็นผู้ประกอบการเอง

2. แหล่งรวบรวมความรู้ด้านต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นในการดำเนินการทางธุรกิจ รวมถึง เป็น สถานที่สร้างและรวบรวมงานวิจัยและบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ ที่ให้บริการ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือในการดำเนินธุรกิจ หรือการทำวิจัยและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมกับผู้ประกอบการ

3. มีหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางและมีโครงสร้างพื้นฐานในการถ่ายทอดและส่งเสริม การวิจัย มีการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ ผู้ประกอบการ

4. เป็นหน่วยงานกลางที่ช่วยประสานงานและเชื่อมต่อให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้ง ภาครัฐ และเอกชนแก่ผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจ เช่น อุทยานวิทยาศาสตร์ หน่วยบ่มเพาะ วิสาหกิจ และ หน่วยบ่มเพาะนักศึกษาให้เป็นผู้ประกอบการ เป็นต้น

5. เป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมในการจัดโครงการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ ไม่ว่าจะเป็นการอบรม ประกวดชิงทุน โครงการบ่มเพาะ การพาไปศึกษาดูงาน และอื่น ๆ อีกมากมาย

5.1.2 ปัจจัยของภาคการศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจนวัตกรรม

จากการศึกษาทั้งจากข้อมูลปฐมภูมิพบว่ารูปแบบการช่วยเหลือของภาคศึกษาที่ส่งผล ต่อความสำเร็จต่อธุรกิจนวัตกรรมดังต่อไปนี้

1. การมีเครือข่ายของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐที่เข้มแข็ง เพราะ แต่ละหน่วยงานต่างต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน นำจุดเด่นของหน่วยงานของตนมาเพื่อสนับสนุน หน่วยงานอื่น ๆ

2. การสนับสนุนด้านความรู้: การพัฒนาธุรกิจนวัตกรรมจำเป็นต้องใช้ความรู้จากด้าน ต่าง ๆ ทั้งวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอื่น ๆ อีกทั้งผู้ประกอบการบางราย ยังจำเป็นต้องได้รับความรู้ ในการดำเนินธุรกิจ การตลาด การจัดการการเงิน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินธุรกิจใน ปัจจุบัน

3. การสนับสนุนด้านผู้เชี่ยวชาญ: มหาวิทยาลัยและหน่วยงานในมหาวิทยาลัย เป็น แหล่งรวมทั้ง อาจารย์ นักวิจัย รวมถึงนักศึกษา ที่มีความเชี่ยวชาญที่หลากหลาย ซึ่งตัวผู้ประกอบการ เองไม่ได้มีความรู้และความเชี่ยวชาญไปเสียทุกด้าน จึงต้องการการช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญมาช่วย ในส่วนที่ขาดไป เช่น ด้านงานวิจัย, ด้านทรัพย์สินทางปัญญา, ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ด้าน การตลาด ด้านการเงิน ฯลฯ เพื่อให้ธุรกิจของผู้ประกอบการมี ความเข้มแข็ง มีความพร้อมในการ ดำเนินธุรกิจ และแข่งขันในตลาดปัจจุบันได้

4. การสนับสนุนด้านการเป็นตัวกลางเชื่อมโยงไปยังหน่วยงานอื่น ๆ: เช่นภาครัฐ ภาคการศึกษา ภาคเอกชน แหล่งเงินทุน ที่ให้การช่วยเหลือที่เหมาะสมกับธุรกิจของตนเองในแต่ละขั้นตอนของธุรกิจ

5. ตัวผู้ประกอบการ ต้องมีความมุ่งมั่น และให้ความร่วมมือต่อการพัฒนาร่วมกันกับหน่วยงานของมหาวิทยาลัยที่จะประสบความสำเร็จร่วมกัน

5.1.3 อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อภาคการศึกษา

จากการศึกษาทั้งจากข้อมูลปฐมภูมิพบว่ารูปแบบการช่วยเหลือของภาคการศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อธุรกิจนวัตกรรมดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.1 สรุปอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์

อุปสรรคและปัญหา	อธิบาย	ข้อเสนอแนะ
<p>1.ปัญหาด้านการเชื่อมโยง (Networking)</p>	<p>1.1 การขาดการเชื่อมโยงกันระหว่างนักวิจัย งานวิจัย กับภาคอุตสาหกรรม เมื่อผู้ประกอบการมีโจทย์ที่ต้องการความช่วยเหลือจากภาคการศึกษา แต่ไม่ทราบว่าจะต้องติดต่อหน่วยงานใด ที่มีผู้เชี่ยวชาญตรงกับโจทย์ที่ผู้ประกอบการต้องการ</p> <p>1.2 ผู้ประกอบการ นวัตกรรม แต่ละรายมีความสามารถในการเข้าถึงการสนับสนุนจากภาคการศึกษาไม่เท่ากัน ผู้ประกอบการที่อยู่ใกล้ขีดภาคการศึกษาหรือมีการเชื่อมต่อ (connection) มากกว่าจะสามารถเข้าถึง หรือรู้ข้อมูลอาจารย์ หรือนักวิจัยที่จะตอบโจทย์ธุรกิจของตนเองได้มากกว่า</p> <p>1.3 ปัญหาเรื่องความแข็งแกร่งของชุมชนศิษย์เก่า หลายมหาวิทยาลัยขาดชุมชนของศิษย์เก่าและนักศึกษาที่แข็งแรง ที่มีการช่วยเหลือสนับสนุน แลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งกันและกัน ซึ่งสิ่งคมศิษย์เก่าที่แข็งแรง จะมีพื้นที่สำหรับแลกเปลี่ยน ช่วยเหลือกัน</p>	<p>1.1 ทำแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการ ที่ให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงแต่ละหน่วยงานเข้าด้วยกัน ทั้งผู้ประกอบการภาคการศึกษา และภาครัฐ ซึ่งจะมีทั้งข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน นักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญ งานวิจัยต่าง ๆ สิทธิบัตร เป็นต้น โดยมีอาณานิคมหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ</p> <p>1.2 ผู้ประกอบการ หรือภาคเอกชน สามารถลงทะเบียน เพื่อเข้าถึงข้อมูล รวมทั้งสามารถจับคู่หัวข้อปัญหา หรือสิ่งที่ภาคเอกชนต้องการตอบโจทย์ธุรกิจของตน กับอาจารย์ หรือผู้ที่เชี่ยวชาญของในภาคการศึกษา เพื่อให้คำปรึกษา หรือการจ้างวิจัยกับทางมหาวิทยาลัย หรือสามารถเข้าไปดูผลงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยทุกแห่งรวบรวมไว้ได้</p>

ตารางที่ 5.1 สรุปอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์ (ต่อ)

อุปสรรคและปัญหา	อธิบาย	ข้อเสนอแนะ
	<p>เป็นอีกปัจจัยสำคัญในการพัฒนาให้ภาคการศึกษาแข็งแกร่ง</p>	<p>1.3 มหาวิทยาลัยมีนโยบายส่งเสริมให้เกิดกิจกรรม หรือเพื่อกระตุ้นชุมชน (community) ให้ศิษย์เก่าและนักศึกษาร่วมกันให้กลับมาเจอกัน เพื่อสร้างการเชื่อมต่อ (connection) ให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี รวมทั้งการให้เงินทุนจากศิษย์ที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจแล้ว</p>
<p>2. ปัญหาด้านการดำเนินการ (Operation)</p>	<p>2.1 การทำงานวิจัยของมหาวิทยาลัยร่วมกับภาคอุตสาหกรรม มีความล่าช้า เมื่อภาคอุตสาหกรรมให้โจทย์กับนักวิจัยมา แต่มีขั้นตอน กฏระเบียบต่างๆ และระยะเวลาไม่สัมพันธ์กัน ทำให้งานวิจัยไม่ทันสำหรับให้ภาคอุตสาหกรรมนำไปใช้ได้จริง</p> <p>2.2 ทรัพยากรของหน่วยบริการของแต่ละมหาวิทยาลัยไม่เพียงพอต่อการให้บริการภาคเอกชน</p>	<p>2.1 จัดหมวดหมู่ของประเภทงานวิจัย มีการแบ่งระดับ ประเภท และมีการตั้งกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่แตกต่างกัน เพื่อให้เหมาะสมกับระยะเวลา ความยากง่ายของงานวิจัยนั้น</p> <p>2.2 ภาคการศึกษาต้องให้ข้อมูลการบริการวิชาการหรือบริการอุตสาหกรรมโดยเชื่อมโยงกับภาครัฐ ซึ่งจะเป็นตัวกลางที่จะเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรม เพื่อให้สามารถบริการ</p>

ตารางที่ 5.1 สรุปอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์ (ต่อ)

อุปสรรคและปัญหา	อธิบาย	ข้อเสนอแนะ
	<p>2.3 ภาคการศึกษาเป็นผู้ที่รับข้อมูลความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ จากต่างประเทศบางครั้งอาจารย์ไปสัมมนา รับข้อมูลเทคโนโลยีใหม่ๆ แต่กลับไม่ได้ถ่ายทอดให้กับภาคอุตสาหกรรมที่มีโอกาสใช้งานจริงได้มากกว่า เหตุจากระยะของการขาดเวลา โอกาส หรือการสนับสนุนจากภาครัฐหรือภาคการศึกษาเอง</p>	<p>ได้รวดเร็วขึ้น โดยการทรัพยากรต่างๆ ภายในเครือข่ายได้</p> <p>2.3 เมื่ออาจารย์หรือนักวิจัยของทั้งภาครัฐและมหาวิทยาลัยไปศึกษาดูงาน หรือรับเทคโนโลยีความรู้ใหม่มา ควรสร้างเป็นระบบเชิงวัฒนธรรม ในการอบรมหรือถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีให้แก่ภาคอุตสาหกรรม โดยกำหนดเวลาชัดเจน และมีงบประมาณสัมพันธให้ทั่วถึง หรือหากเป็นการที่ภาคเอกชนและมหาวิทยาลัยมีการทำวิจัยร่วมกัน การได้รับทุนจากภาครัฐ หรือจากต่างประเทศ ควรจะมีภาคเอกชนร่วมไปศึกษาดูงานพร้อมกับอาจารย์ของมหาวิทยาลัย เนื่องจากเป็นผู้ที่สามารถเทคโนโลยีไปทำธุรกิจได้จริง</p>

ตารางที่ 5.1 สรุปอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์ (ต่อ)

อุปสรรคและปัญหา	อธิบาย	ข้อเสนอแนะ
<p>3. ปัญหาด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของ มหาวิทยาลัย (regulation)</p>	<p>3.1 อาจารย์ นักวิจัย ในมหาวิทยาลัย ขาดแรงจูงใจที่ เอื้อหนุน ให้การทำงานร่วมกับภาคอุตสาหกรรม เรื่อง จากการศึกษาประเมินผลงาน (KPI / PA) ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ ผลงานการวิจัย มากกว่าการบริการวิชาการ</p> <p>3.2 ขาดแรงจูงใจ ให้บุคลากรของมหาวิทยาลัย ออกไปเป็นผู้ประกอบการ เพื่อให้มีการปรับ ข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ และเพิ่มความน่าเชื่อถือ ของอาจารย์ได้</p>	<p>3.1 มีปรับเปลี่ยนรายการประเมินผลของ บุคลากรของมหาวิทยาลัย (KPI) เพื่อเอื้อต่อ การสนับสนุนให้อาจารย์ สามารถเลือกหัวข้อ วิจัยที่รับมาจากภาคอุตสาหกรรม (Contract Research) เพื่อกระตุ้นให้มีการทำวิจัยไปใช้ในเชิงพาณิชย์มากขึ้น</p> <p>3.2 สร้างกฎระเบียบที่เอื้อ จูงใจให้อาจารย์กล้า ออกไปเป็นผู้ประกอบการเอง โดยอาจจะมีการ จัดตั้งคลังร่วมกับทางมหาวิทยาลัย เพื่อ ไม่ให้เกิดข้อขัดแย้งทางผลประโยชน์ภายหลัง</p>
<p>4. ปัญหาด้านการสื่อสาร</p>	<p>4.1 หน่วยงานภาคการศึกษาขาดการประชาสัมพันธ์ที่ เข้าถึงผู้ประกอบการในวงกว้าง</p>	<p>4.1 ภาคการศึกษาหรือหน่วยงานของมหาวิทยาลัย ควรจะมีการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับโครงการ หรือ หน่วยบริการทางวิชาการ ให้แก่ภาคเอกชนทราบผ่าน สื่อต่าง ๆ ทั้ง Online และ Offline มีการนำเสนอ แนวทางที่แต่ละสถาบันมีความเชี่ยวชาญ เพื่อให้ ผู้ประกอบการ ใช้ในการพิจารณาเลือกใช้บริการที่ เหมาะสมกับรูปแบบธุรกิจของตน</p>

ตารางที่ 5.1 สรุปอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์ (ต่อ)

อุปสรรคและปัญหา	อธิบาย	ข้อเสนอแนะ
5. ด้านเงินทุน	<p>5.1 ทีม Start Up ที่แข่งขันหลายทีมเป็น Start Up ที่หรือกลุ่มของคนที่สร้างโมเดลธุรกิจมาเพียงเพื่อหาเงิน ไม่ได้จะนำไปใช้ต่อยอดทำธุรกิจจริง ซึ่งไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการจัดการให้ทุน</p> <p>5.2 สถาบันที่ดูแลเรื่องการให้เงินทุนนั้น ส่วนมากยังกระจุกอยู่ที่การดูแลธุรกิจในระดับเริ่มต้นเท่านั้น ขาดการส่งต่อเพื่อให้ผู้ประกอบการมีที่พึ่งไปเรื่อย ๆ ในแต่ละ Stage ของธุรกิจจนกว่าจะสามารถอยู่รอดเติบโตได้ด้วยตนเองอย่างสมบูรณ์</p>	<p>5.1 ควรมีมาตรการในการคัดกรองคนที่ได้รับทุนให้แน่ใจว่า ผู้รับทุนจะนำเงินทุนที่ได้ไปเพื่อใช้ทำธุรกิจจริง</p> <p>5.2 แบ่ง Phase ของผู้ที่สนับสนุนเงินทุนสำหรับหลาย Stage ของธุรกิจ นอกจากนี้ยังควรทำ Roadmap สำหรับแนะนำผู้ประกอบการว่าพัฒนาอยู่ใน Stage ใด ควรเข้าหาหน่วยงานใด</p>
6. ด้านหลักสูตรการเรียนรู้	<p>6.1 หลักสูตรการศึกษาในปัจจุบัน มีเนื้อหาที่ล้าหลังไม่ทันกับเทคโนโลยีในปัจจุบัน ที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วมาก ทำให้ไม่สามารถนำไปใช้งานได้ในการทำงานจริง</p> <p>6.2 เนื้อหาที่เรียน ไม่สามารถนำมาใช้ได้จริงในการทำงาน</p>	<p>6.1 ควรปรับหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น ทั้งในเรื่องของเวลาเรียน รูปแบบการเรียน หรือเนื้อหา ควรสามารถออกแบบเนื้อหาการสอนให้ปรับเปลี่ยนเหมาะสมกับยุคสมัยได้</p> <p>6.2 ในการออกแบบหลักสูตร ควรมีผู้เชี่ยวชาญจากทั้งฝั่งของภาคการศึกษา</p>

ตารางที่ 5.1 สรุปอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์ (ต่อ)

อุปสรรคและปัญหา	อธิบาย	ข้อเสนอแนะ
	<p>6.3 ควรมีหลักสูตรการเรียนระยะสั้น สำหรับบุคคลที่จบการศึกษาไปแล้ว หรือบุคคลทั่วไป</p> <p>6.4 ควรให้ทุกคณะ ได้เรียนวิชาที่จำเป็นในการทำอาชีพ หรือใช้ชีวิต ไม่ว่าจะมีความรู้เรื่องการศึกษา ภาชอย่างถูกต้อง บัญชี และการจัดการเบื้องต้น</p>	<p>และภาคอุตสาหกรรม มาร่วมกันออกแบบ เพื่อให้หลักสูตรตอบโจทย์การทำงานจริงให้มากที่สุด</p> <p>6.3 เพิ่มหลักสูตรระยะสั้น เฉพาะวิชา หัวข้อเรื่อง สำหรับบุคคลทั่วไปสามารถเข้าเรียนได้ไม่ต้องเข้าเรียนทั้งหลักสูตร 4 ปี</p> <p>6.4 เพิ่มวิชาพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบการลงในหลักสูตร</p>
7. อื่น ๆ	<p>7.1 ปัจจุบันธุรกิจเกิดใหม่ที่มีการวิจัยพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ (Science base) จะพบได้น้อยมาก เนื่องจากต้องใช้ทั้งผู้เชี่ยวชาญ และเวลาทำการวิจัย และพัฒนานาน เราจึงเห็นเพียงธุรกิจแพลตฟอร์มที่ไม่ได้มี core business ของตนเอง ซึ่งเกิดง่ายกว่า บางรูปแบบเป็นการไปเลียนแบบ รูปแบบธุรกิจแพลตฟอร์ม ที่มีอยู่ในต่างประเทศแล้ว</p>	<p>7.1 มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นแหล่งที่มีความรู้และเทคโนโลยี ควรเป็นกำลังสำคัญที่เข้ามาช่วยให้ผู้ประกอบการนวัตกรรมสามารถสร้างความแตกต่างจากคนอื่น ๆ นอกจากนี้นักวิชาการฝั่งคนรุ่นใหม่ สร้างความตระหนักให้แก่ภาคเอกชน ให้เห็นความสำคัญของการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี</p>

ตารางที่ 5.1 สรุปอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์ (ต่อ)

อุปสรรคและปัญหา	อธิบาย	ข้อเสนอแนะ
	<p>ซึ่งมีโอกาสที่จะถูกเลียนแบบได้ง่ายเช่นกัน</p> <p>7.2 ควรมีการร่วมมือกับภาคเอกชน จัดหลักสูตรการเรียนการสอนเฉพาะ สำหรับการทำงานของบริษัทนั้น ๆ</p> <p>7.3 นักธุรกิจรุ่นใหม่มีมุมมองแต่ตลาดประเทศไทยค่อนข้างอิมพัลส์แล้ว โดยเฉพาะ อุตสาหกรรม Application</p>	<p>และนวัตกรรมในการสร้างธุรกิจที่มีความมั่นคงยิ่งขึ้นกว่า</p> <p>7.2 เสนอการจัดการเรียนการสอนสำหรับพนักงานและบุคคลทั่วไป</p> <p>7.3 ปฏิบัติแนวทางคิดให้กับนักศึกษาให้คิดแบบจิตวิญญาณผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Mindset) ให้ความรู้เรื่องการทำธุรกิจระหว่างประเทศ และสนับสนุนให้โครงการของบุคลากรมีส่วนของการออกแบบธุรกิจเป็นแบบ Born Global หรือ เป็นธุรกิจระหว่างประเทศตั้งแต่เริ่มต้น</p>

5.2 การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

5.2.1 การช่วยเหลือของภาคการศึกษา

จะเห็นได้ว่าการช่วยเหลือของภาคการศึกษาทั้งข้อมูลจากปฐมภูมิและทุติยภูมินั้นมีความใกล้เคียงกัน คือสถาบันการศึกษา มีรูปแบบการช่วยเหลือที่เป็นแหล่งรวบรวมความรู้และบุคลากร ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ รวมไปถึงการบริการทางวิชาการ และมีหน่วยงานในการบริการภาคเอกชน ที่ให้ผู้ประกอบการสร้างสามารถเข้ามาขอคำปรึกษา และการทำข้อตกลงเพื่อแก้โจทย์ของภาคอุตสาหกรรมที่ได้รับมา

เมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศก็จะพบว่า ภาคการศึกษาในต่างประเทศจะมีการช่วยเหลือในรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน เนื่องจากการที่จะสร้างผู้ประกอบการนวัตกรรม นั้นจะต้องเริ่มสร้างจากพื้นฐานตั้งแต่ยังเป็นนักศึกษาด้วยการปลูกฝัง จิตวิญญาณของผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Mindset) ดังนั้นในต่างประเทศ เช่น มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด หรือ MIT จึงมีวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ เข้าไปอยู่ในหลักสูตรหลักของทุก ๆ สาขาวิชา รวมถึง โปรแกรมการฝึกงานของนักศึกษา ที่ให้เข้าไปฝึกงานกับภาคอุตสาหกรรม หรือ บริษัทเอกชน ตั้งแต่ปีแรกของการศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสทำงานจริง และรู้ว่าตนเองสนใจด้านอะไร ตั้งแต่แรก เพื่อที่จะสามารถกำหนดแผนการเรียนของตนเองได้ในอนาคต

5.2.2 ปัจจัยของภาคการศึกษาส่งผลต่อความสำเร็จ

ปัจจัยที่ภาคการศึกษาจะช่วยให้ผู้ประกอบการที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมพัฒนาและประสบความสำเร็จได้นั้น คือต้องเป็นแหล่งบ่มเพาะ สร้างความรู้ให้กับบุคคล เป็นสถานที่รวบรวมบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ มีโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น สถานที่ อุปกรณ์ที่พร้อมในการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในเชิงพาณิชย์ อีกปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่ง คือต้องมีการเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการศึกษาด้วยกัน และสถาบันการศึกษา กับภาคอุตสาหกรรม (University-Industry Linkage) เพื่อสร้างความสามารถทางการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรม ประเทศไทยในปัจจุบันก็พยายามที่จะใช้แนวทางนี้ในการพัฒนาภาคธุรกิจเช่นกัน สุดท้ายปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือความมุ่งมั่น แน่วแน่ ตั้งใจ ให้ความร่วมมือ ของผู้ประกอบการเอง โดยในเรื่องนี้สถาบันการศึกษาสามารถช่วยได้ในส่วนของการปลูกฝังจิตวิญญาณของผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Mindset) ให้กับนักศึกษาตั้งแต่อยู่ในช่วงของการเรียนการศึกษา

5.2.3 ปัญหาและอุปสรรคของภาคการศึกษา

ภาคการศึกษาของไทยได้มีความพยายามที่จะพัฒนารูปแบบการส่งเสริมผู้ประกอบการ มีการปรับปรุง แก้ไข โดยมีการไปศึกษาดูงานจากต่างประเทศ แล้วนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทในประเทศไทย เช่น เรื่องของ Cluster เชื่อมโยงมหาวิทยาลัยต่าง ๆ กับภาค อุตสาหกรรม แต่ปัจจุบันยังเรียกได้ว่าไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ของภาคการศึกษาที่ยังไปไม่ถึงภาคอุตสาหกรรมในวงกว้าง ความแตกต่างของ ความสามารถในการรับความรู้และเทคโนโลยีที่ไม่เท่ากัน (Gap of Knowledge and Technology absorptive capacity) รวมถึงความไว้วางใจและความเชื่อมั่นของทั้งสองฝ่าย และเรื่องของหลักสูตรในปัจจุบันที่กล่าวได้ว่า ยังแตกต่างกับวิชาชีพ การนำไปใช้จริงในอุตสาหกรรมได้อยู่พอสมควร

5.3 ข้อเสนอแนะต่อภาคการศึกษา

จากผลการวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบของการภาคการศึกษาในการช่วยเหลือผู้ประกอบการ และปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งพบว่ายังมีข้อจำกัดและอุปสรรค ของการดำเนินงานของภาคการศึกษา จึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ภาพที่ 5.1: สรุปข้อเสนอแนะต่อภาคการศึกษาในการพัฒนา IDE

1. ด้านการเชื่อมโยง (Networking)

- ทำแพลตฟอร์ม (Platform) ที่เป็นจุดศูนย์กลาง แสดงถึง Roadmap และรวบรวมข้อมูล เพื่อช่วยผู้ประกอบการในการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ รวมถึงเชื่อมโยงแต่ละหน่วยงานของทั้งภาครัฐ

ภาคการศึกษา และภาคเอกชนไว้ด้วยกัน ซึ่งในแพลตฟอร์มนี้มีทั้งข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน นักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญ งานวิจัยต่าง ๆ สิทธิบัตร เป็นต้น โดยควรมีหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ

- มีหน่วยบริการผู้ประกอบการที่เป็นลักษณะของ One Stop Service เพียงหน่วยงานเดียว เพื่อให้สะดวกและไม่สับสน ผู้ที่ควรเป็นเจ้าของภาพรับผิดชอบ คือภาครัฐ ที่ร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ โดยมีหน้าที่ให้การสนับสนุน ช่วยผู้ประกอบการในการจับคู่กับนักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญ หรือมหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญ ที่จะตอบโจทย์ธุรกิจของภาคอุตสาหกรรม ทั้งยังสามารถใช้ทรัพยากรร่วมกัน และให้บริการได้รวดเร็วขึ้น

- มหาวิทยาลัยควรมีนโยบายส่งเสริมให้เกิดกิจกรรม หรือเพื่อกระตุ้นชุมชน (community) ให้ศิษย์เก่าและนักศึกษาปัจจุบันได้รู้จัก และช่วยเหลือแบ่งปันซึ่งกันและกัน ให้มีความแข็งแกร่งของชุมชน ซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในมหาวิทยาลัยเองด้วย เพื่อสร้างการเชื่อมต่อ ให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี รวมทั้งการให้เงินทุนจากศิษย์ที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจแล้ว

2. ด้านการดำเนินการ (Operation)

- เพื่อให้การทำงานของภาคการศึกษาภาคเอกชนมีความรวดเร็ว เพราะการแข่งขันในปัจจุบันของภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะ Digital Platform แล้วนั้น ต้องการความรวดเร็ว ในการดำเนินการต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ควรมีการจัดหมวดหมู่ของประเภทงานวิจัยที่ทำร่วมกับภาคเอกชน มีการแบ่งระดับ ประเภท และมีการตั้งกฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่แตกต่างกัน เพื่อให้เหมาะสมกับระยะเวลา ความยากง่ายของงานวิจัยนั้น และพยายามนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในทุกขั้นตอนของการดำเนินการ เพื่อความสะดวกรวดเร็วและผิดพลาดให้น้อยที่สุด

- เมื่อบุคลากรหรือหน่วยงานได้รับ เทคโนโลยี ความรู้ใหม่ ๆ มา ควรสร้างระบบเชิงวัฒนธรรม ในการถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีเหล่านี้ ให้แก่ภาคอุตสาหกรรม หรือหากเป็นการที่ภาคเอกชนและมหาวิทยาลัยมีการทำวิจัยร่วมกัน การได้รับทุนจากภาครัฐ หรือจากองค์กรต่างประเทศ ควรจะมีภาคอุตสาหกรรมเอกชน ร่วมไปศึกษาดูงานพร้อมกับอาจารย์ของมหาวิทยาลัย เนื่องจากเป็นผู้ที่สามารถนำเทคโนโลยีและความรู้นั้น ไปใช้ในการดำเนินธุรกิจจริง

3. ด้านกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ (Regulation)

- ปรับปรุงรูปแบบการประเมินผลของบุคลากรมหาวิทยาลัย (KPI) ให้เอื้อต่อการสนับสนุนผู้ประกอบการมากยิ่งขึ้น เช่น ให้อาจารย์สามารถเลือกหัวข้อวิจัยที่รับมาจาก

ภาคอุตสาหกรรม (Contract Research) ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ KPI ของอาจารย์ได้ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้มีการทำวิจัยที่นำไปใช้ในเชิงพาณิชย์มากขึ้น

- การสร้างกฎระเบียบใหม่ เพื่อให้ให้นักวิจัยของมหาวิทยาลัย ก้าวออกไปเป็นผู้ประกอบการเองได้ โดยอาจจะมีข้อตกลงร่วมกันกับทางมหาวิทยาลัย เพื่อไม่ให้เกิดข้อขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflict of Interest)

4. ด้านการสื่อสาร (Communication)

ภาคการศึกษาหรือหน่วยงานของมหาวิทยาลัย ควรจะมีการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับโครงการหรือหน่วยบริการทางวิชาการให้แก่ภาคเอกชนทราบผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสื่อออนไลน์หรือออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีการนำเสนอแนวทางที่แต่ละสถาบันนั้นมีความเชี่ยวชาญ เพื่อให้ผู้ประกอบการใช้ในการพิจารณา เพื่อเลือกใช้บริการให้เหมาะสมกับรูปแบบธุรกิจ

5. ด้านเงินทุน (Funding)

- การให้ทุนของภาครัฐ ที่ผ่านภาคการศึกษาในการสนับสนุนผู้ประกอบการ ควรมีการพิจารณาการให้ทุนสนับสนุนตามประเภทของธุรกิจ เพราะบางธุรกิจจะต้องใช้ระยะเวลาในการวิจัยที่ยาวนานกว่าจะออกจำหน่ายสินค้าและบริการของตนได้ รวมถึงการขาดความต่อเนื่องของเงินสนับสนุน อาจจะทำให้ธุรกิจนั้นหยุดชะงักก่อนที่จะสำเร็จ

- ควรมีมาตรการในการคัดเลือกบุคคลและโครงการที่ควรให้ทุน ให้เน้นไปที่การนำไปใช้ได้จริง มีมาตรการที่ป้องกันการทำ Start Up ผี หรือการทำโมเดลธุรกิจ เพียงเพื่อใช้หาเงินจากเวทีชิงทุน ไม่ได้มีเจตนาจะสร้างธุรกิจจริง ๆ ขึ้นมา

6. ด้านหลักสูตรการเรียนรู้อ

- หลักสูตรควรมีความยืดหยุ่น เพราะปัจจุบัน เทคโนโลยี และความรู้มีการพัฒนาที่รวดเร็วมาก หลักสูตรการศึกษาในปัจจุบัน จึงได้รับคำติเตียนจากภาคอุตสาหกรรมอย่างมากว่า นักศึกษาเมื่อเรียนจบมา ไม่สามารถทำงานได้จริง ขาดความรู้ที่ทันสมัยและใช้จริงในอุตสาหกรรม จึงควรปรับหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น และเน้นล่าสุดที่มีการยืนยัน เน้นการนำไปใช้ได้จริง มากกว่าสิ่งที่ล้าสมัยและเน้นทฤษฎีจนเกินไป

- การร่างหลักสูตรควรมีผู้ร่างหลักสูตร ที่มาจากทั้งภาควิชาการ และ ภาคอุตสาหกรรม ร่วมกันสร้างหลักสูตร โดยมีจุดประสงค์เน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงใน

อุตสาหกรรม มีความทันสมัย และสามารถปรับเปลี่ยนไปตามเทคโนโลยี ความรู้ที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็วมากในยุคปัจจุบัน

- ควรมีหลักสูตรหรือวิชาที่สำคัญต่อการประกอบธุรกิจ เช่น ภาษีพื้นฐาน, การเขียนโปรแกรม, วิชาการจัดการผู้ประกอบการ เป็นต้น แทรกอยู่ในหลักสูตรหลักของแต่ละคณะ เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญและสร้างความเป็นผู้ประกอบการให้กับคนรุ่นใหม่ทั้งหมด ตั้งแต่ยังเรียน

5.4 ข้อเสนอแนะต่อภาคการศึกษาเพิ่มเติม

จากข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยได้เลือกหัวข้อจากผลลัพธ์ที่น่าเสนอ โดยมีเกณฑ์คัดเลือกจากความน่าสนใจและส่งผลดีในด้านการสนับสนุนผู้ประกอบการทั้งระยะสั้นและระยะยาว ได้แก่หัวข้อ “การจัดทำ Roadmap Guide ให้ผู้ประกอบการ” โดยผู้วิจัยได้นำหัวข้อนี้ ไปศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติม และพบว่ามีความน่าสนใจ ซึ่งเป็นการของมหาวิทยาลัยต่างประเทศ คือ

การจัดทำคู่มือ MIT Inventor’s Guide to Startups : for Faculty and Students ซึ่งเป็นหนังสือที่แนะนำทั้งข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ ข้อเสนอแนะ ปกป้องขั้นตอนในการสร้างธุรกิจ Startup และรวบรวมช่องทางในการเข้าถึงหน่วยงานสนับสนุนด้านต่าง ๆ เช่นด้านทรัพย์สินทางปัญญา เรื่องการวิจัยในแต่ละด้าน รวมถึงระบบนิเวศน์ที่เหมาะสมต่าง ๆ ไว้ให้ เป็นคู่มือให้กับนักศึกษาหรือผู้ประกอบการ สามารถศึกษารับรู้ และนำไปใช้ในการพัฒนาธุรกิจของตนได้ โดยสามารถศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ <http://web.mit.edu/tlo/documents/MIT-TLO-startup-guide.pdf>

ภาพที่ 5.2: ตัวอย่างการสร้าง Roadmap ให้กับการจัดตั้งธุรกิจ Startup ของมหาวิทยาลัย MIT (ที่มา: MIT Inventor's Guide to Startups: for Faculty and Students, 2010)

5.5 ข้อจำกัดในงานวิจัยและข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์ พูดคุย และหาข้อมูลทุติยภูมิมาประกอบเป็นหลัก ขาดการติดตามผลลัพธ์ของผู้ประกอบการในเชิงปฏิบัติ หรือการนำตัวเลขทางสถิติต่าง ๆ มาวิเคราะห์ อาจช่วยให้มีความแม่นยำมากยิ่งขึ้นในการหาผลลัพธ์การวิจัย

2. ถึงแม้ว่าผู้วิจัยมีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายทั้งด้านภูมิภาค และ ประเภทของธุรกิจ แต่แนะนำเพิ่มเติมว่า สามารถศึกษาผู้ประกอบการนวัตกรรมที่อยู่ในอุตสาหกรรมที่แตกต่างจากงานวิจัยชิ้นนี้ เช่น อุตสาหกรรมการเกษตร อาหาร การแพทย์ เพื่อให้รับรู้ถึงปัญหา และความต้อง ข้อเสนอแนะที่แตกต่างกันของธุรกิจกลุ่มอื่น ๆ

3. กลุ่มตัวอย่างยังสามารถหาเพิ่มได้อีก เพื่อให้งานวิจัยชิ้นนี้มีความแม่นยำที่สุด ยังสามารถเพิ่มจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้อีก ซึ่งนำมาสู่มุมมองที่เพิ่มขึ้น และแม่นยำขึ้นนั่นเอง

บรรณานุกรม

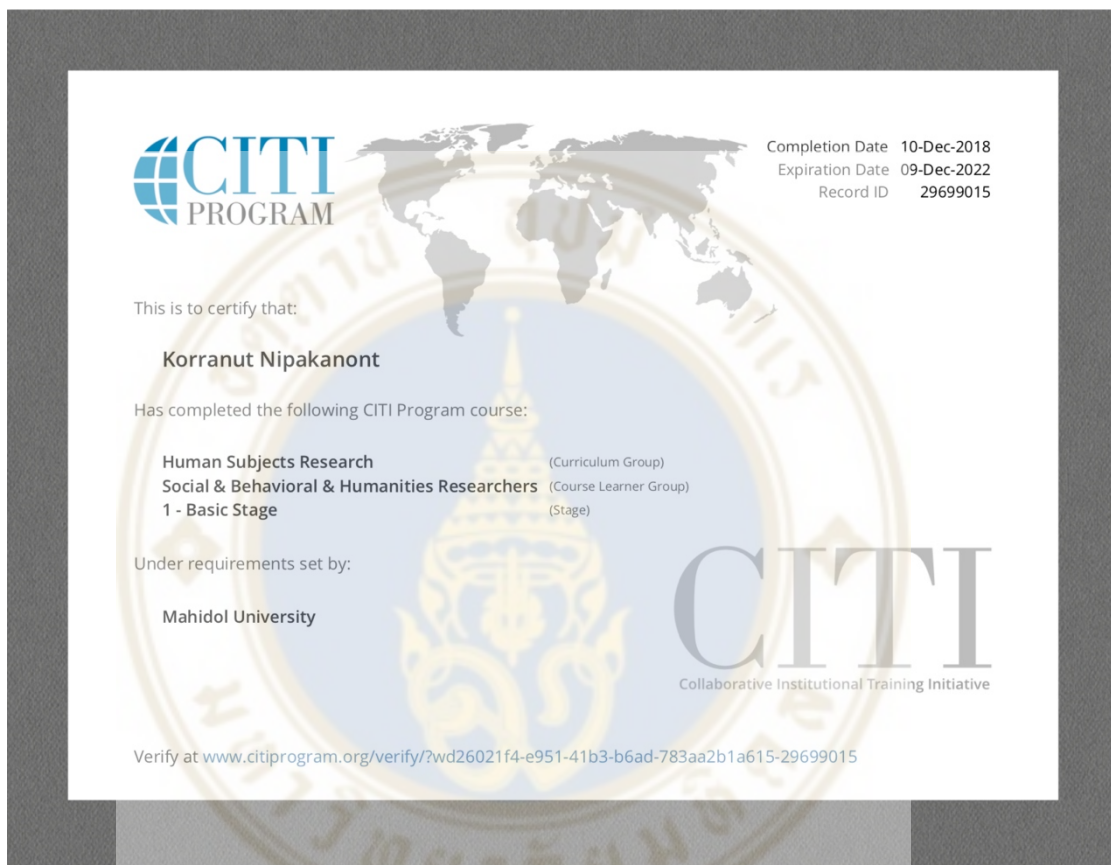
- กระทรวงศึกษาธิการ. ข้อมูลสถิติการศึกษาในประเทศไทยปี 2559. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2561, จาก <http://www.mis.moe.go.th/mis2018/>.
- กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา. (2560). *Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน*. สืบค้นเมื่อ 8 พฤศจิกายน 2561, จาก <http://www.libarts.up.ac.th/v2/img/Thailand-4.0.pdf>.
- ณรงค์ ศิริเลิศวรกุล. (2559). สวทช. แนะนำให้รู้จัก *STARTUP THAILAND* ตามแผนยุทธศาสตร์ไทยแลนด์ 4.0. สืบค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2561, จาก <https://mgronline.com/smes/detail/9590000043461>.
- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2549). *องค์การแห่งความรู้จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์รัตนไตร กรุงเทพมหานคร.
- ธนาคารไทยพาณิชย์ (มหาชน) จำกัด. (2018). *ภาพรวมเศรษฐกิจปี 2018*. สืบค้นเมื่อ 14 กันยายน 2561, จาก https://www.scbeic.com/cn/eic_analysis/.
- มนันยา ชุนหวดียานนท์ และ รุ่งโรจน์ กมลเดชเดชา. (2558). *การสร้างเครือข่ายไตรภาคีเพื่อพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี: กรณีศึกษาระบบขนส่งทางรางของประเทศไทย*.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Burke, Adam. (1999). *Communications & Development: a practical guide*. London: Social Development Division Department for International Development.
- Etzkowitz, H. (2008). *The triple helix: university-industry-government innovation in action*. Routledge.
- Ferrary, M., & Granovetter, M. (2009). *The role of venture capital firms in Silicon Valley's complex innovation network*. *Economy and Society*, 38(2), 326-359.
- Hopwood, B., Mellor, M., & O'Brien, G. (2005). *Sustainable development: mapping different approaches*. *Sustainable development*, 13(1), 38-52.
- International Institute for Sustainable Development. (2561). *Sustainable Development*, Retrieved. July 1, 2018, from <https://www.iisd.org/topic/sustainable-development>.
- Jones, C., & Pimdee, P. (2017). *Innovative ideas: Thailand 4.0 and the fourth industrial revolution*. *Asian International Journal of Social Sciences*, 17(1), 4-35.
- Keeble, B. R. (1988). *The Brundtland report: 'Our common future'*. *Medicine and War*, 4(1), 17-25.
- LIU, L. Q., XIA, Q. H., & ZHOU, L. (2009). *On entrepreneurship ecosystem of entrepreneurial university: a case study of MIT [J]*. *Journal of Higher Education*, 3 (007).
- MIT Regional Entrepreneurship Acceleration Program. (2561). *MIT REAP framework*. สืบค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2561, จาก <http://reap.mit.edu>.
- Roberts, E. B., & Eesley, C. E. (2011). *Entrepreneurial impact: The role of MIT*. *Foundations and Trends® in Entrepreneurship*, 7(1-2), 1-149.
- Rubenstein-Montano, B., Liebowitz, J., Buchwalter, J., McCaw, D., Newman, B., Rebeck, K., & Team, T. K. M. M. (2001). *A systems thinking framework for knowledge management*. *Decision support systems*, 31(1), 5-16.
- Starkey, P. (1997). *Networking for Development*. London: International Forum for Rural Transport and Development.

ภาคผนวก ก
สำเนาใบรับรองการผ่านการอบรม CTIT Program

ภาพที่ ก.1 สำเนาใบรับรองการผ่านการอบรม CITI Program

ภาคผนวก ข
การรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน

IPSIR-Institutional Review Board (IPSIR-IRB)
Established 1985

COA. No. 2019/01-026

Certificate of Ethical Approval

Title of Project: *A Study of Success Factors and Obstacles Underlying Education Sector's Support towards the Sustainable Growth of Thailand's Innovation-Driven Enterprises on Digital Platform*

Duration of Project: *3 months (March - May 2019)*

Principal Investigator (PI): *Mr. Korranut Nipakanont*

PI's Institutional Affiliation: *College of Management, Mahidol University*

Approval includes:

- 1) *Submission form*
- 2) *Research proposal*
- 3) *Interview guideline*
- 4) *Participant information sheet*
- 5) *Informed consent document*

IPSIR-Institutional Review Board (IPSIR-IRB) met on 31st January 2019 and decided to issue the COA to the above project.

Signature

(Professor Emeritus Pramote Prasartkul)
Chairman, IPSIR-IRB
Valid from March 6, 2019 to March 5, 2020

Remarks

- 1) Upon the completion of this project, the PI should inform the IPSIR-IRB of such progress.
- 2) The PI is obliged to notify any modification of the research project to the IPSIR-IRB.

IORG Number: IORG0002101; FWA Number: FWA00002882; IRB Number: IRB0001007

Office of the IPSIR- IRB, Institute for Population and Social Research, Mahidol University, Phuttamonthon 4 Rd.,
Salaya, Phuttamonthon district, Nakhon Pathom 73170. Tel (662) 441-0201-4 ext. 223

ภาพที่ ก.2 ใบการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

**เรื่อง การศึกษาคุณลักษณะปัจจัยความสำเร็จและอุปสรรคในมิติกลยุทธ์การสนับสนุนของ
ภาคการศึกษาที่มีผลกระทบต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของธุรกิจนวัตกรรมประเภทดิจิทัล
แพลตฟอร์มของประเทศไทย**

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต วิทยาลัย
การจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีจุดประสงค์ของงานวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของรูปแบบกลยุทธ์ปัจจุบันในมิติของหน่วยงานภาคการศึกษา
ที่มีบทบาทหลักต่อการสนับสนุนผู้ประกอบการนวัตกรรมประเภทดิจิทัลแพลตฟอร์มของไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จในมิติกลยุทธ์การสนับสนุนของภาคการศึกษาที่มี
ผลกระทบต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของธุรกิจนวัตกรรมประเภทดิจิทัลแพลตฟอร์มของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยอุปสรรคในมิติกลยุทธ์การสนับสนุนของภาคการศึกษาที่มี
ผลกระทบต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของธุรกิจนวัตกรรมประเภทดิจิทัลแพลตฟอร์มของประเทศไทย

ทางผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ให้การสัมภาษณ์ทุกท่านที่ได้สละเวลาในการสัมภาษณ์และ
ตอบคำถามจนครบทุกข้อ ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลและความเห็นของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ
อย่างเคร่งครัด ผลวิจัยที่ได้จากการศึกษาจะถูกนำมาใช้เชิงวิชาการเท่านั้น

นิยามคำศัพท์

วิสาหกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม(Innovation Driven Enterprise- IDE) หมายถึง ธุรกิจ
ที่ผู้ประกอบการมุ่งเน้นนวัตกรรมในการขับเคลื่อน เป็นธุรกิจที่มีความเสี่ยงและมีความ
ทะเยอทะยานมากกว่า โดยต้องการตอบสนองต่อตลาดใหญ่กว่าตลาดในท้องถิ่น และคาดหวังว่าจะ
จำหน่ายผลิตภัณฑ์ไปทั่วโลกหรืออย่างน้อยก็ในระดับภูมิภาค

ดิจิทัลแพลตฟอร์ม ในการวิจัยนี้หมายถึงรูปแบบธุรกิจของ IDE ประเภทหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนกิจการด้วย ซอฟต์แวร์ โปรแกรม หรือ แอปพลิเคชัน โดยใช้อินเทอร์เน็ตในการเชื่อมต่อผู้ใช้งาน (User) เข้าด้วยกัน เพื่อแบ่งปันทรัพยากรและทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับการสัมภาษณ์

กรุณาตอบคำถามต่อไปนี้ด้วยการอธิบาย

1.1 ประวัติเบื้องต้น

1.1.1 ชื่อ – นามสกุล

1.1.2 การศึกษาสูงสุด

1.1.3 ประสบการณ์การทำงาน

1.1.4 ที่ทำงานปัจจุบัน

1.2 ประวัติของธุรกิจ

1.2.1 ธุรกิจของท่านเป็นธุรกิจประเภทใด อยู่ในอุตสาหกรรมอะไร มีสินค้าหรือบริการอะไรบ้าง?

1.2.2 ธุรกิจของท่านเป็นสินค้าหรือบริการของท่านมีจุดเริ่มต้นมาจากอะไร ถ้าประวัติความเป็นมาของธุรกิจของท่าน

1.2.3 นวัตกรรมที่ขับเคลื่อนธุรกิจของคุณคืออะไร?

1.2.4 องค์กรของท่านสามารถที่จะพัฒนาสินค้าและบริการเองได้เลยหรือไม่ หรือมีความจำเป็นต้องให้หน่วยงานอื่นเข้ามาสนับสนุน

1.2.5 ธุรกิจของท่าน ต้องการได้รับความช่วยเหลือในด้านใดบ้าง

ส่วนที่ 2 หน่วยงานภาคการศึกษาต่อการสนับสนุนธุรกิจนวัตกรรม

2.1 ท่านรู้จักหน่วยงานภาคการศึกษาที่ไหนบ้างที่มีบทบาทใด ๆ ต่อผู้ประกอบการ

2.2 ที่ผ่านมจนถึงปัจจุบันท่านได้รับการสนับสนุนหรือกิจกรรมอื่น ๆ จากภาคการศึกษาที่ใดบ้าง

2.3 ท่านคิดว่าหน่วยงานภาคการศึกษามีส่วนทำให้ท่านประสบความสำเร็จได้อย่างไร

2.4 ท่านคิดว่ามีอุปสรรคใดบ้างกับการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคการศึกษา

2.5 ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในการพัฒนาการทำงานของภาคการศึกษาเพื่อสนับสนุนธุรกิจนวัตกรรมให้เติบโตอย่างยั่งยืน

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ นักศึกษาสาขาการจัดการธุรกิจ
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล

